Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	af Tydsk paa Dansk oversat.
Titel | Title:	Underlig og selsom Historie, om Tiile Ugelspegel, en Bondes Søn, barnfød udi det Land Brunsavig : saare kortvillig at læse
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kbh., 1781
Fysiske størrelse | Physical extent:	192 s. :

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

PUBLIC DOMAIN

59.- 149 -8

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130019453244

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Underlig og selsom

Historie,

Om

Tiile Ugelspegel,

En Bondes Søn, barnsød udi det Land Brunsvig,

Saare kortvillig at læse.

Af Tydsk paa Dansk oversat.

Kiøbenhavn, 1781.

Trykt hos H. J. Graae, boende i Knabroe-Stræde No. 70.

Fortale til Læseren.

Der man skrev efter Jesu Christi Fødsel, Aar 1382 er jeg af nogle Personer og gode Venner ombedet, de Historier og selsomme lystige Skalke Pudser Tiile Ugelspegels, en Bonde-Søns, at tilsammendrage og beskrive, hvilket jeg ikke vel kunde dennem afslaae; Eftersom Menniskens Natur og Væsen ofte af lystige Samtaler og Historier bliver bevæget til at lade Sorrig, Sygdom, Had og Avind formindskes, ja ganske forgiættes, hvorfore jeg (saa meget muligt er) sam̃e haver sammenfattet, ikke udi den Meening, at man Ærbarheds Grændser skulle overtræde, eller det Onde fatte, men alleneste kunde lære at skye det, og sig for Menniskens Listighed desto bedre vide at tage vare, som desværre den gandske Verden er fuld af Utroe og Ondskab. Forhaabendes derfore, enhver skal sig udi dette Tilfald, vel kunde her udi rette, og dette mit Skrift udi beste og høfligste Maade at optage. Adieu.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Den

Den 1 Historie.

Hvorledes Tille Ugelspegel blev fød, og trende gange dobt.

Der er udt det Land Saxen, udi den Skov Geld, en Landsbye liggendes, kaldet Knetlingen, hvor dette fromme Barn Ugelspegel er fød, hans Fader heed Claus Ugelspegel, og hans Moder Anna Weibikin, og der hun nu havde født dette Barn, skikkede de det til det Slot Lehnen at døbes, (som maa skee af de Magdeborger og deres Medhielpere for Røveres Tilholds skyld, var forstørret, og ødelagt) og lode det kalde Tille Ugelspegel. Efter

at det var nu dødt, og de gode Qvinder saaledes om Sommerens Tid udi storste Heede paa denne lange Reyse, havde rundeligen med Due-Drikke sig kiølet og ledsket, som paa den Tid sædvanlig var, at man strax efter Barnet var dødt, gik med det ind udi en Kroe eller Olsnis Huus, paa det at Fadderne og kunde giøre sig noget lystige: Omsider kom Tiden at man skulde forføye sig hiem igien med Barnet Ugelspegel, ꝛc. Men som nu Jordemoderen, som bar Barnet, paa Veyen kom i Angest og Nød, at hun paa en høy Skotte, (hvorover hun stigede) traadde feyl paa den anden Side, saa hun meget farlig falt, dog alligevel (som man pleyer at sige: Ukruud forgaaer aldrig) vederfoeres Barnet ingen Skade, uden det blev ilde sølet udi Skarnet, dog blev det strax igien hiulpen og tagen af Hengedyndet. Og saaledes paa den Dag blev Ugelspegel dødt tre gange, første gang efter christelig Sædvane, Skik og Ordning, dernæst udi Dyndet, og paa det sidste med varmt Vand; Og det var det første Tegn om alle disse Tilfald (som herefter beskrives) hvilket Barnet siden udi sit gandske Levnet havde at formode: thi Utroe i saa maade slog og nogenledes sin egen Herre.

Den 2 Historie.

Hvorledes alle Bonderne og Bonde Qvinderne klagede over den Dreng Ugelspegel, og hvorledes han sad paa en Hest bag sin Fader, og taugde stille, og lod Folket see sig udi Roven.

Naa den Tid at Ugelspegel kom af Skarnet og kunde gaae, gav han sig iblant de unge Børn, og vøltede sig paa Græsset, men han var

var til at see for og bag, ligesom en Abe. Men den Tid han var fire Aar gammel, begyndte han Dag fra Dag at øve sig i Skalkhed, saa at Faderen blev dagligen overløben af Naboerne, som klagede paa

Ugelspegel, at han var en ond Dreng og en usindig Skalk. Dog at Faderen straffede Ugelspegel derfor med Ord, men Ugelspegel tidt og ofte skalkagteligen forsvarede sig. Men paa det at Faderen kunde faae at vide Sandheden, da tænkte han at han vilde tage hannem med sig paa en anden Tid, naar Bonderne vare forsamlede paa Gaden, thi tog han hannem og satte hannem bag sig paa Hesten, og reed saa hen fort, der nu Tiden kom, sagde han til Ugelspegel, sid nu smukt og tugtig og stille bag mig. Men hvad tænkte Ugelspegel det lydige Barn, han loftede Skiorten smukt subtilig op for Arsen, og lod Bonderne see sig udi Roven til et Spegel, og satte sig strax ned og taugde stille, da begyndte Folkene at skrige paa Ugelspegel: Tvi dig an, du lille onde Skalk, men hans gode Fader vidste ikke hvor det gik

til, da begyndte Ugelspegel at beklage sig for Faderen og sagde: Hører kiære Fader, seer at jeg sidder stille, og tier qvær, og gior ingen intet Ont, alligevel siger Folket at jeg er en Skalk. Men Faderen betænkte sig ikke langt, og satte sin kiære Søn for sig, men den Tid han sad for sin Fader, og kunde intet andet giøre da vriede han Munden op og rakte Tungen ud, da løb Folket til og sagde: See til hvilken en ung Skalk er det. Den gode eenfoldige Fader kunde ingen Skalkhed fornemme af hannem, og sagde: Min kiære Søn, du est fød udi ulykksalig Tid, thi han havde hannem saare kiær, og han gav sig der fra udi det Magdeborgiske Land ved Saal-Strommen, der som hans Hustrues Affom boede, og strax derefter døde han, og efterlod Hustrue og Barn, udi mærkelig Armod. Men Ugelspegel, endog han intet Embede eller Handverk kunde, og var 10 Aar gammel, saa var han dog færdig, og havde øvet sig udi allehaande Gøglerie.

Den 3 Historie.

Hvorledes Ugelspegels Fader drog bort af Knætlingen, og kom til det Vand Saal kaldet, og hvorledes hans Søn Ugelspegel lærde sig til at gaae paa Linier og Reeb.

Og som man pleyer at sige: Naar som Katten er ud af Huset, saa haver Musen vundet Spil. Ligerpiis skeede det og saa efter Ugelspegels Faders Død; Thi hans Moder var en gammel fyg Qvinde, og var Ugelspegel ikke heller mægtig, da begyndte han af Ledіggang og Snedighed, at øve sig til at lære skarpt Skalkhed, thi hans Moder boede i et Huus udi en Gaard, som laae hos en Vandstrom

som

som kaldes Saal, og hun bar stor Sorrig for Ugelspegel, thi hun kunde for Svagheds Skyld intet taale eller lide hans Giekkeri eller Skalkhed; Men Ugelspegel giorde sig reede, og gik paa Loftet i Huset, og lærde sig at gaae paa Linier og Reeb, saa

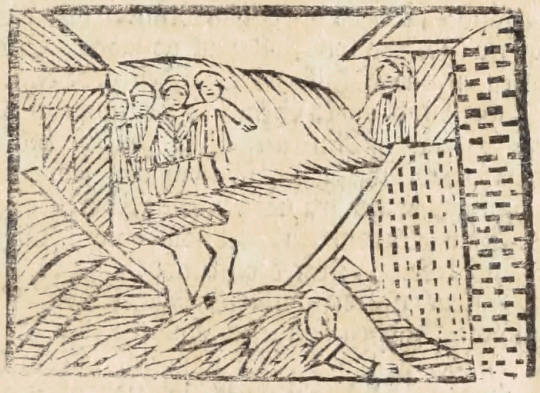

længe at hans Moder kom engang efter hannem med en stærk Knippel, og greb hannem paa Linien, og der var et Vindue paa Taget, dersom hun ikke kunde naae hannem, der blev han bortjaget, det maatte han saa lide, til saa længe han forvoxte hende, og han kom nu til Alder, at han havde nu ingen Frygt for sin Moder, thi hun var saare svag, da stial han sig ogsaa dertil, at han lærde vel at gaae paa Linier, da begyndte han at tænke derpaa, at bevise sin Skikkelighed aabenbare og drog der et Reeb fra Baghuset over det Vand som kaldes Saal og bandt det ved et andet Huus der tvert over. Da nu den meenige Mand Unge og Gamle fornumme saadant et usædvanligt Spil da blev der en stor Trængsel om Reeber eller Linien, og de forundrede sig der storligen paa at Ugelspegel gik saa vist og ret paa Li-

nien og lod sig saa see; Lykken som sielden lader længe noget udi stor Fryd blive bestandig, saae de ogsaa Sorrigs Sæd iblandt denne Fryd; Thi hans Moder som fornam dette store Bulder, tilløb og skrig, da paa det hun hendes Søn (efter sin skrøbeligheds Vilkaar) nogenledes kunde straffe, sneg hun sig hemmeligen ind udi Baghuset og skar Linien i sønder, da plumpede den gode Mester Ugelspegel midt i Vandet med stor Spot, og badede saare vel. Da begyndtes iblant alle en stot Latter, hvilket fortrød Ugelspegel saa saare, at han ikke kunde tale et Ord og agtede dette farlige Bad ikke saa meget, som Gamles og Unges Spot, der hannem efterløb og Baddet signede. Men Ugelspegel tænkte flitteligen derpaa, hvorledes han denne Spot igien betale kunde. Og saaledes blev denne gode Ugelspegel hans første Mesterstykke ilde lykket og gelinget.

Den 4 Historie.

Hvorledes Ugelspegel overtalede to Hundrede Dreng, at de flydde ham deres venstre Skoe, og giorde det saa, at de haar droges med hverandre.

En kort Tid derefter vilde Ugelspegel sin Skade og Spot, som han fik udi Badet, hevne, og drog en anden Linie af et andet Huus over Saal-Strømmen, og overtalede Folket, at han igien vilde gaae paa Linien; Folket forsamlede sig snart dertil baade Unge og Gamle, og Ugelspegel sagde til de Unge, at de skulle hver rekke ham sin venstre Skoe; han vilde lade dennem see et artigt Stykke med Skoene paa Linien, de Unge troede det, og drage Skoene af, og gav Ugelspegel dem, og de vare ved to Skok, det er to gange Trefindstyve, dem trekkede han paa en Snoer, og stigede

der

dermed op paa Linien, da saae de Gamle og Unge til Ugelspegel, og meente, han vilde noget nytteligt dermed giøre. Nu vare Drengene endeel bedrøvede, og havde gierne da deres Skoe igien. Men

som Ugelspegel sidder paa Linien, og giø et Abespil efter et andet, raaber han i det samme, enhver tager vare og søge sin egen Skoe igien, og skar i det samme Snoren sønder, og kaste alle Skoene ned paa Jorden at de faldt iblant hinanden, og gandske formængdes, da trængde baade de Gamle og Unge sig dertil, og tog en Skoe, den eene sagde, det er min, den anden sagde, du løgst, det er min, og de fulde saa hinanden udi Haaret, og begyndte saa at karnefle hverandre digt, den eene laae under, den anden over, den eene skreg, den anden græd, den tredie loe, det varede saa længe, at de Gamle og endelig maatte til at deele Drefigen ud: Men Ugelspegel sad paa Linien og loe, at hans Bug rystede, og raabte, ha, ha, søger Skoene, som jeg i Gaar og maatte af eder i Badet belees, løb dermed fra Linien, og lod de Gamle og Unge slaaes og haardrages om Skoene, og torde

saa ikke hverken for de Gamle eller Unge komme for en Dag, sad derfor udi Huset hos sin Moder og flikkede Helmstædiske Skoe, hvorfore hans Moder blev meget glad, og meente begynder han saa at arbeyde, tør hans Sag vel vorde god, men hun vidste ikke hvad for en Skalkhed han havde bedrevet, hvorfor han torde ikke kige, meget mindre at gaae ud af Huset.

Den 5 Historie.

Hvorledes Ugelspegels Moder vi de underviise hannem, at han skulde lære et Handverk.

Ugelsegels Moder var heel glad, at hendes Son var saa stille, og straffede ham, at han ikke vilde lære et Handverk. Da taugde han gandske stille, og hans Moder lod ikke af, at lade ilde paa hannem, da sagde Ugelspegel: Hvor til en begiver sig, da giver det ham nok hans Livs Tid: Da sagde hans Moder, ja jeg lader mig det vel tykkes, thi jeg haver udi fire Uger, udi mit Huus hverken haft eller seet Brød. Ugelspegel svarede: Dette tiener ikke til min Tale, dog alligevel en fattig Mand, der intet haver at æde, faster vel med Sanct Claus, og naar han noget har, æder han og med Sanct Mortens Aften, ligesaa æder vi ogsaa.

Den 6 Historie.

Hvorledes Uaelspegel til Strasfurt bedrog en Bager en Sæk Brød fra.

Ach kiære Herre Gud, tænkte Ugelspegel, hvorledes skal jeg stille min Moder tilfreds, hvor skal jeg komme Brød afsted, og forsorge hende? Og gik ud af Byen dersom hans Moder boede, og kom

hen

hen i den Kiøbstæd Strasfurt, og formærkte der en Bagers Handel, han gik til hannem og sagde, om han vilde sende hans Herre for ti Skilling Brød, og nævnede hans Herre, som ogsaa til Strasfurt udi den samme Stad skulle være, og nævnede ogsaa et Herberg som han var udi, paa det at Bageren skulle sende en Dreng med hannem udi Herberget, der vilde han give hannem Pengene, da sagde Bageren ja, og Ugelspegel havde en Sæk, den havde et hemmelig Hul, og lod i den samme Sæk tælle Brødet, Bageren sendte en Dreng med hannem at annamme Penningene, den Tid Ugelspegel var kommen et Pileskud fra Bagerens Huus, lod han et Hvede-Brød falde ud af Hullet af Sækken, saa at det faldt udi Skarnet, da satte han Sækken ned, og sagde til Drengen, o vee, det skionne Brød tør jeg ikke bære for min Herre, kiære løb hiem igien med Brødet, og vær snart, og bær mig et andet Brød derfor jeg vil bie dig her. Den gode Dreng løb strax tilbage igien at hente et andet Brød, men da forsvandt Ugelspegel og sneg sig i et Huus for Staden, der var en Vogn ud af hans Bye, der lagde Ugelspegel sin Sæk oppaa og gik saa derhos og blev saa fort til hans Moders Huus. Den Tid Drengen kom igien med Brødet, og Ugelspegel var borte, da løb Drengen strax tilbage igien, og sagde det til Bageren, saa gik han strax til samme Herberge, som Ugelspegel sagde at hans Herre var udi, der fandt han ingen, men han tænkte vel, han var bedragen. Ugelspegel kom hiem, og bar hans Moder det Brød, og sagde: See der, æder nu den stund I haver noget, og faster med St. Nicolay, naar I have intet meere.

Den

Den 7 Historie.

Hvorledes Ugelspegel aad Hved-brød og Simler med de andre Drenge meer end han gad.

Det var Sædvane udi den Bye, som Ugelspegel og hans Moder boede udi, at hvilken Huusvært som slagtede et Svin, da ginge alle Naboernes Børn i Huset, og aade der en Suppe eller Velling som var af Hvedebrød. Der boede en Meyer i den

samme Bye, han var meget karrig paa sin Mad, og torde ikke negte Børnene det sædvanlige Hvede-Brød, og han tænkte ved sig selv, hvorledes han vilde giøre dem leede til at æde Hvedebrød, og skar det i et Meske Kar baade Fit og Skorpen af Brødet. Den Tid Børnene komme baade Drenge og Piger, og Ugelspegel var der og med dem da lod han dem ind og slog Døren i Laas og overøste Hvede-Brødet, og giorde en Suppe, og der var meere rørt udi, end Børnene kunde opæde, var det saa, at en gik deraf og var mætter, eller gad ikke meere ædt, da var Bonden tilstæde, og havde et got Riis

og

og slog dennem paa Lænderne, at hver maatte æde over sin Magt. Huusbonden udi Huset vidste vel af Ugelspegels Skalkhed, og gav stor Agt paa hannem men naar han slog en anden paa Lænderne, saa bite han altid meest paa Ugelspegel, det drev han saa længe, indtil de havde ædet den Suppe og Hvede-Brød op, og det bekom dennem saa vel, som Hunden naar han æder Græs, siden derefter vilde ingen gaae udi den karrige Mands Huus at æde Hvede-Brød.

Den 8 Historie.

Hvorledes Ugelspegel giorde at den karrige Bondes Høns droge Kattestrudt.

Om anden Dagen derefter, paa en Tid gik Manden ud som havde bedraget Børnene, da mødte han Ugelspegel og spurde hannem ad og sagde:

Kiære Ugelspegel, naar vil du komme til mig at æde Hvedebrød? ja sagde Ugelspegel naar som dine Høner drager Kattestrudt, fire og fire om et Stykke Brød, da sagde han ja, saa vil du langsom komme.

Da

Da sagde Ugelspegel, om jeg kommer førend den feede Mulle er reede, og gik dermed sin Vey, og tænkte der paa saa længe, indtil han havde vel stunder, og i det modte den samme Mands Høns Ugelspegel paa Gaden, da havde Ugelspegel ved tyve Favne Traad to og to udi Midte tilsammen bunden, og ved hver Ende af Traaden et stykke Brod, og kaste det for Hønsene, da løb Hønsene hid og did flugede de stykker Brod op i Halsen, og de kunde det ikke synke, thi den eene havde den andens Ende, saa at den eene drog den anden tilbage, saa at ingen kunde synke Brodet ikke heller kunde blive det qvit, for det vat saa store stykker Brod. Der stode vel mere end tredive Høner, den eene imod den anden, og begyndte at qvæle hverandre.

Den 9 Historie.

Hvorledes Ugelspegel kreb udi en Bistok, og to tyve komme om Natten at stiæle den, og hvorledes det gik dennem paa Veyen.

Det hendte sig paa en Tid, at Ugelspegel gik med sin Moder udi en Landsbye paa en Kirke Vielse, da den gode Ugelspegel havde drukket sig drukken og søgte sig Stæd, at han maatte sove roligen og frie, da fandt han bag i Gaarden en hob Bistokke staaende: derhos laae mange tomme Bistokke, der kreb han i en af dem, som laae næst op til Bierne, og tænkte han vilde der ligge og sove en liden Stund, og sov fra Middagen indtil det var hart ved Midnat, og hans Moder meente at han var gaaet hiem, den Tid hun kunde ingensteds finde hannem. Nu kom der om Natten to Tye og vilde stiæle en Bistok, og sagde til hverandre, vi have altid hørt, hvilken den tungeste

Bi-

Bistok er, den er best. Da begyndte de derfore at lofte Kurvene eller Bistokkene op, den eene efter den anden og den Tid de komme til den som Ugelspegel laae udi, den var tungest, da sagde de, denne er den beste, og de tog den paa deres Hals og bar hannem

bort. I det vaagnede Ugelspegel og hørde deres Anslag, og det var saare mørkt, at den eene kunde neppelig see den anden, i det greb Ugelspegel ud af Bistokken, og drog den fremmerste i Haaret, og gav hannem et got Drag, saa at han blev vred paa den bageste, og meente han havde draget ham i Haaret, og begyndte at bande hannem, den bageste sagde: Drømmer du, eller du og sover, hvi skulde jeg drage dig i Haaret, jeg kan neppelig holde denne Bistok med begge mine Hænder, da loe Ugelspegel hemmelig, og tænkte dette Spil vil ret skikke sig, og biede saa længe de vare gaaet en Ager lang længer hen, da gav han den bageste og et got Drag at han trumlede, han blev endda vredere, og sagde: Jeg bær at min Hals knager, og du siger, at jeg drager dig udi Haaret, og du drager i mit Haar, at det sortner

ner for mine Øyne. Den fremmerste sagde: Det lyver du din Skalk, hvorlunde skulle jeg kunde drage dig i Haaret, jeg kan neppeligen see Veyen for mig, jeg veed det visselig, du drogst mig i mit Haar, og de bare Bistokken med Banghed; ikke længe derefter, den Tid de vare udi den storste Vrede og Trætte, drager Ugelspegel den fremmeste engang i Haaret, at han stødte sit Hoved op til Bistokken, da blev han saa vred at han lod Bistokken falde, og slog den Bageste i Mørket med sin Næve efter hans Hoved, da slap han Bistokken, og greb den fremmerste i Haaret, at den eene falt over den anden saaledes forlorede den eene den anden, at den eene vidste ikke hvor den anden var og komme saa fra hverandre udi Mørket, og lod saa Bistokken blive liggendes. Den Tid Ugelspegel hørde, at de vare begge borte, da kigede han ud af Kurven, og saae at det var endda mørkt, thi blev han liggendes der udi og sov, indtil saa lenge at det var høy Dag, da krøb han ud af Stokken, og vidste ikke hvor han var, dog fulgte han en Vey efter, og kom til et Slot, der gav han sig i Tieneste for en Hof-Dreng.

Den 10 Historie.

Hvorledes Ugelspegel sagde sig udi Tieneste for en Hof-Dreng, og blev lært af hans Herre hvorledes han skulle kiende den Urt Hamp, og hvor den var, da skulde han skide derudi, da skeed han i Sennepen, thi han meente at Sennep og Hamp var en Ting.

Der efter kom Ugelspegel til en Gaard til en Junker, og gav sig ud for en Hof-Dreng, nu maatte han strax ride med sin Junker over Marken, og hos

hos Veyen stod en Urt, den kalder man i det Land Saxen Hennep. Da sagde hans Junker: Svend seer du denne Urt her staaer, den heder Hennep eller Hamp. Ugelspegel sagde ja, den seer jeg vel, da sagde Junkeren, hvor du seer denne Urt, saa skid i hende, for med denne Urt binder og hænger man Ro-

vere, og de som sig uden Herre Tieneste med Sadelen nærer, Ugelspegel sagde ja, det er vel giort. Der Herremanden eller Junkeren reed med Ugelspegel her og der i mange Stæder, at røve, stiæle og toge, som han var vant at giøre. Og det begav sig en Dag som de vare hiemme og laae stille: Den Tid som man skulle faae Mad, gik Ugelspegel udi Stegerset, da sagde Kokken til hannem Dreng gak hen i Kielderen, der staaer en Leerpotte, der udi er Sennep, bær mig den hid, Ugelspegel sagde ja og han havde aldrig nogen Tiid seet Sennep, og der han kom i Kielderen, og fandt Leerpotten med Senneppen, da tænkte han, hvad monne Kokken ville giøre der med, jeg troer han vil binde mig der med, og tænkte sig videre om, min Junker haver jo befalet

 mig,

mig, hvor jeg saadan Urt finder, da skulle jeg skide derudi, og satte sig over Leerpotten og skeed derudi og bar saa Kokken den, og Kokken tænkte ikke paa saadant, men hasteligen gav Senneppen op i et Fad og sendte den til Bordet, Junkeren og hans Giæster dyppede i Seneppen, og den smagede gandske ilde. Der blev skikket Bud til Kokken hvad han for Senep havde giort, da smagte Kokken Seneppen og spyttede hannem strax ud og sagde: mig tykkes Seneppen smager ligesom der var skidt udi. Da begyndte Ugelspegel at drage paa Smilebaandet, hans Junker sagde: Hvoraf leer du? Meen du at vi ikke smager hvad det er, vil du ikke troe det, da kom du og hid og smag det, Ugelspegel sagde: jeg æder hannem ikke, vide I ikke hvad I mig paa Veyen haver befalet at giøre, at hvor jeg saae denne Urt, saa skulle jeg skide paa hende, thi man pleyer at henge Rovere dermed, derfore, der Kokken skikkede mig i Kielderen efter Seneppen, saa haver jeg giort efter eders Befalning. Ja sagde hans Junker: du arrige Skalk, den Urt som jeg viiste dig, hun heder Hennep eller Hamp, og det som Kokken bad dig hente, det heder Sennep, bie jeg vil lære dig at kiende den Urt. Da var Ugelspegel ham alt for snediz og undløb hannem, og kom ikke igien.

Den 11 Historie.

Hvorledes Ugelspegel aad en stegt Honne af Spiddet.

Der ligger en Landsbye udi det Land Bruns, udi det Stift til Magdeborg, som hedder Budenstæt, der kom Ugelspegel hen i en Præstegaard, og Præsten leyede ham for en Svend, men han kiendte hannem ikke, og sagde hannem, at han skulle have gode Dage og en god Tieneste hos hannem, æde

og

og drikke udaf det beste, og saa got som hans Deye, og alt det som han skulle giøre, det at giøre, med halv Arbeyde; da svarede Ugelspegel ja dertil, han ville vel rette sig derefter, og han saae det at Præstens Deye havde ikkun et Øye, og hun tog engang to Høns, og stak dem paa et Spid at steege, og be-

foel Ugelspegel var reede, og vendte Hønsene om, og der de vare næsten steegt, tænkte han, Præsten sagde den Tid han leyede mig, at jeg skulle æde og drikke saa got som han og hans Rede Deye, det maatte vel feyle mig med disse steegte Høns, saa bleve jo Præstens Ord ikke saadan, dersom jeg ikke fik af disse steegte Høns; men jeg vil være vissere, paa det hans Ord skulle blive Sandingen, og brød den eene Høne af Spiddet og aad den foruden Brød Der Tiden var, man skulle holde Maaltid, da kom Præstens Deye (som var een-øyet) og gik til Ilden og vilde bedryppe Hønsene, men den Tid hun saae, at der var ikkun en Høne paa Spiddet, sagde hun til

Ugelspegel, der vare jo to Hons, hvor er den ene Hone henkommen? Ugelspegel sagde: Qvinde luk det andet Øye og op, saa see I begge Honsene, og den Tid Pigen horde det, at han bebreydede hende det een Øye, da blev hun vred paa Ugelspegel og løb hen til Præsten og sagde hannem hvorledes hans smukke Svend havde bespottet hende for hun havde kun et Øye, og som hun ville see, hvorledes han vendte Stegene, finder hun kun en Hone paa Spiddet. Da gik Præsten ud i Stegerset, og sagde til Ugelspegel, hvorfore haver du bespottet min Pige? Og jeg seer vel at der er kun en Hone paa Spiddet, der haver alligevel været to, Ugelspegel sagde: Ja her har været to, Præsten sagde: Hvor er da den anden bleven? Ugelspegel svarede, der sidder jo den, lukker begge eders Øyne op, saa see I at der sidder en Hone paa Spiddet, ligesaa sagde jeg og til eders Pige, saa blev hun strax vred. Da begyndte Præsten at lee, og sagde: Det kan ikke min Pige giøre, hun kan ikke lade baade Øynene op, thi hun haver ikkun et Øye, Ugelspegel svarede: Eja, det siger I og ikke jeg, Præsten sagde: Det er skeet og bliver derved, men dog er Honen borte. Ugelspegel sagde ja, den eene er borte, jeg haver ædt den som I selv har sagt, at jeg skulde æde og drikke saa got som I og eders Pige, saa var jeg ræd, at I skulle have løyet for mig, om I og eders Pige havde ædt begge Honsene op, da paa det I ikke skulle blive til en Løgnere, derfore aad jeg den eene Hone slet op. Men Præsten var tilfreds og sagde, min kiære Svend, det er ikke for en stegt Hone skyld, men giør hvad min Piges Villie og Begiæring er, Ugelspegel sagde, ja kiære Herre, hvad I bede mig, det vil jeg giøre. Hvad Pigen bad Ugelspegel siden at giøre, det giorde han kun halvt, naar han skulle hente en Spand Vand, da kom han med

en

en halv Spand fuld', og naar han skulle hente to Stykker Træ til Ilden, saa hentede han ikkun et, skulle han give en Stud to knipper Høe, saa gav han hannem ikkun et, dertil mange andre Stykker, da mærkte hun at han var saa meget fortrædelig, og hun ville ikke sige hannem det, men forklagede hannem for Præsten. Da sagde Præsten, Ugelspegel min kiære Svend, min Pige klager paa dig, og jeg bad dig dog, at du skulle giøre, hvad hun gierne ville have giort. Ja Herre, sagde Ugelspegel, jeg haver intet andet giort, end som hun haver befalet mig, I sagde ogsaa, at jeg maatte giøre eders Arbeyde med halv Umage, og eders Pige saae gierne med begge hendes Øyen, og hun seer dog ikkun med et, derfor haver hun kun en halv Syn, ligesaa giorde jeg kun halv Arbeyde. Da brast Præsten i at lee, og Pigen blev vred og sagde: Herre ville I have denne lækkere Skalk længer, saa vil jeg løbe fra eder. Saa maatte Præsten give Ugelspegel Forlov, dog hialp han hannem videre, thi at Degnen i den samme Landsbye var nyeligen bleven død, og Bønderne kunde ingen Degn undvære, da magede Præsten det saa, at de antoge Ugelspegel til Tienesten.

Den 12 Historie.

Hvorledes Ugelspegel b'ev en Degn udi en Landsbye, ved Navn Buderstæd, og hvorledes Præsten skeed i Kirken.

Der Ugelspegel blev Degn paa Landsbyen, kunde han ikke synge som en Degn tilhører, en Tid som Præsten stod for Alteret, og forde sig i Messeklæderne, og ville synge Messen, da stod Ugelspegel bag ved ham og skiørte ham Messeserken, og da lod Præsten en stor Fiært, saa at det skrald i Kirken, da sagde Ugelspegel,

Herre, hvor er det fat? ofre I vor Herre det for Røgelse for Alteret? Præsten sagde: hvad kommer det dig ved? Det er jo min egen Kirke jeg haver Magt til, at jeg maa skide ret midt udi hende, sagde Ugelspegel, det gielder imellem eder og mig om en Tønde Øll at I skulle det ikke giøre: Ja sagde Præsten det gielder vel, og de veddede med hverandre, meener du sagde Præsten, at jeg er saa ræd? Og vendte sig om og skeed en stor Lort i Kirken, og sagde, see her Klokkere, jeg har vundet den Tønde Øll, Ugelspegel sagde ney Herre, vi ville først maale det, om det er midt udi Kirken som I sige, saa maalte Ugelspegel det, da fartedes der meget udi at det var ikke midt udi Kirken, dermed vant Ugelspegel den Tønde Øll. Da blev Præste Deyen atter meget vred, og sagde: I vil ikke lade den Diævels Skalk førend han kommer eder i ald Skade og Skiændsel.

Den 13. Historie.

Hvorledes Ugelspegel paa en Paaske Nat giorde en Leeg, at baade Præsten og hans Pige sloges med Bonderne.

Den Tid det var mod Paaske, da sagde Præsten til Ugelspegel som var Klokkere, det er Sædvane her, at Bonderne allevegne imod Paaske om Natten skulle giøre en Leeg, naar som vor Herre er opstanden af Graven, der maa du hielpe til, thi det er ret, at Klokkere hielper dertil. Ugelspegel tænkte, hvorledes skal det Mariæ Spil gaae til med Bonderne, og sagde til Præsten, her er nu ingen Bonder som ere lærde, I maa laane mig eders Pige dertil, hun kan vel skrive og læse. Præsten sagde ja, tag dertil hvo dig kan hielpe, og min Pige har for været hos saadant. Da blev Pigen glad, og hun vilde være En-

ge-

gelen i Graven, thi han kunde det samme Rim uden ad. Da ledte Ugelspegel tre Bønder op, og tog dem til sig at de skulde være tre Marier, og Ugelspegel lærde den eene Bonde sit Rim paa Latine, og Præsten skulle være vor Herre-Gud, som skulle

staae op af Graven. Den Tid Ugelspegel kom med sine Bønder for Graven, som vare beklædte som de tre Marier, da sagde Pigen: *Qvem qværitis?* Det er, hvem lederj I efter? Da sagde Bonden, den første Maria, ligesom Ugelspegel havde lært dem: Vi leede efter en een-øyet Præste Hore. Den Tid hun det hørte, at hun blev bespottet, før hun havde ikkun et Øye, blev hun gandske vred paa Ugelspegel og spang udaf Graven, og meente hun vilde slaget hannem i Ansigtet med Næven, og hun slog feyl, og treffede den eene Bonde, at hans Øyne hovnedes derved, den Tid den anden Bonde det saae, slog han og til og ramte Pigen paa Hovedet saa at hendes Viniger fulde fra hende. Den Tid Præsten det saae, lod han Fahnen falde, og kom sin

Pige til Hielp, og greb den eene Bonde i Haaret, og de droge hverandre frem for Graven, og den Tid de andre Bonder saae det, løb de og til, og der blev et stort Skrig, thi Præsten og hans Pige, laae undertiden under, undertiden oven paa Bonderne, saa at de andre Bonder maatte skille dennem ad, men Ugelspegel havde vel taget vare paa Sagen og pakkede sig derfra med det første, løb ud af Kirken, Gud veed hvor de fik en anden Degn.

Den 14 Historie.

Hvorledes Ugelspegel gav sig ud, at han til Magdeborg vilde flyve ud af et Huus, som kaldes Løven.

Efter den Tid at Ugelspegel havde været Degn, kom han hen til Magdeborg, og bedrev mange Anslag, hvoraf hans Navn blev først bekiendt, at man vidste at sige af Ugelspegel, og blev anmodet af de forstandige Borgere i den Stad, at han skulde bedrive noget eventyrligt, da sagde han, det vil jeg giøre paa Raadhuset og flyve af Løven og giorde et Skrig i Staden, at de forsamlede dem baade Unge og Gamle paa Torvet som ville det see. Saa stod Ugelspegel oven paa det Huus, som kaldes Løven, som stod for Raadhuset og begyndte at sveve med Armene, ligesom han ville flyve, da stode Folket glade og gabte, og meente at han ville flyve, Ugelspegel loe og sagde, jeg meente her var ingen Giekke eller Narre meer i Verden end jeg, saa seer jeg vel den gandske Stad er fuld af Giekke, og var det saa, at I sagde mig alle at I kunde flyve, da troede jeg det ikke, jeg er hverken en Gaas eller Fugl, saa haver jeg og ingen Vinger, og foruden Vinger kan ingen flyve, og nu see I det aabenbare, at det

det er Løgn og løb saa dermed fra Løven og lod somt af Folket bande, de andre loe og sagde: Det er en Skalkes Nar, endog haver han sagt Sandingen.

Den 15 Historie.

Hvorledes Ugelspegel gav sig ud for Læge, og lægte Bispens Doctor af Magdeburg, som blev bedragen af hannem.

I Maadeburg var en Biskop han heed Bruno, en Greve af Overturt, han hørde Ugelspegels Anslag, og lod hannem kalde til en Grevesteen. Og den Bisp behagede vel Ugelspegels Svenker, og

gav hannem Klæder og Penge, og Tienerne maatte vel lide hannem. Saa havde Bispen en Docter hos sig, han lod sig tykke; at han var vel lærd, den var Bispens Tiener ikke gunstig, og samme Doctor havde en Sædvane, at han maatte ikke lide nogen Giekke hos sig, derfor sagde han til Bispen og hans Raad, man skal holde viise Folk paa Herregaarde, og ikke saadanne Giekke, for man-

ge haande Aarsager skyld. Ridderne og det Hofgesind sagde dertil, det var ikke en ret Mening eller Tale af den Doctor, hvo som ikke vil see hans Giekkerie, den kan vel gaae fra hannem, det er dog ingen Modemaal, Doctoren svarede der imod og sagde Giekke hos Giekke og de Viise hos de Viise, havde Fyrsterne viise Folk hos sig, saa bliver der alting viiseligen handlet, og dersom de holde Giekke hos dem saa lære de Giekkerie. Da sagde nogle, hvem er de Viise? Man finder dem og saa vel som ere skuffede og bedragne af Giekke og Narrer, det sømmer sig ogsaa vel, at Herrer og Fyrster have Giekke og allehaande Folk at holde paa deres Gaarde, thi med dem fordrive de allehaande Fantasie. Derfore komme Hofmændene til Ugelspegel, og bad hannem, at han vilde tænke noget op i hans Sind, de vilde hielpe hannem dertil, desligeste og Bispen, paa det at den Doctor udi sin Viisdom maatte blive til en Giek, og som han havde tilforn hørt, Ugelspegel sagde ja, I ædle Mænd og Riddere, I hielpe mig der til, da skal Doctoren vel snart blive betalt, de bleve overens med hverandre. Paa den Tid drog Ugelspegel fire Uger bort i Landet, og betænkte hvorledes han vilde skikke sig med Doctoren, og betænkte sig snart, og kom strax tilbage igien til Grævestein, og forklæde sig, og gav sig ud for en Læge, thi den Docter hos Bispen var ofte syg i Livet. Da sagde Ridderne til Doctoren, hvorledes der var kommen en Doctor, hoy berømt udi Læge-Konsten, men Doctoren kiendte ikke Ugelspegel, og gik til hannem i hans Herberg, og lidet derefter med nogle Ord og Tale tog han hannem med sig og paa Slottet, og komme med hverandre til Ords, og Doctoren sagde til Lægen: Kunde han hielpe hannem af den Sygdom

og

og Krankhed, da vilde han vel betale hannem, Ugelspegel svarede hannem og sagde, I skulle vel behøve Lægedom, og gav tilkiende hvorledes han maatte ligge en Nat hos hannem, paa det at han kunde desbedre merke hvor paa lav han havde Bræk, det maatte han vide først, thi han vilde gierne førend han lagde sig, give hannem noget Pulver, hvoraf han kunde svede, og udi Sveden sagde Ugelspegel, vil jeg merke, hvad I have for Bræk. Doctoren lod sig sige, meente at det var altsammen Sandheden og gik saa med Ugelspegel til Sengs. Og da gav Ugelspegel den Doctor en skarp Purgatz, og meente at han deraf skulde svedes, men han vidste ikke, hvad det var for en skarp Purgatz. Ugelspegel overkom en stor Tagsteen og skeed en stor Lort derudi, og lagde den Tagsteen med Skarnet imellem Veggen og Doctoren paa Sengestædet, og Ugelspegel laae for i Sengen, men Doctoren havde vendt sig imod Veggen, da lugtede Skarnet hannem under Øynene, som laae i Tagsteenen, at han maatte slet vende sig om, og saa snart han havde vendt sig om til Ugelspegel, saa lod Ugelspegel stigende gaae en stor Fiert, som lugtede saare ilde, da vendte Docteren sig om igien, da lugtede Skarnet som laae i Tagsteenen fast værre, det giorde han ved Doctoren snart en halv Nat. Derefter kom Purgatz, og drev skarp ud, hastig og sterk, saa at Doctoren beskeed sig slet, og lugtede saare ilde. Da sagde Ugelspegel til Doctoren, hvor nu, vældige Doctor, eders Sved haver længe lugtet ilde, hvor gaaer det til at I svede saadan Sved, han lugter saare ilde? Doctoren laae og tænkte, det lugter jeg vel, og var saa fuld af den Stank og Lugt, at han neppelig kunde tale, Ugelspegel sagde, ligger kun stille jeg vil hente et Lys, at jeg kan see, hvorledes det

ha-

haver sig med eder. I det at Ugelspegel reyste sig op, da lod han en Fiis gaae, saa at den drog vel til, og sagde: Ovce jeg bliver og saare svag, det haver jeg af eders Sygdom. Men Doctoren laae og var syg, at han kunde neppelig rette sit Hoved op, og takkede Gud at den Læge kunde komme fra hannem, at han maatte faae nogen Luft til sig, men naar Doctoren vilde staae op om Natten saa holdt Ugelspegel hannem at han maatte ikke komme op, og sagde, han skulle først svedes, den Tid Ugelspegel stod op og gik ud af Kammeret og løb hen bort, i det blev det Dag, da saae den Doctor den Tagsteen staae ved Veggen, med en stor Lort, og han var saa syg, at hans Ansigt var fulket af Stank og Lugt. Men den Tid Ridderne og Hofmændene bleve Doctoren vaer, bøde de hannem en god Morgen, da kunde den gode Doctor neppelig tale eller give dem Svar, og lagde sig i en Sal paa Bænken. Da hendte Hofmændene Bispen dertil, og spurde hannem ad, hvor det var gaaet hannem med den Læge. Doctoren sagde, jeg haver været ilde beladen med den Skalk, jeg meente han havde været en Doctor i Læge-Konst saa er han en Doctor i Giækkerie, og sagde dem alle hvorledes det var gaaet hannem, da begyndte Bispen og alle Hofmændene saare at lee, og sagde, det er skeet alt efter eders Ord, som I sagde tilforne, man skal intet have at giøre med Giekke og Narren, thi den Viise bliver galen af en Daare, men I see, at en bliver vel viis giort af en Giek, thi den Læge var Ugelspegel som I ikke kiendte og I haver troet hannem af hannem er I bleven bedragen, men vi som annamme hans Giækkerie, kiendte hannem, men vi ville vare eder ad, efterdi I ville være saa viis, thi det er in-

ingen saa viis, at han skal kiende Daarer, og var der ingen Giecke, hvorved skulle man kiende de Vise. Da taugde Doctoren stille.

Den 16 Historie.

Hvorledes Ugelspegel til Peine udi en Landsbye kom et sygt Barn til at skide.

Konstige og benævnte Læger skyer man gemeenlig for søye Penninge skyld, og man maae stundum give en Landløbere end engang saa meget, som der ogsaa skeede udi det Stift Hildesheim, der hen kom og Ugelspegel udi en Herberg, og Verten var ikke hiemme, Ugelspegel var der vel kiendt, og Vertinden havde et sygt Barn, da spurde Ugelspegel Vertinden ad hvad skader Barnet, og hvad er det for en Syge at det haver, Vertinden sagde, det kan ikke have Stolegang, da sagde Ugelspegel, det er got at hielpe, da sagde Qvinden, hialp han Barnet, da ville hun give hannem hvad han begiærte, Ugelspegel sagde, derfore ville jeg intet have, det er mig en ringe Konst, tøver en liden Stund, det skal snart skee, da havde Qvinden noget at giøre, og gik saa udi Landsbyen, mens Ugelspegel skeed en stor Lort ud ved Veggen, og satte strax Barnets Stoel derover, og satte Barnet paa Stolen. Qvinden kom af Landsbyen igien, og saae at Barnet sad paa Stolen, og sagde, ach hvo haver det giort? Ugelspegel sagde det haver jeg giort, I sagde at Barnet kunde ikke gaae til Stoel, saa haver jeg sæt det paa Stoel, da blev hun vaer hvad der laae under Stolen, og sagde

seer

seer her, det haver ligget Barnet i Livet, at det maatte have brustet, derfore haver megen Tak, at I haver saa hiulpet Barnet, Ugelspegel sagde, saadan Lægedom kan jeg fuld vel giøre med got Skiæl, Qvinden bad hannem venligen, at han ville lære hende den Konst, hun ville give hannem hvad han ville have, da sagde Ugelspegel, jeg er nu rede paa min Reyse, men er det saa jeg kommer hid igien, saa vil jeg vel lære eder det, saa sadlede han sin Hest, og reed hen til Rosendal, og reed tilbage igien, hen til Peinen og ville ride igiennem Zell, da stode der nogne Skalke for Porten, og spurde hannem hvor fra han var kommen, Ugelspegel sagde, jeg er kommen fra Koldinge, og han saae vel, at de havde intet paa dem, de sagde: Hør dog, hveden du est kommen fra Koldinge? Hvad tilbyder os Vinteren? Ugelspegel sagde, han vil intet tilbyde eder, forend han taler selv med eder, da reed han fremdeeles hen, og lod de nogne skalke staae.

Den 17 Historie.

Hverledes Ugelspegel ville helbrede alle Syge udi Hospitalet paa en Dag foruden Lægedom.

Paa en Tid kom Ugelspegel til Norenberg, og slog et stort Brev paa Kirke-Døren, og gav sig ud for en Læge til allehaande Sygdom. Og de vare meste Parten dødsyge udi Hospitalet, og Hospital-Mesteren havde gierne villet været af med nogle, og undt dem deres Helbrede, og gik til Ugelspegel den Læge, og spurde hannem ad efter hans Brev som han havde opslaget, om han kunde hielpe de Syge, Ugelspegel sagde, ja, vilde han give han-

hannem to hundrede Gylden, Hospitals-Mesteren sagde hannem Pengene til, saa fremt han kunde hielpe de Syge, da vilkaarede Ugelspegel sig, at hvis han ikke giorde de Syge helbrede, saa skulle han ingen Penninge give hannem, det behagede Hospitals-Mesteren vel, og gav hannem tive Gylden paa Haanden, da gik Ugelspegel udi Hospitalet, og tog to Svenne med sig, og spurde de Syge, hver besynderlig hvad hannem skade, og paa det sidste, naar-som han gik fra den Syge saa formanede han ham, og sagde, hvad som jeg aabenbare dig, det skal du ingen give tilkiende, der sagde de Syge Ugelspegel det til, derpaa sagde han hver besynderlig, at skal jeg hielpe eder af eders Sygdom og komme eder paa Fødder, det er mig umuelig, uden jeg brænder en af eder til Pulver, og giver det de andre i Livet at drikke, det maa jeg giore, derfore hvilken af eder der sygest er, og kan ikke gaae, den vil jeg brænde til Pulver, paa det jeg kan hielpe de andre, jeg vil og sige Hospital-Mesteren, at han skal staae ved Dørren, og raabe med høy Røst, hvilken som ikke er syg han kommer hid ud, og tage ikke Svøn derfore, ligerviis sagde han og hver besynderlig til, at hvilken sidst kommer, han skal betale lauget, saadant tog hver vaer paa, og paa den foresagde Dag ilede de sig med Krykkerne, og de som vare lamme, paa det at ingen ville være den sidste, da begyndte Ugelspegel, som han havde for vart dem ad, da begyndte de alle at løbe afstæd, saa at Hospitalet var slet tomt, da begierede han sin Løn, og blev dertil med storligen betakket, og reed saa bort, men ved tre Dage komme de Syge alle igien, og klagede sig hver deres Sygdom, da sagde Hospitals-Mesteren, hvor gaaer det til?

jeg

jeg meente jeg havde flyed eder en god Mester, som havde hiulpet eder, at I vare allesammen gaaet der fra, da sagde de til hannem, hvorledes han havde undsagt, at hvilken som kom sidst udaf Dørren, naar han raabte ad dem, den ville han brænde til Pulver, da tænkte Hospitals-Mesteren, at han var bedragen, men Lægen var alt borte, dermed komme de Syge udi Hospitalet igien, og Penningene bleve de qvit.

Den 18 Historie.

Hvorledes Ugelspegel kiøbte Brød, eftersom man pleyer at sige, hvo som haver Brød den gives Brød.

Den som tiener tro gives Brød. Den Tid Ugelspegel havde nu bedraget Hospital-Mesteren, kom han siden derefter til Halberstad, da gik han paa Torvet, og saasom det var da Vinter og koldt, tænkte han Vinteren er haard og kold, og dertil med blæser Veyret vel hart, du haver

tit

tit bort, at hvo som haver Brød den gives, og kiøbte sig for ti Skilling Brød, og lagde det paa et Bord, og satte sig for St. Stephens Domkirke, og holdt sit Koglerie der saa længe, at der kom en Hund og toge hannem et Brød af Bordet, og løb der med hen til Bispens Gaard, og som Ugelspegel løb efter Hunden, da kom der en Soe med ti Grise, og stødte Bordet om, saa at hver tog et Brød, og løbe dermed hen, da begyndte Ugelspegel at lee og sagde, nu seer jeg aabenbare, at det er Løgn, som man siger, hvo som haver Brød dem gives Brød, og det er blevet mig frataget, og begyndte at sige: O Halberstad, Halberstad, det Navn er af din Dantz, dit Øll og Mad smager vel, men din Penge-Sæk er giort af Svine-Skind, og drog siden til Brunsvig igien.

Den 19 Historie.

Hvorledes Ugelspegel kom til Brunsvig og gav sig ud for en Bager-Svend.

Den Tid Ugelspegel kom til Brunsvig til Bager-Boderne, der boede en Bager hart op til, han kaldede hannem i sit Huus og spurde hannem ad, hvad han var for en Svend, han sagde, jeg er en Bager-Svend, Bageren sagde, jeg haver ingen Svenne, vil du tiene mig? Ugelspegel sagde ja. Den Tid han havde været to Dage hos hannem, bad Bageren hannem, at bage mod Aften, thi han kunde intet hielpe hannem, førend om Morgenen, Ugelspegel sagde ja, hvad skal jeg da bage? Men Bageren var en Skiemtefuld Mand, og var dog vred og sagde af Spot, est du en Bagersvend, og spør mig der ad, hvad du skal bage; Hvad pleyer

man at bage? Ugler eller Markatter? og gik dermed fra hannem at sove. Da gik Ugelspegel udi Bagerset, og giorte intet andet af Deyen end Ugler og Markatter, og bagede dem. Den Tid Mesteren stod op om Morgenen og ville hielpe hannem, da gik han udi Bagerset, og fandt hverken Brod eller

Semel, men intet andet end Ugler og Markatter, da blev Mesteren vred og sagde, hielp Herre Gud, hvad har du nu bager? Ugelspegel sagde, det I have befalet mig. Bageren sagde, hvad skal jeg giore med dette Gekkeri? saadan Brod er mig intet nyttig, og greb hannem i Halsen og sagde, betal mig Deyen, Ugelspegel sagde jo, om det er saa, at jeg betaler eder Deyen, skal da Vahrene være mine, som der er bager? Mesteren sagde, hvad passer jeg paa saadanne Vahre. Da betalede han ham Deyen, og tog de bagede Ugler og Markatter i en Kurv, og bar dem i sit Herberge til den vilde Mands, og tænkte ved sig selv, du haver ofte hørt at man kan intet fore saa underligt til Brunsvig, han faaer jo Penge der-

derfore, og det var paa Tiden, at paa den anden Dag var St. Nicolaj Aften, den Tid stod Ugelspegel for Kirkedørren med sit Kiøbmandskab, og solgte alle de Ugler og Markatter, og fik mange fleere Penninge deraf, end han havde givet Bageren for Deyen, det fik Bageren at vide, og fortrød det, og løb hen for St. Nicolaj Kirke, og ville kræve hannem for Kosten, og for han havde baget det, da var Ugelspegel nys bortdragen med Penningene da stod Bageren og saae derefter.

Den 20 Historie.

Hvorledes Ugelspegel sigtede Meel i Gaarden ved Maaneskin.

Omkring Landene vandrede Ugelspegel, og kom hen til Ulsen, der var han atter en Bager-Svend, og kom til en Mester, der ville Mesteren til at bage, og Ugelspegel skulle sigte om Natten, at de kunde blive tillig reede om Morgenen, Ugelspegel sagde, Mester, I skulle faae mig et Lys, at jeg kan see at sigte, Mesteren sagde, jeg giver dig ingen Lys, jeg haver aldrig givet mine Svenne Lys, de maatte alt sigte udi Maaneskin, saa maae du og giøre, Ugelspegel sagde, have de altid saa sigtet, da kan jeg og giøre, Mesteren gik hen at sove i to Timer, i det tog Ugelspegel Soldet og stak det ud af Vinduet, og sigtede Meelet i Gaarden, som Maanen skinte, og fulde langs Maaneskinnet efter, den Tid Bageren stod op og ville baget, stod Ugelspegel endda og sigtede, da saae Bageren at Ugelspelgel sigtede Meel i Gaarden, han var gandske hvid af Meel, da sagde Mesteren, hvad Fanden giør du her, meen du, at Meelet koster ingen Penge, men du sigter det her saa i Gaarden eller i Skarnet? Ugel-

spegel sagde, have I ikke befalet mig at sigte i Gaarden ved Maaneskin foruden Lys, det haver jeg ogsaa giort; Bageren sagde, jeg bad dig sigte ved Maaneskin, Ugelspegel sagde, vel an, Mester, værer kun tilfreds det er alt skeet, der er ikke stort paa fortabt med en Haandfuld af Meel, det vil jeg snart sanke op igien, thi det skader ikke en snap. Bageren svarede, den stund du sanker Meelet op, den stund kan man ikke giore Deyen til, saa bliver det for silde at bage. Ugelspegel sagde, min kiære Mester, jeg veed et got Raad, vi ville lige saa snart bage som vor Naboe, hans Dey ligger nu i Truget, ville I det have, saa vil jeg strax hente det, og vil lægge vort Meel i steden igien, Mesteren blev vred, og sagde, du maae hente Fanden, og løb ad Gallien, og hent en Tyv hid, ja sagde Ugelspegel og gik til Gallien, der laae en Rad af en Tyv som var nedfalden, den tog han op paa sin Ryg og bar hannem hiem, og sagde, hvor til ville I have hannem, jeg veed ikke hvor til den tiener best, Bageren sagde, der var ingen fleere, Mesteren blev vred og sagde, du haver stiaalet min Herres Tyv af Gallien, og haver røvet deres Ret fra dennem, det vil jeg sige Borgemesteren, det skal du see, og Bageren gik til Raadhuset, som stod paa Torvet, men Ugelspegel gik strax efter hannem, i det stod Borgemesteren paa Torvet, da gik Bageren til hannem, og begyndte at klage, men Ugelspegel var træskere, saa snart at hans Mester begyndte at klage, da stod Ugelspegel jevnsides hos hannem, og spilede begge Oynene op det videste han kunde; den Tid Bageren saae Ugelspegel, blev han saa hastig og vred, at han glemte hvad han skulle klage, og sagde til Ugelspegel, hvad vil du? Ugelspegel

sag-

sagde, jeg vil intet andet have end som I sagde, at jeg skulle see paa, naar I ville forklage mig for Borgemester, skal jeg det nu see, saa maa jeg spille Øynene høyt op, paa det, at jeg kan see, Bageren sagde til hannem, gak fra mig, og kom aldrig meere for mit Ansigt, thi du est en Skalk, Ugelspegel sagde, sad jeg udi eders Øyne, da maatte jeg krybe af eders Næseborer, naar I lukke Øynene til. Da gik Borgemesteren fra hannem, thi han hørte vel at det var Giekkerie, og lod dem staae. Den Tid Ugelspegel det saae, løb han bort og lod Bageren staae.

Den 21 Historie.

Hvorledes Ugelspegel red all veane paa en blakket Hest, og var ikke gierne der som Børn var.

Ugelspegel var der gierne som got Selskab var, imens han levede, men tre slags Stykker forsagede han, det første, en graae Hest ville han ikke ride, men alleene en blakket, for Spot skyld. Det andet, han ville ingensteds blive, som Børn vare, thi man agtede mere Børnenes Leeg end hans. Den tredie Aarsag var, hvor en gammel mild Vert var, hos den var han ikke gierne til Herbergs, thi en gammel mild Vert, han agter Ugelspegel intet got. Og han signede sig hver Morgen førend han ville faae Mad, for stor Lykke, og for stor Drik, han signede sig for den Spise som kom af Apotheket, fordi hun er sund, saa er hun dog et Tegn til Sygdom. Det var en stor Lykke, naar som en Steen faldt af et Tag, saa maatte man sige, havde jeg der staaet, da havde den Steen slaget mig ihiel, ja

det var min Lykke, saadan Lykke ville han gierne undvære: den stærkeste Drik var det Vand, som de store Mollehiul driver over, ligervis drikke mangen sin Død deraf.

Den 22 Historie.

Hvorledes Ugelspegel fæste sig til Greven af Anhalt for en Vægter, og naar som Finderne komme, saa blæste han intet i Taarnet, men naar der var ingen Finder, da blæste han.

Ikke længe derefter kom Ugelspegel til Greven af Anhalt, og sagde hannem Tieneste for en Vægter, han havde Fiendskab med mange, at han havde den Tid Slottet fuld af Ryttere og Hofmænd, som han gav altid Mad, i det blev Ugelspegel glemt i Taarnet, at der blev ingen Mad baaret til hannem: Da skeede det den samme Dag, at Grevens Fiender rendte for Slottet, og toge Fæet bort for Slottet

tet, og dreve dem alle bort, Ugelspegel laae i Taarnet og saae igiennem Vinduet, og giorde ingen Bulder eller Skrig, hverken med Blæsen eller Raaben, da kom den Tidende for Greven, og han hastede efter dem med sit Folk, og nogle saae op i Taarnet, at Ugelspegel laae i Vinduet og loe, da raabte Greven af hannem, og sagde, hvi ligger du saa i Vinduet, og est saa stille? Ugelspegel raabte igien, for Mad skyld raaber jeg ikke gierne, Greven raabte igien, vil du ikke blæse naar Fienderne komme? Ugelspegel svarede, jeg tør ikke blæse ad Fienderne, thi al Marken er all fuld, og ere borte med en Hob af Kiorene, eller Fæet, og blæser jeg saa kommer der fleere Fiender, da slaae de eder ihiel, og sagde Greven, vel an, det er got, iiler mine Fiender efter, og strider med hverandre. En liden Stund derefter blev Ugelspegel atter glemt med Maden, og Greven var en Tid lang tilfreds, og førde ogsaa en Hob Fetallie fra sine Fiender, dermed havde han nok baade til at steege og syde, men Ugelspegel tænkte ogsaa i Taarnet, hvorledes han kunde eller maatte og faae af Byttet, og gav agt paa naar man skulle æde, da begyndte han at raabe og blæse, Fiende, Fiender, men Greven løb hastelig fra Bordet, som Maden stod paa, og med sit Folk klædte sig i Harnisk, og med deres Værge i Hænderne, og hasteligen ud af Porten i Marken, saae sig om efter Fienderne mens løb Ugelspegel strax ud af Taarnet og kom til Grevens Bord, der tog han baade stegt og sødet, og hvad han ville helst have, og gik op i Taarnet igien, den Tid Hofmændene og Folket som var til Fods, fornumme ingen Fiende, da sagde de til hverandre, det har Vægteren giort af Skalkhed, der med droge de hiem igien til Porten, da raabte

Greven ad Ugelspegel, hvor er det med dig, est du galen, eller fra dit Sind, Ugelspegel taugde stille. Greven sagde, hvorfor raabte, eller blæste du Fiender, og der haver ingen været, Ugelspegel sagde, den Tid her var ingen Fiende for Haanden, da maatte jeg jo blæse Fiende hid. Da svarede Greven, du klager dig med skalkagtige Regle, og naar Fienderne ere der, saa vil du ikke blæse, men naar der er ingen Fiender, da blæser du ad Fienderne, der maae vel være Forræderi, og sagde hannem af med sit Embede, og satte sig en anden i hans Stæd. Derefter maatte Ugelspegel være hans Lakaj, og løbe med hannem hvor han drog, det var hannem saare imod og havde gierne ville været der fra, men han kunde ikke faae Lempe dertil, derfore at naar de droge ud imod Fienderne, saa blev han tilbage, var altid den sidste, men naar som de havde udret deres Ærinde, og ville drage hiem igien, da var han altid den første der kom til Porten, da sagde Greven til hannem, hvor skal jeg det forstaae af dig, at naar jeg drager ud imod Fienderne, saa est du altid den sidste, og at naar man drager hiem, saa est du altid den første, Ugelspegel sagde, I skulle ikke blive vred derfor, at I og eders Hofgesind aad og finge Mad, da sad jeg oppe i Taarnet og skar mine Regle af, der af er jeg bleven vansmægtig, skulle jeg da være den første imod Fienderne, thi den Tid maa jeg oprette det som er forsømmet, paa det at jeg kan komme først til Bords, og sidst derfra, at jeg kan blive sterk igien, saa vil jeg vel være den første, og den sidste imod Fienderne, saa hører jeg vel, sagde Greven, at du ville det saa længe have holdet en Tid lang paa Taarnet, som du varst, da svarte Ugelspegel, hvad som en haver ret til, der bliver hannem

nem gierne frataget, Greven svarede, du skal ikke længer være min Tienere, og gav hannem strax Forlov, dermed var Ugelspegel vel tilfreds.

Den 23 Historie.

Hvorledes Ugelspegel lod sin Hest beslaae med Guldskoe.

Ugelspegel var saadan en Kiøbmand, at hans Fromhed kom for mange Herre, og at man vidste vel at sige af hannem, det maatte de Fyrster vel lide, og gav hannem Klæder, Heste, Penninge og Kost. En Tid kom han til Kongen af Danmark, han bad hannem, at han skulle lade hannem see et Eventyrs Stykke, han ville lade skoe hans Hest hos den beste Hoffmed der var. Ugelspegel spurde Kongen ad, om han skulle troe hans Ord, Kongen sagde ja, om han ville giøre efter hans Sigelse og Ord, dermed reed Ugelspegel med sin Hest hen til Guldsmeden, og lod lægge fire Guldskoe under sin Hest og Sømmene var giort af Sølv, som han slog udi Heste-Kæneye, og

gik saa hen til Kongen, og spurde hannem, om han ville betale Hofsmeden, Kongen sagde ja, og sagde til Skriveren: at han skulle betale Hofsmeden, da meente Skriveren det var ikke værd. Da gik Ugelspegel med hannem til Gulosmeden, og han ville have hundrede Mark Danske, det ville Skriveren ikke betale, og gik hen og sagde det for Kongen, Kongen lod hente Ugelspegel for sig, og sagde til hannem, Ugelspegel hvad for et dyrt Hofslag giør du; skulle jeg saa lade skoe alle mine Heste, da maatte jeg snart sælge baade Land og Folk, jeg meente ikke saa at man skulle beslaae Hesten med Guld-Skoe. Ugelspegel svarede, Naadige Herre og Konning, I sagde til mig, at den beste Hof-Smed her var skulle skoe min Hest, saa haver jeg fuldkommet Eders Ord. Kongen sagde, du est min allsomkiæreste Hoftiener, du giør hvad jeg dig befaler, og begyndte at lee, og betalede strax de hundrede Mark. Da kom Ugelspegel og lod bryde de Guld-Skoe af igien, og lod siden Hesten beslaae med Jern-Skoe, og han blev hos Kongen indtil Kongen han dode.

Den 24 Historie.

Hvorledes Ugelspegel overvandt Kongens Giæk af Polen med grovere Skalkhed.

Hos den Høybaarne Fyrste Casimirum Konge i Pohlen, var en Eventyrer og meget underlig Giek, fuld af selsom Koglerie, som kunde og vel leege paa Feiler. Paa en Tid kom Ugelspegel og til Polen til Kongen. Og Kongen havde hort meget tale om Ugelspegel, derfore var han hannem en kierkommen Giest,

og

og havde gierne for hans Eventyrs Skyld villet seet hannem, og dertil med havde han hans Spillemand meget kiær, da kom Ugelspegel og hans Giek tilsammen, som man pleyer at sige, at hvor to Giekke ere i et Huus, de giøre sielden noget got, Kongens Nar maatte ikke lide Ugelspegel, og ville intet heller lade sig fordrive det formærkte Kongen vel, og lod dennem begge kalde for sig paa hans Sal, velan sagde Kongen, hvilken af eder det største Eventyrligste Giekkerie kan giøre, som og den eene kan ikke giøre efter den anden, den vil jeg give en nye Klædning, og tyve Gylden dertil, og det skal skee strax. Da begyndte de to at skikke sig til Giekkerie, og bedreve meget Abespil, med krogede Munde og underlig Snak, og hvad den eene kunde tænke mere end den anden, og hvad Ugelspegel giorde, det giorde Giekken efter hannem, da loe Kongen og alt hans Riderskab, og saae af dem allehaande Eventyr, men Ugelspegel tænkte og, hvorledes han kunde fortiene de tyve Gylden, og den Klædning, jeg vil dertil giøre det jeg ikke gierne ville giøre, og han saae at det var Kongens Meening, og det galt hannem alt lige meget, hvilken som kunde faae Prisen, i det gik Ugelspegel i Kongens Sal, og loftede Klæderne op, og skeed en stor Lort midt i Salen, og tog en Skee, og skiftede Lorten midt i to Parter, og gav den eene Part, og sagde: Giek eller Nar, kom hid og giør mig dette Lækkerie efter ligesom jeg vil giøre for dig, og tog en Skee i sin Haand, og tog Lorten helten deri, og aad den ud, og fik siden Giekken Skeen og sagde, see der, æd du nu den anden halve Deel, og giør du siden en hos, og deel den midt i tu, saa vil jeg og æde den halve Deel. Da sagde Kongens Giek ney, ikke mig,

det

det maae Fanden giøre dig efter, skulle jeg gaae nogen alle mine Dage, saa æder jeg hverken af dig eller mig. Da vandt Ugelspegel Mesterskab med Skalkhed, og Kongen gav Ugelspegel den nye Klædning, og de tyve Gylden Da reed den gode Ugelspegel bort, og Kongen gav ham Lov og Priis.

Den 25 Historie.

Hvorledes Uzelspegel blev forbudet at komme udi det Hertugdom Lyneborg.

Men ved Zell i det Land til Lyneborg, der giorde Ugelspegel et eventyrligt Skalkhed, at Hertugen af Lyneborg formeente hannem sit Land, og naar han lod sig finde, da skulle man fange hannem og henge hannem op, da tænkte Ugelspegel, at han ville romme Landet, men blev ved Veyen, thi han hverken reed eller kiorte desmindre udi Landet. Det hendte sig en Tid, at han ville ride igiennem Lyneborg, da modte hannem Hertu-

tugen, og den Tid han saae at det var Hertugen, tænkte han, see det er Hertugen, og er det saa, at du flyer, saa omkring rende de dig med deres Friise, og satte dig under Hesten, saa kommer Hertugen af stor Vrede, og lader dig henge udi det Træ, i det betænkte han sig hasteligen, og stod af sin Hest, og skar hans Bug op, og tog Indvolden ud, og stod i Hullet igien paa Hesten, den Tid Hertugen kom ridendes med sine Hofmænd, til den Sted som Ugelspegel stod i Bugen paa sin Hest, da sagde Tienerne, seer Herre, hvor Ugelspegel staaer i en Hest, da reed Fyrsten til hannem og sagde, est du her, veedst du ikke at jeg haver forbødet dig mit Land, og naar som jeg fandt dig her, saa ville jeg lade dig henge i et Træ. Da sagde Ugelspegel, o naadige Herre og Fyrste, jeg haabes I ville benaade mig mit Liv jeg haver dog ikke giort saa meget Ont, at det er et hængende værd. Hertugen sagde, kom hid til mig, og siig mig ingen Undskyldning, hvad meen du dermed, at du saa staaer i den Hest? Ugelspegel kom frem og sagde, naadige Herre og Høybaarne Fyrste, jeg er gandske meget ræd for Eders Naade, jeg haver hørt i alle mine Dage, at hver maa have Fred inden sine fire Pæle, da begyndte Hertugen at lee, og sagde, vil du herefter blive af mit Land? Ugelspegel sagde, Naadige Herre, hvad Eders Fyrstelige Naade vil, da reed Hertugen fra hannem, og sagde, bliv som du est, da sprang Ugelspegel hasteliger ud af Hesten, og sagde til sin døde Hest, hav Tak kiære Hest, du haver hiulpet mig derfra, og flyet mig en Naadig Herre, lig nu her, det er bedre at Ravne æder dig, end at de skulle have ædet mig, og gik dermed hen.

Den

Den 26 Historie.

Hvorledes Ugelspegel kiøbte noget af en Bondes Land.

En foye Tid derefter kom Ugelspegel igien i Landet og gik hos en Landsbye ved Navn Zell, og tøvede indtil Hertugen ville ride hen mod Zell, der gik en Bonde til sin Ager, og Ugelspegel havde faaet en anden Hest, og en stakket Kærre med to Hiul, gik til Bonden, og spurde hannem hvo denne Ager hører til? Bonden svarede, det er min, jeg haver den arvet, Ugelspegel spurde, hvad han skulle give hannem for en Karre fuld af Jord, Bonden sagde, en Skilling, Ugelspegel gav Bonden en Skilling, og kaste Karren fuld af Jord, og krøb der midt udi og foer til Zell for Elven. Den Tid Hertugen kom ridende, da blev han Ugelspegel vaer, at han sad paa Karren udi Jord indtil hans Axel, da sagde Hertugen, Ugelspegel, jeg meente, jeg havde forbødet dig mit Land, at naar jeg fandt dig her, saa ville jeg lade dig henge. Ugelspegel sagde, Naadige Herre, jeg er ikke i Eders Land, jeg sidder i mit eget Land, jeg haver det kiøbt af en Bonde, han sagde mig at det var hans Arvegods, Hertugen sagde, faer hen med din Jord fra min Jord og kom ikke igien, eller jeg vil lade hænge dig, baade med Karre og Hest. I det sprang Ugelspegel strax paa sin Hest, og reed ud af Landet, og lod Karren staae for Gaarden, og Ugelspegel lagde Jorden for Broen.

Den 27 Historie.

Hvorledes Ugelspegel malede for den Land-Greve af Hessen, og sagde, at hvilken som var u-ægte, han kunde ikke see Malningen.

Ugel-

Ugelspegel bedrev mange eventyrlige Stykker udi det Land Hessen. Den Tid han havde fast omløbet det Land Saxen, og var vel bekiendt, at han med sin Skalkhed intet meere kunde behielpe sig. Da gav han sig i det Land Hessen, og kom hen ved Marpurg hos Landgrevens Gaard eller Hof. Og den Herre spurde hannem ad, hvad han kunde, han svarede og sagde, Naadige Herre, jeg er en Konstner, da fryde Landgreven sig, thi han meente at han kunde med Alchimey, det er med store Skud eller Bøsser, thi den Landgreve havde stort Arbeyd med Alchimey, derfor spurde han hannem, om han var en Alchimist, Ugelspegel sagde ney, Naadige Herre, jeg er en Maler, som man skal neppeligen finde i mange Land, thi at mit Arbeyd overgaaer alle andres Arbeyd. Landgreven sagde, lad os see noget af dit Arbeyde, Ugelspegel sagde, ja, Naadige Herre, og han havde nogle konstige Ting, som han havde kiøbt i Flanderen, dem tog han af sin Sæk, og lod Fyrsten dem see, det behagede Hertugen vel, og sagde, kiære Mester, hvad ville I have, at I vil male os denne Sal, Landgrevens af Hessens hans Ankomst, og hvorledes det haver sig med Kongens af Ungerns Frendskab, og om andre Fyrster og Herrer, og hvor længe det haver saa staaet, og du vil male os det, paa det allerkonsteligste. Ugelspegel sagde, Naadige Herre, som Eders Naade siger mig, da vil det vel koste fire hundrede Gylden. Landgreven sagde, Mester, giør det kuns got, vi vil betale dig vel. Ugelspegel tog det saa an, og Landgreven maatte give hannem hundrede Gylden paa Haanden, til at kiøbe Farve fore, og til at holde Svenne med, thi Ugelspegel ville begynde at

ar-

arbeyde med tre Svenne, han tingede tilforn med Greven, at der skulle ingen komme i Salen, den Stund han arbeydede uden hans Svenne, paa det han skulle ikke blive forhindret udi sit Arbeyde, det samtykte Greven, og Ugelspegel blev da forligt med sine Senne, saa at de skulle giøre et med hverandre, men de skulle tie stille og lade Ugelspegel have Omhue og Sorg, at de skulle intet arbeyde, og skulle dog alligevel faae deres Løn, og deres største Arbeyde skulle være at lægge udi Vortaffel, dermed nøyedes Svennene vel, at de saa skulle gaae, og giøre intet, og have dog deres Løn, det varede en Uge eller fire, at Landgreven længedes at see, hvad Mesteren giorde for en Malning med sine Companer, om det kunde blive saa got som den Proba var, som Ugelspegel lod Landgreven see, og sagde til Ugelspegel, ach kiære Mester, os længes saare at see din Arbeyde, vi begiære at gaae med dig i den Sal og see din Malning, Ugelspegel sagde, ja, Naadige Herre, men et vil jeg sige eders Naade, hvem som gaaer med Eder, og skuer det malet er, og hvilken som er ikke ret ægte fod, den kan ikke vel see min Malning, Landgreven sagde, Mester, da er det en stor Ting, der de ginge i Salen, da havde Ugelspegel et langt Linnet Klæde eller Dug draget for Væggen, dersom han skulle male, og drog Dugen til bag sig, og viste med en hvid Kiep paa Væggen, og sagde, seer her Naadige Herre, denne Mand er den første Landgreve af Hessen, og haver været en Columeser af Rom, og haver haft en Fyrstinde eller Frue, den milde Justinians Datter, en Hertuginde af Beyern, som blev derefter Keyser. Seer til Naadige Herre, af hannem blev fod Adolphus, af Adolphus kom

Wil-

Wilhelm den Sorte, af Wilhelm kom Ludvig den Fromme, og siden fremdeeles indtil Eders Fyrstelige Naade, derfore veed jeg vel i Sandhed at ingen kan straffe mit Arbeyde, saa kosteligt og saa skiønt med Farve er det. Men Landgreven saae intet andet end den hvide Veg, og tænkte ved sig selv, skulle jeg end altid være en Hore-Unge, saa seer jeg ikke andet, end den hvide Veg. Enddog for Synet skyld, sagde Landgreven, kiære Mester, noyes mig vel, men dog have vi det ikke kundet forstaaet, som du haver os vist, og gik dermed af Salen. Den Tid Landgreven kom til Fyrstinden, spurde hun hannem, kiære Naadige Herre, hvad maler Eders konstelige Malere, og jeg veed I have det seet, hvor behager Eder hans Arbeyde. hun sagde, jeg haver en skrøbelig Troe til det Arbeyde, han seer ud som en Skalk. Fyrsten sagde, kiære Hustrue, mig behager hans Arbeyde gandske vel, og han giør ret, Naadige Herre, sagde hun, maae vi det dog ikke see, ja sagde Landgreven, om det er Mesterens Villie. Da lod hun Ugelspegel kalde for sig, og beglerede ogsaa, at see det han havde malet, Ugelspegel sagde og til hende, som han sagde til Fyrsten, hvo som ikke er ægte, den kan ikke see mit Arbeyde. Da gik hun med aate Jomfruer og en Gekinde i Salen, da drog Ugelspegel den Dug bag sig, som han giorde tilforn ved Fyrsten, begyndte og at tælle for Grevinden, Landgrevens Adkomst, det eene Stykke efter det andet, men Fyrstinden og hendes Jomfruer taugde alle stille, men ingen lovede eller lastede den Malning, og hver var red, at de skulle være u-ægte enten af Fader eller Moder. Og paa det sidste da begyndte Gekinden og sagde: Kiære Mester, nu seer jeg ingen Malning, skulle jeg end være en Hore-unge

udi alle mine Dage. Da tænkte Ugelspegel, det vil nu ikke blive got, ville Giekkene sige Sandingen, saa maae jeg visselig vandre, og slog det hen med en Latter, da gik Fyrstinden bort til sin Herre igien, han spurde hende ad, hvor hende behagede den Malning? Hun svarede og sagde: Naadige Herre, det behager mig gandske vel, saavel som Eders Naade, men vor Giekinde behager det intet, hun siger og at hun seer ingen Malning, desligeste ogsaa vore Jomfruer, og det er befrygtendes at det er Skalkhed dermed. Det gik Fyrsten saare til Hierter, og tænkte, om han endskiont var bedragen, saa lod han dog Ugelspegel sige, at han skulle fuldkomme sit Arbeyd, thi hans gandske Hofgesind skulle see hans Arbeyd. Og Fyrsten meente han ville see hvilken af hans Ridderskab der var ægte eller uægte, da falmede Ugelspegel sit Lyd. Og Ugelspegel gik til sine Svenne, og gav dem Orlov, og krævede af Rentemesteren hundrede Gylden, og han fik dem, dermed drog Ugelspegel bort. Anden Dagen spurde Fyrsten ad hans Malere, da var han borte. Da gik Fyrsten den anden Dag i Salen med all sit Hofgesind eller Folk, og spurde dennem om nogen kunde see hans Malning, men ingen kunde det sige at han saae noget, og den Tid de alle taugde stille, da sagde Landgreven, nu seer vi vel, at vi ere bedragne, og haver altid sagt, at jeg ville intet have at giøre med Ugelspegel, enddog er han kommen til os. Men dog de to hundrede Gylden vil jeg intet meere tale om, dog er han alligevel en Skalk, og maae derfore ikke meere komme i mit Land. Dermed var Ugelspegel bort kommen fra Marpurg, og ville siden ingen Malning tage sig meere for.

Den

Den 28 Historie.

Hvorledes Ugelspegel til Prag i Bøhmen var i en høy Skole med Studentere, og converserede og stod sig vel.

Den Tid Ugelspegel drog fra Marpurg, og drog i Bømerland til Prag; Der gav han sig ud for en stor og viis Mester at udlegge store Spørsmaal, som ingen andre Mestere kunde udlegge, eller give Svar derpaa. Det lod han skrive udi en Seddel, og slog det paa Kirkedørren, og paa Collegidørren, det fortrød Rectori, men de Doctores og Magistri vare ilde vedkommen, og ginge tilsammen og raadsloge hvorledes de maatte give Ugelspegel Qvæstiones som han ikke kunde resolvere, om det var saa, at han blev ilde bestandige, saa kunde de med Lempe komme til hannem og bespotte hannem, thi det vare saa mellem hinanden samtykt, tilladet og ordineret, at Rector skulle giøre Spørsmaal til hannem, og lod Ugelspegel tilbyde med Pedello, at den anden Dag betilligen skulle

han giøre Spørsmaal til dennem, og han ville give dennem det af Skriften, at forsvare for det gandske Universitet, paa det at det skal være proberet eller forsøgt, og at hans Kunst bliver befunden i Sandhed, ellers skulle det ikke blive hannem tilstæd. Ugelspegel svarede, og sagde til dem, siger eders Herre, jeg vil den Sag saa udrette, og haabes at bestaae end som en from Mand, som jeg haver for lang Tid tilforn giort. Den anden Dag forsamlede sig alle Doctores og Lærde, i det kom Ugelspegel og havde sin Vert med sig, og nogle Borgere, desligeste nogle gode Svenne, for Overfalds skyld, som hannem maatte hentes af Studenterne. Og den Tid de komme i Forsamlingen, da bade de hannem sidde op i Stolen og give Svar paa de Spørsmaal som hannem bleve forelagde. Da begyndte Rector at giøre det første Spørsmaal til hannem, og han sagde, at han skulle i Sandhed bevise, hvor mange Taare Vand der vare i Stranden, og hvis han ikke kunde dette Spørsmaal udrette eller beviise, saa vilde de holde hannem for en ulærd oprørsker ved den Konst, og straffe og fordømme hannem. Paa det samme Spørsmaal gav han strax Svar. Værdige Herre og Rector, beder de andre Vand staae stille, som løbe allevegne til Stranden, saa vil jeg det Maale beviise, og sige eder Sandheden, og det er snart giort. Det var Rectori umueligt at dempe alle Aaerne eller Aarer, dermed gik han af, og lod ham Maalet. Da stod Rector beskiemmet, og spurde ham om et andet Spørsmaal, og sagde, siig mig, hvor mange Dage ere der fremgangne fra Adams Tid indtil denne Dag? Han svarede strax, ikkun syv Dage, og naar som de ere forgangne, saa kommer der syv andre

bre igien, det varer endtil Domme-Dag. Da giorde Rector det tredie Spørsmaal, og sagde, sig mig snart, hvor eller hvilken Sted er midt udi Verden, Ugelspegel svarede, det er her, jeg staaer midt udi Verden, er det ikke Sandheden, saa lader os det maale med en Snor, og hvis der fattes en Straabred udi, saa vil jeg have Uret. Da tænkte Rector, førend jeg vil maale det, da vil jeg heller lade Ugelspegel vinde Spørsmaalet, og giorde endda det fierde Spørsmaal til Ugelspegel og var gandske vred og sagde, sig mig hvor vidt er der fra Jorden og op udi Himmelen, Ugelspegel svarede, det er hart hos, thi at naar man taler eller raaber op udi Himmelen, det kan man vel høre neden paa Jorden, stiger I op, saa vil jeg sagteligen raabe her neden, saa I skulle vel høre det i Himmelen, men hører I det ikke, saa vil jeg have Uret. Rector var ilde kommen i fær med hannem, og spurde endda det femte Spørsmaal til hannem, og spurde hvor vidt Himmelen var. Ugelspegel svarede hannem strax og sagde, han er tusinde Kalve-Rumper breed, og tusinde Alen høy, det kan mig ikke feyle, og ville I det ikke troe, saa tager Solen og Maanen og alle Stierner af Himmelen, og maaler den ret over, saa skulle I befinde at jeg haver Ret. Hvad ville de da sige, Ugelspegel var dem alt for syndig, saa de maatte give hannem ret dermed, og han tøvede ikke længe, efter at han havde vundet de lærde Mænd over med sin Skalkhed, da var han red at de skulle have sagt noget andet til hannem, at han skulle staae til skamme, og førde sig af den lange Kiortel, og vandrede hen til Erfurt.

Den 29 Historie.

Hvorledes Ugelspegel til Erfurt lærde et Asen til at læse udi en gammel Psalter.

Ugelspegel havde stor Attraae eller Længsel, før han kom til Erfurt den Tid han havde udrettet den store Skalkhed i Prag, thi han var befryg-tendes, at de skulle komme efter hannem. Men den Tid han kom til Erfurt, og der var et høyt be-romt Universitet, der slog og Ugelspegel sine Breve op, og de ginge tilsammen i Universitetet, thi de havde hørt meget af hans Listighed, og raadsloge med hverandre hvad de ville fremsige paa det at de skulle ikke gaae dem, som det gik dem i Prag, de der vare stode med skamme igien, da bleve de saa over-eens med hverandre, at de ville faae Ugelspegel et Asen at lære, thi der ere mange Asen i Erfurt baade Unge og Gamle. Da spurde de Ugelspegel ad og sagde til hannem: Magister, I have slaget koste-lige Breve op, hvorledes I ville hvert besynderlig Creatur lære at læse inden kort Tid eller faae Da-

ge, og saa ere de Herrer af Universitetet her, og ville faae eder et Asen at lære, og tænkte I at I kunde lære hannem at læse, Ugelspegel sagde ja, men jeg maa have Tid dertil, fordi det er et ufornuftigt Dyr, dermed vare de vel tilfreds at det varede tyve Aar. Da tænkte Ugelspegel, vi ere tre, doer Rector saa er jeg fri, doer jeg, hvem vil mane eller kræve mig, doer min Discipel, saa er jeg og frie igien, der med tog han Asenet an, og det galt om fem hundrede gammel Skok, derpaa gav de ham nogle Penge, dermed tog han det Asen til sig og drog i et Herberg kaldes Tornier, og paa den Tid var der en underlig Vert, derfor bestillede han sig en Stald alleene til sin Pebling og fik en gammel Psalter, den lagde han for Asenet i Krybben, og mellem hver Blad lagde han Havre, det fornam Asenet, og kastede hvert Blad op for sig selv med Munden alt efter Havren, og naar han ingen Havre meere fandt imellem Bladene, da raabte han, I A I A, den Tid Ugelspegel formærkte det af Asenet sin Discipel, da gik han til Rector og sagde, Herr Rector, naar vil I engang see hvad min Pebling giør, Rector sagde, kiære Mester, vil han og tage ved Lærdom, Ugelspegel sagde, han er af overmaade grov Art og Natur, og er saare svar at lære, dog haver jeg med stor Flid og Arbeyde kommet det saa vit, at han kunde nævne nogle Vocaler. Er det saa I ville gaae med mig saa skulle I det høre og see. Men den gode Pebling havde fastet i tre Dage. Der Ugelspegel kom med Rector og nogle Magister og lagde han Asenet eller sin Pebling en nye Bog fore, da saa snart som han den fandt i Krybben, da kastede han Bladene hid og did, og leedte efter Havre, og den Tid han fandt ingen, begyndte han at raabe med hoy

Rost, I A, I A. Da sagde Ugelspegel, kiære Herrer, hoer de to Vocaler I og A, dem kan han nu, jeg haaber han skal blive god, i det døde Rector en starket Tid derefter, da raabte Ugelspegel sin Pebling og lod hannem gaae, som hans Natur var vant ved, dermed drog Ugelspegel bort med Penningene, som han annammede, og tænkte, skal du giøre alle de Asen viise i Erfurt ere, det vil meget koste paa dit Liv, og han gad ikke heller vel giort det og lod dermed saa blive.

Den 30 Historie.

Hvorledes Ugelspegel til Saaerhusen udi det Land til Dyringen toede Qvinders gamle Skindkiortler, da ville giøre dem nye.

Ugelspegel kom i det Land til Dyringen, udi en Landsbye, som heed Rugestritin, og bad om Herberge, da spurde Vertinden hannem ad, hvad han var for en Svend? Ugelspegel sagde, jeg er ingen Einbedssvend, men jeg pleyer at sige Sandheden,

Ver-

Vertinden sagde, den laaner jeg gierne Huus, og et den saare kiær, som siger Sandheden. Da begyndte Ugelspegel at see sig om, og saae at Vertinden var skeel og sagde, Skelle Hvippe, Skelle Hvippe, hvor skal jeg sidde, og hvor maae jeg legge min Sek og min Stav, da sagde Qvinden, ach det du faaer Ulykke, aldrig har nogen brydet mig at jeg er Skelle, Ugelspegel sagde, kiære Qvinde, skal jeg altid sige Sandheden, da maae jeg intet tie. Vertinden var dermed tilfreds og loe der ad, der Ugelspegel havde ligget der en Nat, begyndte han at tale med Vertinden hvorledes han kunde toe gamle Skindkiortler, der behagede Qvinden vel og bad hannem, at han ville toe hendes Skindkiortler, saa ville hun sige Naboerne det, at de skulle alle bære hannem deres Skindkiortler, at han dem og skulle toe, Ugelspegel sagde ja. Da samlede hun Naboerne tilsammen og hver havde sin Skindkiortel; Ugelspegel sagde, I maa have Melk, da længdes Qvinderne, og de havde stor Lyst til de nye Skindkiortler, og hente all deres Melk, som de havde i deres Huus. Da satte Ugelspegel tre Kiedler paa Ilden, og lod Melken deri og Skindkiortlerne med og lod dem syde tilsammen, som hannem vel tykte at de havde nok, da sagde han til Qvinderne, I maae hente mig ungt hvidt Linde-Træ og drager det af i det I komme igien, saa vil jeg tage Skindkiortlerne op, thi de ere nok sødne, og siden vil jeg toe dem ud, dertil maae jeg have de Træ, da ginge Qvinderne velvillig hen at hente Træ og deres Born løbe med dem siunge og sprunge A ha, gode nye Skindkiortle, A ha, gode nye Skindkiortle, da stod Ugelspegel og loe og sagde, Skindkiortlerne ere ikke endda reede, men den Tiid de vare i Skoven, da stødte Ugelspegel Skindkiortlerne ned i

Kiedelen, og lod den saa staae, og gik fra Landsbyen og skal endnu komme igien og tage Skindkiortlerne. Da kom Qvinderne igien med Lindetræet, og funde Ugelspegel ikke, og de meente ikke at han var borte, da ville enhver have deres Skindkiortel ud af Kiedelen, da vare de skiørt bortsødne at de faldt fra hverandre, da lod de Skindkiortlerne blive, og meente han skulle komme igien, men Ugelspegel takkede Gud, at han saa var kommen derfra med Lempe.

Den 31 Historie.

Hvorledes Ugelspegel drog omkring med et Dede-Hoved, at bestryge Folket med for en Helligdom.

Ugelspegel var bekiendt i alle Lande med sin Skalkhed, og hvor han havde engang været, did kom han ikke igien, uden det var saa, han forklædde sig, saa at de kiendte hannem ikke, derfore at gaae ledig kunde han intet nære sig, men var et frit

Mod

Mod fra hans Ungdom, havde faaet Penge nok for allehaande Kogespill, den Tid hans Skalkhed var bekiendt udi alle Lande, saa at hans Næring gik tilbage, da tænkte han hvad han skulle begynde, at han kunde overkomme Gods og intet giøre, thi han saae vel, at mange ginge ledige, havde bedre Dage end mange med suurt og svart Arbeyde, og gav sig ud for en Stationiirer, og foer omkring Landet med Helligdom og forklædte sig udi en Degne-Kiortel, ligesom han havde været en Præst, og tog en Folke-Pande eller et Folke-Hovet og lod den beslaae med Solv og kom i det Land Pommern, der som Præsterne ere mere i Ollkanden end de prædike, og naar som der var i en Landsbye nogen Kirkevielse, Brylup, eller nogen anden Forsamling af et Landskab, da giorde Ugelspegel sig reede og gik til Sogne-Præsten, og bad hannem at han maatte prædike, thi han ville forkynde Bønderne den Helligdom, at de skulle lade dem bestryge, og hvad Offer som han finge, det ville han give Præsten helten. Denne lærde Præst var dermed vel tilfreds, at han kunde faae Penninge, og den Tid det allermeste Folk var udi Kirken, da gik Ugelspegel i Prædikestolen, og sagde dem noget om det gamle Egteskab og drog det nye Egteskab deri med Arken og det gyldene Kar, der som Himmels-Brød laae i og svarede dertil, at det var den første Helligdom, undertiden sagde han om Brandonis Hoved, som havde været en hellig Mand, det Hoved som han der havde, som var ham befalet, dermed at sanke tilsammen, at bygge en nye Kirke op med, og det skulle være med reent Gods, og ved sit Liv maatte han intet Offer tage af nogen Qvinde som havde brudt sit Egteskab, og hvilke saadanne Qvinder ere, de skulle staae stille, men er det saa, at

de

ofte mig noget, som er skyldig, og have brudt deres Ægteskab saa tager jeg det ikke, thi de blive beskiemmet for mig, det maa I vide at rette eder efter, og lod saa Folket kysse Hovedet, thi det kan vel skee, at det h ver været en Pande af en Smed, og haver den taget paa en Kirkegaard, og dermed gav han Bonder og Bonder-Qvinder Velsignelsen og gik fra Prædikestolen til Alteret at staae, da begyndte Præsten at sjunge, og ringe med de smaae Klokker, da ginge baade onde og gode Qvinder op til Alteret med deres Offer og trængdes ved Alteret som var i et ont Rygte, og de som vare noget meere, de ville være de første med deres Offer, da tog han Offer baade af Onde og Gode, og forsmaaede ingens, og de eenfoldige Qvinder troede paa hans listige skalkagtige Sag, og de meente, at hvilken Qvinde som havde staaet stille, den var ikke from. Desligeste, at hvilken Qvinde som ingen Penning havde, hun ofrede en Gylden eller en Sølv-Ring, og den eene gav agt paa den anden, om de ogsaa ofrede, og hvilken som ofrede, den meente hun havde sit Ægteskab bestandigt, og hendes onde Rygte dermed borttaget. Der vare og nogle som ofrede to eller tre Gange, paa de at Folket skulle see, at de vare komne af deres onde Rygte, men Ugelspegel fik det skiønneste Offer, som aldrig var før hørt, og den Tid han havde taget Offeret bort, bød han ved Band, alle dem som have ofret hannem, at de skulle ikke omgaaes med Skalkhed, thi de vare derfore fri. Saaledes bleve Qvinderne alle fromme. Og hvor Ugelspegel kom, der prædikede han, derfore blev han riig, og Folkene holdte hannem for en from Prædiker, saa mesterlig kunde han bedrive et Skalkhed.

Den

Den 32 Historie.

Hvorledes Ugelspegel giorde det at Skarvagten udi Nørnberg fulde i Vandet.

Den Tid Ugelspegel havde vidt vandret med sin Helligdom, og havde bedraget mange Folk, thi han var meget konstelig udi Skalkhed, da kom han til Nørnberg, og ville der fortære sine Penge, som han havde fortient med sin Helligdom, der han havde ligget der en Tid lang, og havde seet all Leylighed, kunde han af sin Natur ikke lade, at han jo og maatte giøre Skalkhed der, og saae at Skarvagten havde store Rum, som var giort af Dæler ligesom en Kiste, og de stode under Raadhuset, da saae Ugelspegel at de laae og sov i Harnisk, og Ugelspegel havde vel lært at gaae i Stie og Stræde, og besynderlig havde han den Stie og det Stræde vel merket ved Søe-Torvet og Lillehuset, der som det er ont at gaae over om Natten naar mangen god Pige skulle hente Viin om Natten,

blev

blev hun der forraſket, ligervis gik det ogſaa med Ugelſpegels Skalkhed. Den Tid Ugelſpegel fornam, at Folket var altſammen i Senge og det var gandske ſtille paa Gaden, da gik han hen til Broen, ſom ligger ved Soe-Torvet til Nornberg, og brød der tre Dæler af, og kaſtede dem i Aaen, ſom kaldes Begnes. Siden gik han for Raadhuſet og begyndte at bande, og hug i Steenene paa Gaden med et gammelt Sverd, ſaa at der floy Ild ud af Steenene. Den Tid Vægterne det hørde, vare de ſtrax op og løbe efter hannem, Ugelſpegel løb hen til Soe-Torvet, og kom med ſtor Nød til den Stæd, der ſom han havde brudt de tre Dæler af, men han behialp ſig hvor han kunde, at han kunde komme over Broen, men den Tid han var over Broen, begyndte han at raabe med høy Røſt og ſagde: Ho, ho, hvor bliver nu I forbandede Skalke og Forræddere, den Tid Vægterne det hørde, løbe de hannem haſteligen efter, ſaa at hver ville være den forſte, i det faldt den eene efter den anden i Aaen, ſom kaldes Begnis, og Huller ſom de fulde igiennem, var ſaa ſnever, ſaa at ſomme ſloge Mundene i tu. Da begyndte Ugelſpegel atter at raabe: Ho, ho, kommer I ikke endnu løbendes, i Morgen iiler mig meere efter, til dette Bad havde I vel kommet tilig nok i Morgen, der faldt den eene ſit Been i tu, den anden ſin Arm i tu, den tredie et Hull i Hovedet, ſaa at ingen kom derfra, at han havde jo faaet Skade. Den Tid han havde fuldkommet dette Skalkhed, blev han ikke længe i Nornberg, og drog derfra, thi han var ræd, at de ſkulle have faaet at vide, at han det havde giort, thi de af Nornberg havde ikke taget det op for en Skiemt.

Den

Den 33 Historie.

Hvorledes Ugelspegel aad for Penninge til Bamberg.

Med Listighed fortiente Ugelspegel Penninge til Bamberg, den Tid han kom fra Nørnberg, og han var saare hungrig, og kom i en Vertindes Huus, som heed Frue Konigin, som var en meget lystig Vertinde, og bad Ugelspegel være velkommen, thi hun saae vel paa hans Klæde-Sid, at han var en underlig og sælsom Giest; den Tid man skulle æde om Morgenen, spurde Vertinden hannem ad, om han ville sidde til Bords, og faae Mad for Penninge, eller han ville æde for en Penning eller to, Ugelspegel svarede, at han var en fattig Karl, og bad hende, at hun ville give hannem noget Mad for Guds skyld: Vertinden sagde, min kiære Ven, i Kiødmager Boderne kan jeg intet faae forgieves, jeg maae alt give Penninge, derfore maae jeg alt have Penninge for Mad og Øll. Ugelspegel svarede og sagde, kiære Hustrue, det tien mig vel at æde og drikke for Penninge, Qvinden sagde, ved Huusbondens Bord maae du æde for fire og tyve Penninge, og hos det nederste Bord for atten Penninge, og hos det Bord som Arbeyds Folket sidder, der maa du æde for tolv Penninge. Ugelspegel blev glad og sagde, de meeste Penninge jeg kan fortiene det er mit beste, og sætte sig ved Herrens Bord og fik sig vel Mad, den Tid han havde ædt et got Maaltid, bad han Vertinden at hun skulle skille sig ad med hannem, thi han maatte for Armods skyld vandre. Kiære Giæst, sagde Vertinden, giv mig for dit Maaltid fire og tyve Penninge, og gak saa hen din Vey, det dig Gud be-

vare

bare, ikke saa kiære Vertinde, sagde Ugelspegel. I ere mig fire og tyve Penninge skyldig for mit Arbeyde, thi I sagde mig, hvorledes jeg skulle æde og drikke for fire og tyve Penninge, det haver jeg fuldkommet, og fortient saa mange Penninge, thi det haver været mig suurt og hart nok, og jeg aad at Sveden sprang mig udaf Panden, som det skulle have kostet mit Liv og Levnet, paa det sidste gad jeg ikke meere ædt. Vertinden sagde, faer hen min kiære Giæst, det skal være dig skienkt, kom ikke igien.

Den 34 Historie.

Hvorledes Ugelspegel kom til Rom, at see Paven, og Paven holdt hannem for en Kættere.

Som man pleyer at sige, at en from Mand drog til Rom, dupler Reqvam igien kom, Ugelspegel tænkte og engang, at drage for Lyst skyld til Rom at forsoge sin Skalkhed, og kom i et Herberg til en Enke, hun spurde hveden han var kommen, og hvad han havde at bestille her i Rom, thi han var en Saxer? Da sagde Ugelspegel, jeg er hidkommen, at jeg ville gierne tale med Paven. Min kiære Ven, sagde Vertinden, jeg er her fod og baaren, enddog kan jeg ikke komme i Tale med hannem, hvorledes ville I det komme afstæd, jeg vil give hundrede Ducater dertil, at jeg kunde med Lempe komme hannem til Ords. Kiære Vertinde sagde Ugelspegel, om det var saa, at I kunde komme i Tale med hannem, ville I give mig de hundrede Ducater? Da lovede Qvinden hannem de hundrede Ducater, om han det kunde komme afsted, men hun tænkte at det var umueligt at han skulle komme i Tale med Paven. Efterdi at Paven

ven maatte i hver fierde Uge sige Messe udi et Capel, som heed Jerusalem til Sanct Johannes Lateran, da forespurde Ugelspegel ig, den Tid Tiden kom, og trængde sig ind udi Capellet, saa at han kom ind for Paven, som han stod og sagde Messen; Og den Tid han læste Sacramentet op, og læste Velsignelse over Folket, vendte Ugelspegel sig om og vendte Ryggen til Alteret. Det blev Paven strax sagt efter at Messen var ude, da sendte Paven strax Bud efter Ugelspegel, og den Tid Ugelspegel kom, spurde Paven hannem ad, om han var en Christen, Ugelspegel svarede ydmygeligen ja, da spurde Paven hannem videre, hvad haver du for en Troe? Ugelspegel svarede, den samme Troe min Vertinde haver, og nævnede hendes Navn, og Qvinden blev hent, og blev hende sagt, at hun skulle gaae til Paven, og Paven spurde hende ad, hvad for en Troe at hun havde? Vertinden sagde, at hun havde den christelige Tro, og holdt alt det som udi den christelige Kirke blev forbudet eller tilladt. Og Ugelspegel stod der hos og holdt sig gandske alvorligen i største Ydmyghed og Andagt, og sagde: Allernaadigste Fader, den samme Troe haver jeg ogsaa. Paven sagde, hvorfore vendte du Ryggen til Alteret udi den tiende Messe. Ugelspegel svarede, hvorledes han var en arm og grov Syndere, og var ikke værdig til at gaae til Skrifte, eller see Sacramentet. Med saadan Snak lod Paven Ugelspegel gaae, og Ugelspegel gik til sit Herberg, og krævede Vertinden de hundrede Ducater, som hun maatte give hannem. Men Ugelspegel blev en Skalk som tilforn, og havde intet forbedret sig af den Romerske Reyse.

Den 35 Historie.

Hvorledes Ugelspegel bedrog nogle Joder til Frankfurt am Mayn for tusinde Gylden, thi han solte dem Skarn for Prophete-Bær.

En Skalk maae skuffe og bedrage en anden: Ligerviis skeede og de bedragelige Joder til Frankfurt. Der Ugelspegel var kommen fra Rom og til Frankfurt udi Markedet, besaae han den Handel udi den gandske Stad, og kom til en stærker Mand, som var vel kiæd, som havde fort Bisam udaf Alexandria, og solte den overmaade dyr. Da tænkte Ugelspegel, jeg er og en stærk lad Skalk, som ikke gierne arbeyder, kunde jeg saa lættelig nære og føde mig, saa ginge det mig vel, der paa laae han og speculerede den gandske Nat, i det samme stak hannem en Loppe mellem hans Been, den tog han efter, og fik nogle klattet Korn imellem Beenene, der maatte man see et groft Stykke tænkte Ugelspegel, den Mand som kaldes Lexulvandro, fra hannem kommet Bisam. Den Tid Ugelspegel stod op om Morgenen, kiøbte han graat og rødt Sindal, og bandt Vahrene derudi, og kiøbte andet Specerie der til med, og rettede dermed en Kram op, og der komme mange Folk til Ugelspegel, de saae og spurde efter underlige Vahre. Men Ugelspegel ville ingen svare, til saa længe, der komme tre rige Joder til hannem og spurde Ugelspegel hvad det var for Vare. Da sagde Ugelspegel, at det var de rette sande Prophete-Bær, det skulle de fornemme i Sandhed, naar de forsøgte dem. Joderne vendte dem snart om, og talede til hverandre hemmelig, paa det sidste sagde den ældste Jøde, af disse Bær maatte vi vel have paa det vi kunde

vide,

ride naar vor Messias skulle komme og raadsloge saa med hverandre, at og ville kiøbe de Vahre op allesammen. Da ginge de atter til Ugelspegel de spurde ham ad, hvad vil du have for et af de Bær med et Ord, Ugelspegel tænkte, sandelig som mine Vahre ere, saa har jeg og Kiøbmænd, men Jøderne kiendte disse Bisam vel, og sagde til dennem jeg vil give eder et for tusinde Gylden, og ville I Hunde ikke give mig saa meget der for, saa pakker eder bort, og lader mig mit Skarn staae. Paa det at de uden Vrede, maatte bekomme af de Vare, da talte de hannem strax Penninge til, og annammede der for et Prophete-Bær. Strax derefter lode de alle Jøderne tilsige at komme i deres Synagoga. Da opstod den ældste Rabbi, og sagde, at de skulle alle bede og faste i tre Dage, thi der var efter Guds Villie kommet Prophete-Bær, da skulle een af dem tage et i Munden og undervise og trøste dem om Messia: Men tre Dage derefter to Isaac et Bær i Munden med stor Reverentz. Da spurde Moses hannem, kiære Isaac Guds Tienere, hvor smager det dog: Han svarede, viere bedragne af den Giek, det er ikke andet end Folke-Skarn. Da bedyndte alle Jøder at smage af de Prophete-Bær, da kiendte de det først, der de saae det Træ som var opvoxet med Bærrene, hængde ved, at de vare skuffede. Men Ugelspegel var da alt borte, slemmede og demmede, den stund Jødernes Penge varede.

Den 36 Historie.

Hvorledes Ugelspegel kiøbte Høns til Qvedlingborg og satte Qvinden Hanen til Pant for Penningene.

Folkene vare ikke i gammel Tid saa skalkagtige, som de nu er, besynderlig Bønderne. Paa en Tid kom

Ugelspegel til Qvedlinborg, og der var paa den Tid Market og Ugelspegel havde intet at kiøbslaae med: thi at ligesom han fortiente Penge, saa gingde de bort igien. Da tænkte han derpaa, hvorledes han kunde overkomme Penninge at fortære, i det sad der en Bonde-Qvinde paa Torvet, og havde en Kurv med Høns og en Hane fall. Ugelspegel spurde hende hvad et par Høns galt? Hun svarede Ugelspegel, parret for to Stephans Groschen. Ugelspegel sagde, ville I ikke give bedre Kiøb, hun sagde ney, i det tog han Kurven med Hønsene, og gik til Borg-Porten Da løb Qvinden efter Ugelspegel og sagde Kiøbmand, hvorledes kan jeg det forstaae, vil du ikke betale mig Hønsene. Ugelspegel sagde: Jo jeg er Abbedissens Skrivere. Qvinden sagde, jeg passer der intet paa, vil du have Hønsene, saa betal mig dem, jeg haver intet at skaffe med Abbedissen, min Fader haver mig saa lært, at jeg skal ikke nogen sælge eller borge noget, som man skal neye eller bukke for, derfor betal mig Hønsene. Ugelspegel sagde I ere meget lidet troendes, men paa det at I skulle være vis paa eders Betaling, saa tager denne Hane til Pant, til saa længe jeg bær eder Kurven med Pengene igien. Den gode taabelige Bonde-Qvinde tog sin egen Hane til Pant, men hun blev bedragen, thi Ugelspegel blev slet og aldeles borte.

Den 37 Historie.

Hvorledes en Præst af høye Egelsheim aad Pølse fra Ugelspegel.

Den Tid Ugelspegel var til Hildesheim, og kiøbte sig en god rød Pølse, og gik dermed hen til Egelsheim, der var Ugelspegel vel kiendt med Præsten, og det var om en Søndags Morgen. Da sag-

sagde Præsten otte Messe, paa det han snart ville faae Mad, da kom Ugelspegel udi Præstens Huus og bad Kielderinden, hun ville koge ham en Pølse, Kielderinden sagde ja. Ugelspegel gik udi Kirken, da var første Messen ude, og den anden Præst

begyndte Høymessen, den hørde Ugelspegel altsammen ud, imedens var Præsten gaaet hiem, og sagde til Pigen er ikke en Mad reede, at jeg kan faae et bisken at æde? Kielderinden sagde her er endnu ingen Mad rede. uden en rød Pølse, den bar Ugelspegel hid, som han vil æde naar han kommer af Kirken. Præsten sagde, tag hid Pølsen jeg vil æde et stykke af hende, Pigen fik hannem Pølsen, den smagte Præsten saare vel, at han aad den op altsammen, og sagde ved sig selv, signe mig nu Gud, den haver vel smaget mig, og sagde til Pigen: Giv Ugelspegel Flesk og Kaal at æde, som hans Art er. Strap der Messen var ude gik Ugelspegel til Præstens Gaard igien, og ville æde sin Pølse, da bad Præsten hannem at være

velkommen, og takkede hannem for Polsen og sagde hvor hun havde smaget hannem saa vel, da satte de for Ugelspegel Flesk og Kaal, men Ugelspegel taugde stille, og aad hvad der var kaaget, og gik om Mandagen bort, da raabte Præsten efter Ugelspegel og sagde, hør du Ugelspegel, naar du kommer igien, saa bær to Polser med dig, een til mig og een til dig, og hvad du giver for dem, det vil jeg give dig igien og saa vil vi rettelig slemme. Ugelspegel sagde ja Herre, det skal skee, og gik tilbage igien til Hildesheim, det gik efter hans Villie, at en Skindere havde en død Soe, førde den hen til Rakkerkulen, der bad Ugelspegel Skinderen, at han ville giøre hannem to Polser af den døde Soe, og Ugelspegel talte hannem strax Penninge til, og Skinderen giorde det, da tog Ugelspegel Polserne, og halv kog e dem, som man pleyer at giøre ved Polser: En anden Søndag kom Ugelspegel igien til Egelsheim, og kom atter der Præsten var i Kirken at sige første Messe, da gik Ugelspegel i Præstens Gaard, og bar atter Polserne til Kielderinden, og bad hende, at hun ville stæge hæm dem paa en Rist, thi Præsten skal have een, og jeg den anden, og gik dermed i Kirken, og hun stegte Polserne. Men den Tid Messen var ude, blev Præsten Ugelspegel vaer, og gik strax af Kirken og hiem til sin Gaard, og sagde; Ugelspegel er her, haver han og baaret Polserne hid; Hun sagde ja, de ere strax begge stegte, og tog den eene af Gloerne, og var Lysten til at æde Polsen. Kellerinden og Præsten sadte dem begge tilsammen, og aade Polserne, da begyndte Munden at skummes, i det kom Ugelspegel af Kirken, da sagde Præsten til Ugelspegel, hvad er det for Polser du haver baaret hid? See hvorledes

min

min og min Kielderindes Mund skummer. Ugelspegel loe og sagde, Gud signe eder, det er skeet alt efter eders Villie, som I selv raabte efter mig, at jeg skulle hente eder to Polser, og at I ville æde af dem, at Munden maa skummes, men den Skummen agter jeg intet, om her ikke kommer et Spyende efter, jeg troer det skal vel snart komme herefter. Thi de Polser ere giorde af en selv dod Soe, derfore maatte jo det Kiod vel færdes, deraf kommer det at eders Mund saa skummes, Kielderinden begyndte at galke, og spyede ret over Bordet, desligeste og Præsten, da sagde Præsten til Ugelspegel, gak strax ud af mit Huus din forbandede Skalk, og han fik en Knippel, og ville have slaget Ugelspegel: Ugelspegel sagde, det staaer ingen frommer Mand vel, thi I bad mig selv at jeg skulle hente eder Polserne, og I have ædt dem begge, betaler mig de to, jeg vil intet tale om den tredie. Præsten var vred og sagde, du skulle selv havde ædt de raadne Polser. Ugelspegel sagde, jeg haver ikke stoppet dem udi eders Liv, uden eders egen Villie, jeg gad ikke ædt af de Polser, men den forste havde jeg vel gidet ædt, den have I ædet uden min Villie, og sagde, du gamle Præst, Adieu god Nat.

Den 38 Historie.

Hvorledes Ugelspegel aftalede Præsten sin Hest, med falsk Skriftemaal.

Ond Skalkhed lod Ugelspegel sig ikke fortryde, til Rissenborg i den Landsbye sadde Bonderne til Tings. Der boede og en Præst som havde en smuk Pige og dertil med en smuk subtilig lystig Hest, dem havde Præsten begge meget kiær, Hesten saavelsom Pigen. En Tid var Hertugen af Brunsvig paa

den Tid i Rissenborg, og havde ladet bede Præsten med nogle Mænd, at han maatte faae hans Hest, han ville give hannem derfore, saa at han skulle vel noyes. Men Præsten sagde altid ney for Fyrsten ym Hesten, og Fyrsten torde ikke heller lade tage

Hesten fra hannem; thi at Retten var under det Brunsvigske Raad. Det samme havde Ugelspegel vel hørt og forstaaet, da sagde Ugelspegel til Fyrsten; Naadige Herre, hvad ville I skiænke mig, om jeg kan flye eder den Hest fra Præsten, Hertugen sagde, kandst du det giøre, saa vil jeg give dig denne Kiortel som jeg haver paa mig, og han var af rødt Cammelot, og stukket med Perler. Det bejaede Ugelspegel, og reed fra Wolffenbyttel, og til Landsbyen til Præsten, de bad om Herberge, og han var vel kiendt med Præsten, thi han havde tidt og ofte været hos hannem. Der han havde været der i tre Dage, skikkede Ugelspegel sig ligesom han havde været syg, og stonde høyt, og lagde sig ned, Præsten og hans

Pige

Pige var reede, og vidste ingen Raad hvor det skulle have sig med hannem, paa det sidste blev Ugelspegel saa syg, at Præsten sagde til hannem, og formanede hannem, at han skulle lade sig skrifte og tage Guds Legeme til sig. Ugelspegel var dermed vel tilfreds, og eftersom han ville høre hans Skriftemaal, da udspurde han hannem i det skarpeste, og da sagde Præsten, at han skulle betænke sin Siæl, og forvare sig at Gud ville give hannem sine Synder til, thi at han havde i alle sine Dage bedrevet mange eventyrlige Stykker. Ugelspegel sagde meget krankeligen til Præsten, han vidste intet meere at han havde giort uden en Synd, den torde han intet skrifte for hannem, man skulle hente hannem en anden Præst, den vil han skrifte for, og Ugelspegel sagde: om det var saa, at jeg aabenbarede mine Synder for eder, da var jeg befrygtendes, at I derfore skulle blive vred. Den Tid Præsten det hørde, da meente han, at der var noget besynderligt skiult under, det ville han gierne vide, thi Præsterne ere dog meere næseviise end andre Folk. Kiære Ugelspegel, sagde Præsten, jeg kan ikke flye dig en anden Præst hid saa snart, thi det er saa langt borte, og om du døde i den samme Stund, da havde du og jeg for Gud stor Skyld, om du derudi blev forsømmet, og siig mig det sagtelige, dine Synder skulle ikke være saa svare eller store, jeg vil løse dig derfra, eller hvad hielper det mig, at jeg bliver vred, jeg tør dog ikke røbe Skriftemaal. Ugelspegel sagde, vel an, saa vil jeg skrifte det for eder, thi det er end ikke saa svart en Synd, men jeg er ræd, at I skulle blive vred, for det gielder eder paa. Da længdes Præsten end meere, forend at han kunde det faae at vide, og spurde

Ugelspegel, om han havde stiaalet noget fra hannem, eller giort hannem nogen anden Skade, at han ville skrifte det for hannem, han ville give hannem det til. Ach kiære Herre, sagde Ugelspegel, jeg veed at i bliver vred derfore, thi jeg føler og frygter, at jeg maae snart skilles fra denne Verden, derfor vil jeg sige eder det. Kiære Herre, sagde Ugelspegel, jeg har ligget hos eders Pige. Præsten sagde hvor tit haver du dette giort? Ugelspegel sagde, ikkun fem Gange, da tænkte Præsten det skal du faae fem Skam fore, og afloste hannem strax og gik i Kammeret, og Præsten bad Pigen, at hun skulle komme til hannem, og spurde hende, hvi hun havde ligget hos Ugelspegel? Kielderinden sagde ney, det er Løgn, Præsten sagde alt haver han det skriftet for mig, og jeg troer det vel, hun sagde ney, Præsten sagde ja, og fik en Kiep, og slog hende brun og blaae, men Ugelspegel laae i Sengen, loe og tænkte ved sig selv, nu vil det blive got, og laae saa den gandske Dag, og om Natten derefter blev han til pas og stod op om Morgenen tilig, og sagde, det er bedre med mig, og er vel tilpas, jeg maae i et andet Land, I maae regne hvad jeg har fortæret. Præsten regnede med Ugelspegel, og Præsten var saa forstyrret i sit Sind, at han vidste ikke hvad han giorde, tog Penge, og dog ingen, og var dermed tilfreds, at han ikkun drog sin Kaas, desligeste og Kielderinden, thi hun fik Hug for Ugelspegels skyld Da var Ugelspegel rede og vilde gaae. Ugelspegel sagde Herre, I skulle komme ihu, at I have rovet Skriftemaal, jeg vil hen til Halberstat til Bispen og sige hannem det om eder. Da forglemte Præsten sin Vrede, den Tid han hørde, at Ugelspegel ville komme hannem i Tynge, da bad han

Ugel-

Ugelspegel med stor Alvorlighed, at han ville tie det som var skeed i Hastighed, han ville give hannem tyve Gylden, om han ville ikke forklage hannem. Ugelspegel sagde nej, jeg vil ikke tage hundrede Gylden for at tie. Præsten bad Pigen at hun skulde sporge Ugelspegel ad, hvad han skulle give hannem, det skulle han saae. Paa det sidste sagde Ugelspegel, vil han give mig sin Hest, men Præsten havde Hesten saare kiær, og havde heller givet Ugelspegel alt sit Boeskab, end sin Hest, og maatte miste hannem uden hans Villie, thi hans Nød og Trang nødte hannem dertil, og gav Ugelspegel sin Hest. Dermed reed Ugelspegel Præstens Hest til Wolffenbyttel, og der stod Hertugen paa Broen, og saae at Ugelspegel kom ridendes med Hesten, da begyndte strax Fyrsten at drage Kiortelen af, den han havde lovet Ugelspegel, og sagde, see der min kiære Ugelspegel her er den Kiortel, som jeg haver lovet dig, i det sprang Ugelspegel af Hesten og sagde, naadige Herre, det er eders Hest, og det var Hertugen en stor Tak, og Ugelspegel maatte sige Hertugen hvorledes han fik den Hest fra Præsten. Da begyndte Fyrsten at lee, og var glad at han fik Hesten, og Fyrsten gav Ugelspegel en anden Hest til Kiortelen. Siden derefter blev Præsten meget bedrøvet for sin Hest, og slog sin Pige tit og ofte derfor, saa at Pigen løb fra hannem, saa blev han dennem begge qvit.

Den 39 Historie.

Hvorledes Ugelspegel gav sig udi Tieneste for en Smede-Svend, og hvorledes han bar Smedens Belg i Gaarden.

Ugelspegel kom ved Rostok udi det Land Meklenborg, og gav sig ud for en Smede-Svend.

Den

Den samme Smed havde altid et Ordsprog, til den Svend som skulle blæse med Bælgene, sagde han gierne: Ha, ho, følg efter med Bælgene, i det stod Ugelspegel paa Bælgene og blæste, da sagde Smeden til Ugelspegel med haarde Ord, Ha,

ho, følge mig efter med Bælgene, og Smeden gik i Gaarden, at lade sit Vand, da tog Ugelspegel den eene Bælg paa sin Bag, og fuldte Smeden efter, og sagde Mester her er den eene Bælg, hvor skal jeg giøre af den, jeg vil hente den anden strax efter, da begyndte Smeden at see sig om, og sagde, kiere Svend, jeg meente ikke saa, men gak hen, og læg den Bælg paa den samme Sted som du togst den, det giorde Ugelspegel, og bar den strax bort som han tog den. Da tænkte Smeden, hvorledes han kunde betale Ugelspegel igien, og raadslog med sig selv, hvorledes han ville i fem Dage lang, opstaae hver Midnat, og vække Svennene op at arbeyde. En Tid vækkede han Svennene op og lod dem smede. Da sagde Ugelspegels

Stal-

Staldbroder, hvad tænker vor Mester, at han vækker os saa tilig op, han pleyer det ikke at giere. Ugelspegel sagde til sin Staldbroder, vil du som jeg, saa vil jeg sporge hannem ad, hvi han vækker os tilig op, han sagde ja. Da sagde Ugelspegel, kiære Mester, hvor gaaer det til, at I vækker os saa tilig op, og helst mod Midnat, Smeden sagde, jeg pleyer altsaa at giore med de forste nye komne Svenne, de skulle udi otte Dage ikke længer ligge end til Midnat, da taugde Ugelspegel stille, og hans Staldbroder torde intet tale derom. En anden Nat derefter, vakte Smeden dem atter op igien, da gik Ugelspegels Staldbroder i Smeden at arbeyde, da tog Ugelspegel Dynen og bandt hende bag paa sin Ryg, i det at Jernet var vel heed, saa kom Ugelspegel løbendes ned af Loftet og til Smedestæden og tog en Hammer og slog til med saa at Gnisterne floy i Dynen, da sagde Smeden, hvad giør du nu est du nu bleven galen, maa ikke Dynen ligge, som hun pleyer at ligge? Ugelspegel sagde Mester, I skulle ikke blive vred? thi det er min Sædvane, at som I sige, at jeg skal ligge paa Dynen en halv Nat, og den anden halve Nat skal hun ligge paa mig, da blev Smeden gandske vred, og sagde til Ugelspegel, han skulle bære Dynen hen, som han tog den, og sagde ydermeere til Ugelspegel gak oven udaf mit Huus, din forbandede Skalk, Ugelspegel sagde ja, og gik paa Loftet, og lagde Dynen, som han tog den, og fik fat paa en Stige, og krob op paa Stigen, og brød sig oven ud af Taget, og gik oven paa Ryggaasen paa Stigen, og tog Stigen og drog hannem ud til sig, og satte Stigen af Taget paa Gaden og gik saa ned af Stigen, og gik hen sin Vey. Da hørde Smeden at Ugelspegel regierede saa paa Loftet, og gik paa Loftet, og den

an-

anden Svend med, og saae at Ugelspegel havde brudt et stort Hull paa Taget, og havde krøbet der igiennem, da blev Smeden end vredere, og leedte efter et Spyd, og løb ud paa Gaden efter Ugelspegel, men den anden Svend fik fat paa Smeden, og sagde til hannem, ikke saa Mester, lader eder ikkun sige, han haver dog intet andet giort, end I haver befalet hannem, thi I sagde, at han skulle gaae oven udaf Huset. Da lod Smeden sig sige, og hvad ville han giøre dertil, efterdi Ugelspegel var alt borte. Derefter lod Smeden bøde Taget igien, da sagde Svenden. Af saadan en Mand kan man ikke vinde noget, thi hvo som ikke kiendte Ugelspegel den kiender hannem nu.

Den 40 Historie.

Hvorledes Ugelspegel smedede for en Smed tilsammen baade Hammer og Tænger, og hvad han kunde faae.

Den Tid Ugelspegel kom fra den Smed, da lakkede det mod Vinteren, at det var saare koldt og fros haart, og var en saare ond haard dyr

Tid

Tid, saa at der ginge mange ledige Karle, og kunde intet faae at Arbeyde. Og den Tid Ugelspegel havde ingen Penninge at fortære, da vandrede han frem bedre, og kom til en Landsbye, der boede en Smed, og den Smed tog Ugelspegel i Tieneste for en Smede-Svend. Men Ugelspegel havde ikke stor Lyst dertil, at være en Smede-Svend, men den store Hunger og kolde Vinter nødte hannem dertil, og tænkte ved sig selv liid hvad du lide kan, til saa længe du kanst faae Fingeren i Jorden og giør hvad Smeden dig befaler. Og Smeden ville ikke gierne tage hannem i Tieneste for den dyre Tid skyld. Da bad Ugelspegel Smeden, at han ville give hannem Arbeyde, men Smeden var en ond Mand, og tog Ugelspegel til sig, og tænkte ved sig, i otte Dage kan du ikke æde mig fattig. Om Morgenen tilig begyndte de at smede, og Smeden forfuldte Ugelspegel med Hammeren meget haardelig, indtil man skulle æde Middags Maaltid, og Smeden havde et Privet i Gaarden den Tid de skulle gaae til Bords, saa tager Smeden Ugelspegel ved sin Haand og følger hannem til Privetet i Gaarden, og sagde til Ugelspegel, see der, æd der, thi du sagde, at du ville æde hvad jeg vil give paa det at jeg ville give dig Arbeyd, og det gider ingen ædt, derfor æd du det altsammen, dermed gik Smeden i Huset og aad hvad han havde af det Beste, og lod Ugelspegel staae ved Privetet, men Ugelspegel taugde stille, og tænkte, du haver fortalt dig, og haver giort mange saadanne Skalkhed, derfore med den Maade som du haver udmaalt, maae du med indtage, hvorledes vil du betale hannem dette, det maae betales, og var Vinteren end saa haard og kold. Ugelspegel arbeydede men flux hen

ind-

indtil Aften, da gav Smeden Ugelspegel noget at æde, thi han havde fastet den gandske Dag, men det var hannem alt i Hovedet, at han saae havde viist hannem til Privetet. Den Tid Ugelspegel ville gaae til Seng, da sagde Smeden til Ugelspegel, staae tilig op i Morgen, Pigen skal blæse for dig, og smed det eene for det andet, hvad du haver, og hug Hesteskoe-Sommene af, til saa længe jeg staaer op. Da gik Ugelspegel til Sengs at sove, og den Tid han stod op, tænkte han, jeg skal betale hannem det han giorde mig før, skulle jeg end gaae i Snee til mine Knæ, og begyndte at giore en mægtig stor Ild, og tog Tængerne og stak dem i Sandhuulen, og smedede dem tilsammen, desligeste tog Hammere, og Ild-Tængerne, og tog i det Rom som Hesteskoe-Sommene laae udi, og kastede dem i en Hob, og hug Hovederne af, og smedde Hovederne tilsammen. Den Tid han hørde at Smeden stod op, tog han sit Tøy og gik sin Kaas. Den Tid Smeden kom i Smeden, da saae han, hvor Hovederne vare hugne af Hesteskoe-Sommene, og Hammerne, Tængerne, og andet meere var tilsammen smeddede, da blev han vred, og spurde Pigen ad, hvor Svenden var bleven, hun sagde, han gik ud ad Dørren. Smeden sagde, han er gangen som en afmægtig Skalk, vidste jeg hvor han var, jeg skulle ride efter hannem og give hannem et got Liv fuldt af Hug. Pigen sagde, han skrev noget over Dørren, den Tid han gik bort, det seer ud som en Ugle. Thi Ugelspegel havde den Vane, at hvor han giorde et Skalkhed, dersom de ikke kiendte hannem, der tog han et stykke Krid, og malede over Dørren en Ugle og et Spøgel, og skrev der over paa Latine: Hic fue,

og

fuit, og det malede han og paa den Smedens Dør. Om Morgenen der Smeden gik ud af sit Huus, da var det saa, som Pigen havde sagt hannem tilforn. Der Smeden kunde ikke læse Skriften, som stod over Dørren, da gik han hen til sin Sogne-Præst, og bad hannem, at han ville gaae hiem med hannem, og læse det der stod malet over hans Dør. Da sagde han til Smeden, det betyder saa meget, her haver Ugelspegel været. Men Præsten havde meget hørt sige om Ugelspegel, og var vred paa Smeden, at han havde ikke sagt hannem det, at han maatte og have seet Ugelspegel. Da blev Smeden vred paa Sogne-Præsten, og sagde, hvorledes skulle jeg kunde sige eder det, som jeg selv ikke vidste, men nu veed jeg det vel, at han haver været i mit Huus, det maa man see paa mit Redskab, ville han aldrig komme igien, da laae der ikke stor Magt paa, og tog Kullkosten og slettede det ud som stod over Dørren og sagde, jeg vil intet Skalke-Vaaben have over min Dør, i det gik Præsten fra hannem og lod hannem staae. Men Ugelspegel blev ude og kom ikke igien.

Den 41 Historie.

Hvorledes Ugelspegel ville sige en Smed og hans Hustrue Svend og Pige Sandingen uden for Huset.

Paa en hellig Dag kom Ugelspegel til Vismar den Tid han var løben fra Smeden, og saae han for en Smeds-Huus en subtilig Qvinde med hendes Pige, og det var Smedens Hustrue, da drog han der tvert over fra til Herbergs, og brød om Natten alle fire Skoe fra sin Hest, og gik om Morgenen til Smeden, og blev bekiendt. Den Tid han kom til

Smeden, da paa det de skulle see at det var Ugelspegel, da kom Smedens Hustrue og Pige i Forstuen for Dørren, at de kunde see og høre hvad Ugelspegels Handel og Væsen var, da begyndte Ugelspegel at spørge Smeden, om han ville skoe hans Hest, Smeden sagde ja, og blev glad at han kunde komme i Tale med hannem, og med mange andre Ord og Tale komme de tilsammen, og Smeden sagde, om han kunde sige ham Sandheden, og som i Sandhed var, da ville han slaae en Skoe under hans Hest, Ugelspegel sagde ja: Naar som I haver Fern, Kull og Veyr i Bælgene, saa kunde I smede, Smeden sagde, det er Sandheden, og gav hannem en Heste-Skoe, og Svenden slog hannem den under, og sagde til Ugelspegel hos Natstalden at kunde han sige hannem et Ord Sandheden, som hannem galt paa, saa ville han og give hannem en Heste-Skoe til hans Hest. Ugelspegel svarede ja og sagde: En Smede-Svend og hans Stalbroder, de maa begge slaae hart naar som de ville gaae til Arbeyd. Da sagde Svenden det er Sandheden, og gav hannem en Heste-Skoe til hans Hest. Det saae Hustruen og Pigen, og trængde dem frem, at de ville tale med Ugelspegel og sagde til hannem, om han kunde sige dem et sandt Ord, da ville de hver give hannem en Heste-Skoe. Ugelspegel sagde ja, og sagde til Qvinden, hvilken Qvinde som meget staaer for Dørren, og haver meget hvidt udi Øynene, og havde hun Tid og Rum, da torde hun vel see sig om, da sagde Qvinden, det er i Sandhed vist og hun gav hannem og en Heste-Skoe. Dernæst sagde han til Pigen: Pige lille, naar som du æder, saa forvar dig for langt Kiød, saa torst du ikke grave i Tænderne, og saa giør det dig ikke ont i Bugen,

gen. Da sagde Pigen, bevare mig Gud, hvilket et sandt Ord var det, og hun gav hannem og en Hesteskoe, dermed reed Ugelspegel derfra, og fik sin Hest vel skoet.

Den 42 Historie.

Hvorledes Ugelspegel tiente en Skoemager, og spurde hannem hvad Form han skulle skiære, og hvorledes Mesteren sagde, store og smaae ligesom Svine-Hyrden driver udaf Porten, ligesaa skar Ugelspegel Oxen, Kior, Kalve, Faar, Søer, rc.

Der var en Skoemagere paa den samme Sted, han gik heller paa Gaden og Torvet end han ville arbeyde, hvilken tog Ugelspegel til sig, og bad hannem skiære til, Ugelspegel spurde Mesteren ad, hvad Form han ville have, Skomageren sagde skiær til store og smaa, ligesom Svine-Hyrden driver ud af Porten, han sagde ja. Skomageren gik ud, mens

skar Ugelspegel til og giorde ud af Læderet, Oxen, Kalve, Faar, Giæs, Bukke og allehaande Fæe. Om Aftenen kom Mesteren hiem, og ville see hvad hans Svend havde skaaret til, da fandt han disse Dyr, som vare skaaret af Læderet. Da blev Mesteren vred og sagde til Ugelspegel, hvad haver du giort deraf, og skaaret saa mit Læder til Unytte? Ugelspegel sagde, kiære Mester, jeg haver det giort, som I gierne ville have. Mesteren sagde: ikke haver jeg befalet dig, at du skulle forderve det. Ugelspegel sagde: Mester, hvad giores det behov at I giør eder vred I sagde jo til mig at jeg skulle skiære udaf Læderet, store og smaae, som Svine-Hyrden driver ud af Porten det har jeg giort, og det er aabenbare Mesteren sagde, jeg meente det ikke saa, at det skulle være store og smaae Svin, at du skulle sye det eene ved det andet, Ugelspegel sagde, havde I befalet mig det, saa havde jeg det gierne giort, og giorer det endnu gierne, men Ugelspegel og hans Mester forligte sig med hverandre, og fik ham endnu mere at skiære. Ugelspegel lovede ham at han ville det giøre hvorledes han ville det have, at han ville sige hannem det ret, Skoemageren skaar Saaler, og lagde dem for Ugelspegel og sagde: see der sye de store med de smaae, den eene med den anden han sagde ja, og begyndte at sye, og hans Mester var vred, og gik ud i det samme, og ville ey advare Ugelspegel, og see hvorledes han ville giøre det; thi han vidste vel, hvad han havde befalet hannem, at han det skulle giøre, som han og giorde, eftersom Mesteren havde befalet hannem Ugelspegel tog en liden Skoe og en stor, og stak den lille igiennem den store, og syede dem saa tilsammen, og som Mesteren gik saa flygen-

de

de, da var han ræd at han skulle blive hannem vaer, og saae at han syede den eene Skoe udi den anden, da sagde Mesteren, du est min rette Svend, du giør alt hvad jeg dig befaler. Ugelspegel sagde, naar som en giør hvad ham befales, saa faaer han ikke Hug, om det ellers er mueligt. Mesteren sagde, ja min kiære Svend det er ligesaa, mine Ord vare saa, men dog var det ikke min Meening, jeg meente du skulle giøre et lidet par Skoe først rede og derefter et stort Par, men du giorde alt efter Ordene, og ikke efter Meeningen, og blev vred, og tog det Læder, som han havde tilskaaret, og sagde, see der, der haver du et andet Læder, og skiær den Skoe over en Læst, og tænkte ikke meere derpaa, thi han maatte endelig gaae ud. Mesteren gik ud at bestille sit Ærinde, og havde være ude en Time, da tænkte han først, hvad han havde befalet sin Svend, at skiære Skoene til over en Læst. Han lod alt sit Ærinde staae, og løb hasteligen hiem, men Ugelspegel fik Mad samme Tid, og havde taget det samme Læder og skaaret det altsammen over den lille Læst. Den Tid Mesteren kom da saae han at han havde skaaret alle Skoene over en Læst, da sagde han til hannem: hvorledes er det, horer den store Skoe til den lille Læst? Ugelspegel sagde ja, I ville det jo saa have, jeg vil vel giøre dem saa herefter, og skiære den anden derefter. Mesteren sagde, jeg kan bedre skiære de smaae Skoe efter den største end en stor Skoe efter en liden Læst, du tager en Læst, og den anden er til intet giort. Ugelspegel sagde: sandelig Mester, I bad mig at jeg skulle skiære de Skoe over en Læst. Mesteren sagde, jeg beder dig saa længe, at jeg og du maae løbe ad Galgen, og sagde fremdeeles du skal betale mig det Læder som du har fordærvet, om der er ellers Ræt

til. Ugelspegel sagde der er nok som kan giore meere Læder, og stod op, gik til Dørren, og vendte sig om i Huset, og sagde: Kommer jeg ikke igien, saa haver jeg været her, og gik dermed bort.

Den 43 Historie.

Hvorledes Ugelspegel giorde en Bonde en Suppe eller Mulle, og gav derpaa ildelugtendes Tran for Kiokken-Fit.

Ugelspegel havde giort Skoemageren megen Skalkhed, og havde dem udrettet, da kom han til Staden, der kom han og i Tieneste hos en Skoemager, og den Tid han skulle arbeyde den første Dag, da gik hans Mester paa Torvet og kiøbte et Læs Veed, og lovede at give Bonden en Suppe eller Mulle til Penningene, og gik med Bonden til Huset som havde Veeden, da fandt han ingen derinde, thi at Hustruen og Pigen vare udgangne, og Ugelspegel var allene hiemme og syede Skøe. Da var atter Mesteren nod-

noddet til at gaae paa Torvet, og bad Ugelspegel at han skulle tage hvad han havde, og give Bonden den Mulle som han havde lovet hannem; Ugelspegel sagde ja. Bonden kastede Veeden af, og kom i Huset, og Ugelspegel skar Brød i Fadet, og fandt ingensteds noget Fit udi Skabet, saa gik han hen til Skuf-Læddiken, dersom den ilde lugtendes Tran var udi, og gav den paa Mullen, Bonden begyndte at æde og smagede at det var ikke got, men han var saare hungrig, og aad Mullen op, i det kom Skoemageren og spurde hannem ad, hvorledes Mullen smagede, Bonden sagde, ligesom nye Skoe, derefter gik Bonden udaf Huset og Skomageren begyndte at lee, og spurde Ugelspegel hvad Fit haver du givet paa Mullen? Ugelspegel sagde: I bad mig, at jeg skulle tage hvad jeg havde, og jeg havde intet andet en Tran, dermed giorde jeg den Bonde en Mulle, thi jeg ledte allevegne i Skabet og fandt intet Fit, da tog jeg hvad jeg havde. Skomageren sagde, det er ret, det er den Bonde got nok.

Den 44 Historie.

Hvorledes at en Støvlemager til Brunsvig spekkede Ugelspegels Støvler, og Ugelspegel stødte Vinduet ud i Stuen.

Der boede en Støvlemager til Brunsvig paa Kull-Torvet, han heed Christopher, til den gik Ugelspegel, og ville lade smøre sine Støvle, og sagde: Mester, ville I spekke mig disse Støvler, at jeg kan faae dem igien paa Mandag, Mesteren sagde ja, Ugelspegel gik ud af Huset, og tænkte der intet paa, den Tid han var borte, da sagde den eene Svend, Mester, det er Ugelspegel, som er alle saa skalkagtig, og var det saa at I havde befalet hannem det saa at

giøre som han haver befalet eder det, da giorde han det og lod det ikke. Mesteren sagde: hvad haver han befalet mig? Svenden sagde: han bad eder, at I skulle spekke hans Støvle, og meente at I skulle smøre dennem, men var jeg som I da ville jeg ikke smøre dem men spekke dem ligesom man spekker en

Steg. Mesteren sagde, da ville vi giøre som han haver befalet os, saa tog han Flesk og skar det i smaa Stykker, og spekkede Støvlerne, ligesom man spekker en Steg. Ugelspegel kom om Mandagen igien, og spurde om hans Støvle var reede. Mesteren havde hengt dennem paa Vegen og viiste hannem dem og sagde, der henger de. Ugelspegel saae at hans Støvle vare saa spekkede begyndte at lee og sagde: see er I saa frommer en Mand, at I haver giort som jeg befalede eder, hvad ville I derfør have? Mesteren sagde, en gammel Grosken. Ugelspegel gav hannem en gammel Grosken, og tog sine spekkede Støvle med sig, og gik udaf Huset. Mesteren og Svennene saae efter

Ugel-

Ugelspegel, og sagde mellem dem selver spottelig-gen, det skulle man ikke have giort hannem, see der, nu er han giekket. I det da løb Ugelspegel til Huset og stak Hovedet igiennem Vinduet ind til Axlene, thi de vare lave og stode med Jorden, og sagde til Støvlemageren: Mester hvad er det for Flesk, som I haver brugt til mine Støvle, hvad heller er det af en Soe eller en Orne? Mesteren og Svennene forundrede sig, paa det sidste saae han at det var Ugelspegel som laae i Vinduet, og han stødte med Hovedet og Skuldrene Ruderne ud, saa at vel hælten af Ruderne fulde ned til Skomageren i Stuen. Mesteren blev vred og sagde, hvor nu du Forrædere, vil du ikke lade det være, da skal jeg slaae dig i Hovedet med denne Knippel. Ugelspegel sagde: kiære Mester, forhaster eder ikke, jeg ville gierne vide hvad det var for Flesk som I haver spekket mine Støvler med, om det er af en Soe eller af en Orne. Mesteren blev meget vred og sagde til hannem, lad mine Vinduer være ustødte eller sønderbrudne. Ugelspegel sagde, ville I ikke sige mig hvad det er for Flesk, saa maa jeg gaae hen og spørge en anden der ad, i det sprang Ugelspegel ud af Vinduet, da blev Mesteren vred paa sin Svend, og sagde til hannem, det Raad gav du mig, giv mig nu et andet Raad, at mine Vinduer bliver giort heele igien. Svenden taugde stille, men Mesteren blev uvillig, og sagde, hvem haver nu giekket hinanden, jeg haver altid hørt, hvo som er beladen med Giekke, han skal slaae et Slutøre og lade dem gaae, havde jeg det giort da havde mine Vinduer været heele. Derfor maatte Svenden vandre, og drog hen ad Flander, og lod Mesteren sidde, og giorde hannem dermed viis.

Den 45 Historie.

Hvorledes Ugelspegel solte en Skoemager Skarn for Tallig, som var hart frosset.

Paa en Tid giorde Ugelspegel en Skoemager til Wismar stor Skade, og fordærvede hannem meget Læder, at den gode Mand blev meget mistrostig, og det fornam Ugelspegel, og kom igien til Wismar, og talede med den samme Skoemager, som han havde tilforn giort den store Skade, og sagde, hvorledes han ventede en stor Læst med Tallig og Fet, og han ville selge hannem det og give got Kiøb, paa det han kunde oprette sin Skade igien. Skoemageren sagde ja, derudi giør du vel, thi du haver giort mig til en arm Mand, men naar Godset kommer, saa sig mig det; dermed skildtes de ad. Nu var det om Vinteren, naar Rakkerne giør Priviterne rene, til hannem kom Ugelspegel, og lovede ham reede Penge, at han ville fylde hannem 12 Tonder med Folke-Skarn, thi de førde det alligevel hen i Vandet, Rakkeren giorde ligesom, og fyldte hannem hver Tonde fuld paa fire Fingre nær, og lod dem saa staae til saa længe de vare frosne da hendrede Ugelspegel dem bort og paa de sex lod han over paa vel tæt med smeltet Tallig, og slog dem tæt sammen, og lod dem føre hen til den gyldne Stierne, som hans Herberg var, og sendte Bud efter Skomageren, der han kom slog han den Bund op, som den gode Tallig var, det befalt Skomageren meget vel, og foreentes om Kiøbet, at Skoemageren skulle give Ugelspelgel 24 Gylden, paa det Kiøb skulle han give hannem 12 Gylden reede Penge, det andet ville han borge hannem udi et Aar. Ugelspegel

tog Penningene og vandrede dermed bort, thi han frygtede at der ville komme andet efter, Skoemageren annammede sit Gods og var glad, ligesom den der meente at han ville rette sin Skade op igien, og bad om Hielp, at han ville om anden Dagen smøre Læder. Skoemager-Svennene komme vel stærke, thi de ventede dem et got Gilde, og begyndte at arbeyde og synge, som Skoemager-Svennenes Sædvane er. Den Tid de nu bare Tonderne til Ilden, og begyndte at blive varme, da finge de deres naturlige Lugt igien, da sagde den eene til den anden, jeg troer du haver skidt i Buxerne. Mesteren sagde: en af eder haver traad i en Lort, gak hen og stryg hannem af, thi han lugter overmaade ilde, de ledte alle hid og did, og funde dog intet, da begyndte de at lade Fittet i en Kiedel, og ville smøre, og jo dybere de komme i Tonden, jo værre det lugtede, paa det sidste bleve de det vaer og lode Arbeydet staae. Mesteren med Svennene løbe og ledte efter Ugelspegel, at de ville bekymre hannem om den Skade, men han var alt borte med Pengene, og skal endnu hente de andre 12 Gylden. Da maatte Skoemageren lade føre sine 12 Tonder Tallig hen til Rakkerens Grav, og fik to dobbelt Skade.

Den 46 Historie.

Hvorledes Ugelspegel var hos en Bryager til Eimbek, som havde en Hund heed Humle, den kogte han for Humle.

Meget nyttig var Ugelspegel med sit Arbeyde, men fortiente ikke tit Tak, som man siger. Paa en Tid kom han til Eimbek, og gav sig i Tieneste hos en Brygger. Det hendte sig at Bryggeren

ville

ville gaae til Bryllup, og befoel Ugelspegel at han skulle brygge Øl med Pigen, paa den Dag ville han komme ham til Hielp, og for alting skulle han vel give agt paa at Humlen vel sydes, paa det at Øllet kunde smage vel stærkt deraf. Ugelspegel sagde ja, han ville giøre sit beste, dermed gik Bryggeren med sin Hustrue af Huset. Ugelspegel begyndte strax at sige det syder fast. Pigen underviste hannem, thi hun havde bedre Forstand end han. Den Tid det nu kom, at man skulle syde Humlen, da sagde Pigen: Ak kiære lad Humlen komme i at syde det kandst du vel allene giøre, paa det jeg kan gaae hen og see Dantzen. Ugelspegel sagde ja, og tænkte: gaaer Pigen og bort, saa haver du Magt at giøre Skalkhed. Men Bryggeren havde en Hund heed Humle, den tog han der Loven stod og sød, og kastede hannem derudi, og lod hannem vel syde, saa at baade Haar og Huud gik af. Der Pigen kom hiem igien, og ville hielpe Ugelspegel, da saae hun og sagde: kiære Broder det haver nok, bær nu paa Rosten, da begyndte han at øse paa, den eene Øse efter den anden, Pigen sagde haver du og lagt Humle herudi, jeg fornemmer endnu ingen udi min Øse? Ugelspegel sagde, du skal vel finde hannem paa Bunden; da fiskede Pigen derefter, og fik Raden af Hunden udi Øsen, og begyndte hoyt at skrige og sagde: bevare mig Gud hvad haver du kast heri gid Boddelen drikke det Øl. I det kom Bryggeren hiem og var vel drukken, og sagde, hvad giøre I mine kiære Børn? Pigen sagde: jeg veed ikke hvad Fanden vi giøre, jeg gik ikkun en halv Time at see Dantzen, og jeg bad vor nye Svend, at han skulle lade Humlen vel syde, men han haver kogt Hunden,

her

her maae I see hans Rad eller Rygbeen. Ugelspegel sagde ja I befoel mig det at giøre, er det ikke en stor Ting, jeg giør alt det man mig beder, giorde saa andre Tieneste-Tiunde, de torde dem vel noye, Ugelspegel tog Orlog og gik derfra.

Den 47 Historie.

Hvorledes Ugelspegel gav sig udi Tieneste hos en Skrædere, og hvorledes han syede under en Bøtte.

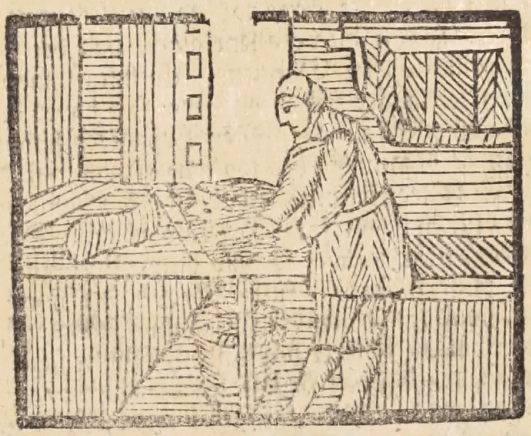

Den Tid Ugelspegel kom til Berlin, der gav han sig i Tieneste hos en Skrædere, den Tid han sad paa Verkstædet, sagde Mesteren til hannem: Svend, vil du sye, saa sye snevert og vel, at man det ikke seer. Ugelspegel sagde ja, da tog han Naal og Traad, og krøb under en Bøtte, og lagde Traaden over Knæene og begyndte at sye. Skræderen stod og begyndte at see paa hannem, og sagde, hvad vil du nu giøre, det er mig en underlig Sømning,

Ugel-

Ugelspegel sagde: Mester I sagde til mig, at jeg skulle sye at det ingen skulle see, nu seer det ingen. Skræderen sagde: ikke saa min kiære Svend, lad af, og sye ikke meere saa, men sye at hver Mand det seer. Det var en Dag eller tre, derefter kom det paa en Nat at Mesteren var træt og ville gaae til Sengs, da laae der en graae Bonde-Kiortel, som var halv syet, den kastede han til Ugelspegel og sagde: see der, giør den Ulv ret ud, og gak du siden og til Sengs. Ugelspegel sagde ja, gaaer kun hen, jeg vil giøre hannem ret. Mesteren gik til Sengs, og tænkte der intet paa, da tog Ugelspegel Kiortelen, og sprettede hannem op, og giorde der af et Hoved ligesom en Ulv, dertil Krop og Been, og spilede den op med Kieppe, at det saae ud ligesom en Ulv, da gik Ugelspegel og til Sengs. Om Morgenen stod Mesteren op og vakte Ugelspegel op, og fandt i Forstuen en Ulv staaendes. Skræderen forundrede sig, dog saae han at den var giort. I det kom Ugelspegel dertil, da sagde Skræderen, hvad Fanden haver du her giort udaf? Han sagde en Ulv, som I haver befalet mig. Mesteren sagde, saadan en Ulv meente jeg ikke, men med den graa Bonde-Kiortel meente jeg en Ulv. Ugelspegel sagde: kiære Mester det vidste jeg ikke. Men havde jeg det saa vidst, at eders Meening havde saa været, jeg havde heller syet en Kiortel end en Ulv. Skræderen var dermed tilfreds. Det hendte sig en Dag eller fire derefter, at Mesteren var atter om en Aften træt, og ville gierne sove, og hannem tykte, at det var for tilig, at Svenden skulle gaae ind til Sengs, thi der laae en Kiortel der var syed indtil Ermene. Da tog Mesteren Kiortelen og Ermene,

og

og kastede dennem hen til Ugelspegel, og sagde, kast disse Ermer til Kiortelen, og gak du saa siden til Sengs. Ugelspegel sagde ja, og hengte strax Kiortelen paa en Krog, og tænte to Lys, og satte et paa hver Side, og tog et Erme, og kastede det hen til Kiortelen, og den Tid de to Lys vare opbrændte, da tændte han strax to andre igien, og kastede alt Ermene til Kiortelen indtil om Morgenen. Da stod Mesteren op, og gik i Boden, men Ugelspegel forfærdedes intet for Mesteren, men kastede flux Ermene til Kiortelen. Skræderen stod og saae paa hannem, og sagde, hvad Fanden giør du her for et Gøgespil; Ugelspegel svarede alvorlig, det er mig intet Gøgespil, jeg haver her staaet den gandske Nat og kast Ermene til Kiortelen, og de ville intet blive der hængendes ved, det havde været fast bedre, at I havde ladet mig gaae at sove, end at I havde bedet mig dem at kaste først til, og I vidste at det var forgieves Arbeyd. Skræderen svarede: Er det nu min skyld, vidste jeg at du skulle saa have forstaaet det, jeg meente det ikke saa. Da sagde Ugelspegel, da haver Fanden til takke, pleyer man at sige det anderledes end man det meen, hvorledes kunde I ramme det saa lige, havde jeg vidst Meeningen, da havde jeg vel kundet sye Ermene til, og havde faaet sovet en Time eller to, nu maa I sidde og sye den gandske Dag, jeg vil gaae hen at sove. Mesteren sagde ney, ikke saa, jeg vil ikke holde dig for en Sovere, og begynte at skiendes med hverandre, at Skræderen talede Ugelspegel til udi Vrede, at han skulle betale hannem Lysene som han havde opbrændt, i det raflede Ugelspegel sit Tøy tilsammen og drog derfra.

Den

Den 48 Historie.

Hvorledes Ugelspegel giorde at der fulde tre Skræder-Svenne ned af et Vindue, og sagde siden til Folket: see Veyret haver blæst dem ned.

Paa Torvet til Brenborg laae Ugelspegel til Herbergs i fiorten Dage, og hart derhos boede en Skrædere han havde tre Svenne siddendes ude paa et Boe-Vindue, og naar som Ugelspegel gik frem for dem, da giorde de Spot af hannem, eller kastede Skoe efter hannem. Ugelspegel taugde stille indtil paa den Tid at Torvet var fuldt af Folk, og om Natten før dette skeede, da savede Ugelspegel Stolperne sønder som Vinduet laae paa, og lod dem saa staae stille, om Morgenen lod Skræder-Svennene Vinduet op, og sadde paa Vinduet og syede: Og Svine-Hyrden begyndte som han pleyede at blæse i sit Horn, at alle Mand skulle lade drive sine Sviin

udi

ud, da komme Skræderens Svin og udaf Huset, og ginge under Vinduet og begyndte at gnie sig paa Stolpene under Vinduet, saa at Stolpene vigede af det Svinene gniede sig paa dem, at der fulde tre Svenne ned af Vinduet og sloge dem ilde. Ugelspegel blev dem vaer og begyndte høyt at raabe og skrige: seer, seer Veyret haver blæst tre Skræder-Svenne ned af Vinduet, og raabte høyt at man det hørde over det gandske Torv, saa at der løb fuldt af Folk til, og de loe og giorde Spot af dem. Men Skrædder-Svendene bleve saa skamfuld, og vidste ikke hvorledes de vare komne af Vinduet, paa det sidste bleve de det vaer, at Stolpene vare savede sønder, da tænkte de vel at Ugelspegel havde giort det, siden derefter satte de andre Stolper under Vinduet, og torde ikke mere giøre Spot af Ugelspegel.

Den 49 Historie.

Hvorledes Ugelsvegel lod skrive til alle Skræddere udi all Saxen-Land, hvorledes han ville lære dem en Konst, at det skulle komme dem og deres Børne-Børn til Gode.

Ugelspegel lod udskrive til alle Skrædere udi de Vendiske Stæder, og udi det Land Saxen, besynderlig udi Holsteen, Pommern, Stettin, Meckelborg, Lybeck, Hamborg og Wismar, og formanede dem udi Brevet stort Troskab, som angik deres Embede, at de skulle komme til hannem udi den Stad Rostok, han ville lære dem en Konst, som skulle være dem og deres Børn nyttelig og til en evig Ihukomlse og imens Verden staaer. Skræddderne udi Stæderne og paa Landsbyerne de skreve

hinanden til hvad de ville giøre, om de ville komme alle paa en Tid. Den Tid de vare alle forsamlede, da længtes enhver at vide hvad det skulle være at Ugelspegel havde sagt, eller hvad for en Konst han ville lære dem, efterdi han havde maned dem saa haardeligen udi hans Brev, de komme alle tilhobe til Rostok efter deres Afskeed at mange Folk forundrede sig hvad de mange Skræddere ville der giøre. Den Tid Ugelspegel hørde at Skrædderne havde giort efter hans Befalning, lod han dem alle komme tilsammen. Da sagde Skrædderne til Ugelspegel, de vare der komne og havde giort efter hans Skrivelse som han skrev, hvorledes han ville lære dem en Konst at de og deres Børn skulle have Gavn af, og de bade hannem at han ville det siae, paa det at Konsten maatte blive aabenbare og kundgiort, de ville give hannem en ærlig Skienk Ugelspegel sagde ja, kommer allesammen paa en Platz at I kand høre det af mig. De komme alle tilsammen paa en viid og stor Plads, da krøb Ugelspegel op paa et Huus, og saae ud af Vinduet og sagde: I ærlige Mænd udaf Skrædder Embedet I skulle mærke og forstaae, at naar som I have en Sax, Alen, Traad og et Fingerbølle, dertil en Naal, saa have I nok Reedskab til eders Embede, thi det er ingen Konst at overkomme det, men det skikker sig vel selv, om I skulle ellers bruge eders Embede, men denne Konst skulle I have af mig, og haver mig i eders Ihukommelse, naar som I have træd Traaden i Naalen, saa forglemmer ikke at I jo knytter en Knude paa den ene Ende, ellers stikke I mange Sting forgieves, saa haver Traaden ingen skyld at han gaaer ud af Naalen. Den ene Skræder saae paa den anden, og sagde mellem

dem

dem selv: Denne Konst vidste vi alle vel tilforne, og alt andet hvad han haver sagt os, og de spurde hannem om han havde mere at sige dem end det Fantasterie, det ville de ikke have draget ti eller tolv Mile efter, og derefter sendte hverandre Bud, men vi Skræddere vidste vel denne Konst længe tilforn. Derpaa svarede Ugelspegel og sagde: hvad som haver været skeet for tusinde Aar siden, det kommer ingen ihu, og sagde ydermere: var dem det ikke til takke, og de ville blive vred derfore, da maa hver gaae som han er kommen hid. Da bleve Skræderne vrede paa hannem som havde langt hiemme, dermed ginge Skræddernе fra hverandre, somme vare meget vrede, for de havde gaaet saa lang Vey, og de som boede der i Staden, de beloe og bespottede de andre og sagde: vidste I ikke hvad for en Fugl Ugelspegel havde været.

Den 50 Historie.

Hvorledes Ugelspegel slog Uld paa en hellig Dag.

Den Tiid Ugelspegel kom til Stendel, gav han sig ud for en Uldvævere, da sagde hans Mester til hannem: kiære Svend, I Svenne giøre altid gierne en hellig Dag om Mandagen, og hvem som pleyer det at giøre dem haver jeg ikke gierne udi mit Arbeyde, Ugelspegel sagde: ja Mester, det er mig allsomkierest, da stod Ugelspegel tilig op om Morgenen og slog Uld, saa om hellig Dagene med, det behagede Uldvæveren vel, Det var om en Onsdag, at der falt en Apostels Dag paa hvilken de maatte holde hellig, men Ugelspegel lod som han det ikke vidste, og stod tilig op om Morgenen, og begyndte at snurre, og

slog Uld at man det hørde over all Gaden. Da sprang Mesteren hasteligen op af Sengen og sagde til hannem: hør op og lad af det er hellig i Dag. Ugelspegel sagde: kiære Mester I sagde ikke Søndags af nogle hellige Dage, men at jeg skulle arbeyde den gandske Uge. Uld Væveren sagde

kiære Svend, jeg meente det ikke saa, lad kun af og slaae ikke mere, i hvad dn fortiener, det vil jeg alligevel give dig. Ugelspegel var dermed tilfreds, og holdt om Aftenen en Callas med Mesteren. Da sagde Uld-Væveren til hannem, det behagede hannem vel, at han slog saa Ulden, men at han skulle slaae hende lidt høyere. Ugelspegel sagde ja, og stod tilig op om Morgenen, og spendte Buen oven paa Loftet i en Legte, og satte en Stige derunder og giorde at Stangen kunde følge efter, indtil paa Flagen og hengte siden Ulden fra Flagen, den stod paa Gulvet op under Loftet og slog Ulden at den floye over Huset. Uld-væveren laae i Sengen og hørde i det han slog,

at

at han giortde det ikke ret, han stod op og saa paa hannem. Ugelspegel sagde: Mester hvad tykkes eder? er det høyt nok? Mesteren sagde til hannem: Ssandelig var du paa Taget, da var du end høyere, om du saa ville, da havde du saa vel slaget hende paa Taget, som du haver slaget hende paa Stigen, og gik dermed i Kirken. Ugelspegel tog Buen og krøb op paa Taget, og slog der Uiden. Det blev Mesteren vaer som han gik paa Gaden, og kom hastelig løbendes, og sagde, hvad Fanden giør du nu, lad af pleyer man at slage Uld paa Taget, Ugelspegel sagde: hvad sige I nu, I sagde jo, at det var bedre paa Taget end paa Stigen, thi det var end høyere. Væveren sagde: vilt du slaae Uld saa slaae hende, vilt du bedrive Giekkeri, saa bedriv hende, og kryb neder af Taget og skid ved Flagen, i det gik Væveren i Huset, mens krøb Ugelspegel hasteligen ned af Taget og gik i Huset, og skeed en stor Lort i Flagen. Væveren kom udaf Gaarden, og saa at han skeed ved Stue-Dørren, og sagde til hannem: det dig aldrig skeer Lykke du giør som andre Skalke giøre. Ugelspegel sagde: Mester, jeg giør intet andet end som I haver befalet mig, I sagde at jeg skulle krybe ned af Taget og skide ved Flagen, hvorfore er I nu saa fortørnet derfore, jeg giør som I haver befalet mig. Væveren sagde: du skeed mig vel paa mit Hoved ubedet, tag Lorten og bær den en Sted hen, der som ingen vil have hannem. Ugelspegel sagde ja, og tog Skarnet paa en Tagsteen, og bar hannem i Spise-Kamret. Da sagde Væveren: lad hañem blive derude, jeg vil intet have ham der. Ugelspegel sagde: det veed jeg vel at I vil ikke have hannem der, og ingen vil have hannem der, dog giør jeg hvad I befale

mig. Uldvæveren blev vred, og løb til Stolpen, og ville slaae Ugelspegel med et stort Træ i Hovedet da gik Ugelspegel udaf Huset, og sagde: jeg kand ingensteds fortiene Tak. Uldvæveren ville hasteligen have taget Træet, da blev Haanden besmurt med Lorten af Træet, da lod han Træet falde og løb til Brønden og tvede sig igien, i det gik Ugelspegel ud af Huset.

Den 51 Historie.

Hvorledes Ugelspegel sagde sig udi Tieneste for en Buntmager Svend, og hvorledes han skeed udi Stuen.

En Tid kom Ugelspegel til Aschersleben om Vinteren som var en haard og dyr Tid, da tænkte han: hvad vilt du nu slaae paa, at du kanst fordrive Vinteren. Da var der ingen, som havde nogen Svend behov uden en Buntmager, han ville gierne have en Svend af sit Embede, da tænkte Ugelspegel hvad vilt du giøre det er Vinter du maa lide hvad du

lide

ilde kand, og sagde sig i Tieneste hos en Buntma-
ger. Den Tid han kom paa Verksteden og ville
ved en Skindkiortel, saa var han ikke vant ved den
Lugt og sagde: Fy fy, est du saa hvid som Krit
og lugter saa ilde som Skarn. Buntmageren sag-
de: lugter du det ikke gierne, hvorfor haver du sæt
dig der? at det lugter er naturligt, og det er af Ul-
den som Faaret haver paa den rette Side. Ugel-
spegel taugde stille og tænkte: det ene Onde pleyer
at fordrive det andet, og slog en svar stor Skid,
saa at Mesteren og Hustrnen maatte helde for Næ-
sen. Buntmageren sagde: hvad giør du nu? Vil
du saa skide saa gak ud af Stuen i Gaarden, og skid
saa meget som du vilt. Ugelspegel sagde: det er et
Menneske tast mere naturligt til hans Sundhed end
den Lugt af Faareskindene. Buntmageren sagde:
det er sundt eller ikke, og vilt du skide saa gak i Gaar-
den, Ugelspegel sagde: Mester det er forgieves, der
ville ikke alle Fierte være i Kulden, ellers han gaaer
ind ad Varmen igien i Næsen, thi han er kommen
fra Varmen. Buntmageren taugde stille og for-
nam vel at han var beladt med en Skalk, og tænkte
at han agtede ikke længe at have hannem. Ugelspe-
gel sad og svede og kastede op, og hostede Haar af
Munden, Buntmageren sad og saae paa hannem og
taugde stille indtil om Aftenen de havde faaet Mad.
Da sagde Mesteren til ham: kiære Svend, jeg seer
vel at du est ikke gierne hos dette Embede, jeg lader
mig tykke at du est ikke en ret Buntmager-Svend,
thi du est ikke vant ved sligt men havde du sovet en
Nat eller fire derhos, da havde de ikke lugtet dig
saa ilde, derfor kiære Svend, haver du ikke Lyst
at blive, saa maa du vandre i Morgen Ugelspe-
gel sagde: kiære Mester, ville ikkun unde mig at

jeg maatte sove en Nat eller fire iblant Foderet, og see siden til hvad jeg gider giort dermed var Buntmageren vel tilfreds, thi han havde hannem behov, og han kunde vel sye.

Den 52 Historie.

Hvorledes Ugelspegel sov iblant en Hob Foder, de vare baade tørre og vaade, ligesom Buntmageren havde befalet hannem.

Buntmageren gik til Sengs med sin Hustrue, da tog Ugelspegel de tilgiorde Skind, som hængde paa en Stang, og tog de tørre Skind som vare tilgiorde, og de vaade tilmed, og bare dem paa Loftet, og krob saa midt iblant dem, og sov i dem indtil om Morgenen. Da stod Mesteren op og saae at Foderne vare borttagne som hængde paa Stangen, han løb hasteligen op ad Loftet, og ville spørge Ugelspegel, om han vidste intet af Foderne eller Skindene at siae, der fandt han ikke Ugelspegel, og saae at Foderne baade de vaade og tørre laae iblant hverandre her og der, da blev han meget bedrøvet og raabte med grædende Røst efter Pigen og Hustruen, og af det Raab vaagnede Ugelspegel op, og sprang udaf Foderet og sagde, kiære Mester, hvad skader eder, I raaber saa hasteligen. Buntmageren forundrede sig; og vidste ikke hvad der var iblant Foderne, og sagde: hvor est du? Ugelspegel svarede: her er jeg, Mesteren sagde: det dig aldrig skee Lykke, haver du taget Foderne udaf Stangen, og de Skind som laae i Kalken, og haver lagt dem iblant hverandre, saa at du fordærver mig det eene med det andet, hvad skal det være for Fantasterie? Ugelspegel sagde: ey kiære Mester, bliver I derfore vred? Jeg haver ikkun ligget en Nat i dem, hvor skulle I da

have

have blevet vred om jeg havde ligget fire Nætter i dem og sovet som I og sidste Gang sagde, at jeg var ikke vant ved saadant. Buntmageren svarede: det lyver du din forbandede Skalk, jeg haver ikke befalet dig at du skulle tage mine tilgiorde Skind og bære dem op paa Loftet, saa og de vaade, at du skulle sove i dennem, han leedte efter en Knippel og ville have slaget hannem, i det gik Ugelspegel ned af Trappen og ville løbet ud af Dørren, da kom Hustrueu og Pigen for Trappen og ville have holdet Ugelspegel, da raabte han græsseligen: lader mig gaae at hente en Læge min Mester haver faldet og slaget sit Been i tu, da løde de hannem gaae og de løbe baade op ad Trappen. Mesteren kom ned og løb hasteligen efter Ugelspegel og faldt baade over Hustruen og Pigen, saa at de laae der alle tre, dermed kom Ugelspegel fra Buntmageren.

Den 53 Historie.

Hvorledes Ugelspegel til Berlin giorde en Bundtmagere en Ulv for et Ulvskinds-Foder.

Meget listige Folk ere de Svaber, og hvor som de komme først hen om deres Næring og finde ingen, der fordærve de hinanden. Dog ere der mange tilbøyelige til at holde Øllsal eller Kroer, og at de drikke svarlige end og paa deres Arbeyde, derfore ligger deres Haandverk ode. Der boede engang en Buntmager til Berlin, han var en Svabe, og var kunstig udi sit Embede, paa gode Raad var han riig, han holdt et got Verksted, han arbeydede altid for Forster og Herrer i det Land og for Ridderskabet, og for mange fromme Folk og Borgere. Det begav sig at Fyrsten udi det Land ville om Vinteren holde

et stort Hoff med Dyst Renden eller Torneeren, han lod tilskrive alt sit Ridderskab og andre Herrer, og saa at ingen ville være den sidste. Da bleve der mange Ulvskinds Foder bestilt hos den forskrevne Buntmagere, det fik Ugelspegel at vide og kom til den samme Buntmagere, og bad hannem om Arbeyde, men Mesteren havde den Tid vel Svenne behov, og var glad at han kom, og spurde hannem, om han kunde giøre en Ulv. Ugelspegel sagde ja jeg er ikke den mindste i all Sachsen Land bekiendt. Buntmageren svarede: kiære Svend, du kommer ret vel til Maade, kom hid, vi ville vel forlige os om Lønnen. Ugelspegel sagde: ja Mester, jeg seer det vel paa eder, I er en redelig Mand, I skulle vel selv kunne skiønne derpaa naar I seer mit Arbeyde jeg arbeyder og ikke heller hos de andre Svenne, jeg maa alt være allene, saa kand jeg giøre mit Arbeyde efter min Villie, derfor fik han ham en Stue for sig selv allene, og lagde ham mange Ulvskinds Foder eller Huder fore, som vare tilgiorte til Foder, og fik hannem et Maal, baade til store og smaa Kiortle, at han kunde sætte under. Ugelspegel begyndte at gaae til Ulvskindene og skar alt til, og giorde af Skindene kun idel Ulve, og fyllede dem siden med klart Hø, og giorde dem Been og Rumper, ligesom de vare alle levende, der han havde skaaret alle Skindene til og giort Ulvene, da sagde han: Mester, Ulvene ere giorte færdige, er her noget mere at giøre. Mesteren sagde ja min kiære Svend, sye kun i hvad du kand. I det gik han i Stuen, da laae Ulvene paa Gulvet baade store og smaa. Mesteren stod og saae paa dem, og sagde: hvad skal dette være, det dig Fanden tage, hvilken en stor Skade haver du giort mig, jeg vil tage dig til

Fan-

Fange og lade straffe dig. Ugelspegel sagde: Mester, er det min Løn at jeg haver dennem giort efter eders egen Villie, I bad mig at jeg skulle giøre Ulve, have I sagt giør mig Ulvskinds Kiortle, det havde jeg ogsaa giort, havde jeg det vist at jeg skulle ikke mere Tak have fortient, jeg skulle ikke have giort saa stor Flid dertil. Dermed kom Ugelspegel fra Berlin, og lod ingensteds got Rygte efter sig, og var hannem siælden sagt noget, Got paa, og drog dermed til Leipzig.

Den 54 Historie.

Hvorledes Ugelspegel syede en levendes Kat udi et Hare-Skind til Leipzig, og soldte den Buntmageren.

Ugelspegel kunde snart betænke et Skalkhed, som han giorde til Leipzig ved Bundtmagerne om Fastelavn, som havde deres Laug for dem selv. Det begav sig at de gierne ville have Vildbrad, det

det fornam Ugelspegel, og tænkte: de Buntmagere af Berlin have intet givet dig for det Arbeyde, det skulle disse Buntmagere betale. I det gik han i sit Herberg, og Verten havde en skiøn stor Kat, den tog han under sin Kiortel, og bad Kokken om et Hare-Skind og sagde at han ville giøre et smukt Skalkhed dermed. Kokken gav hannem et Skin, og derudi syede han Katten og forde sig i Bonde-Klæder, og stod for Raadhuset og holdt en Vildbrad under Kiortelen, saa at ingen skulle see den til saa længe at en af Buntmagerne kom løbendes, den spurde Ugelspegel ad om han ville ikke kiøbe en god Hare, og lod hannem see den og bleve eenige, at han skulle giøve hannem fire Solv-Groschen for Haren og ser Penninge for den gamle Sæk som Haren var udi, den bar Buntmageren hen til deres Oldermands Huus. Som de nu vare samlede med stor Lyst og Glæde. da sagde han, hvorledes han havde kiøbt en skiøn levendes Hare, som de og ville have til Fastelavn, og de lode Haren løbe i Gaarden og hentede Hunde, at bedrive Lyst dermed Hundene løbe efter, og der Haren kunde ikke undløbe Hundene, da sprang han op i et Træ og raabte: Miau., miau, der Buntmagerne saae og hørde det, da raabte de kiære Stalbrøde, slaaer hannem ihiel som har skuffet os med denne Kat. Men Ugelspegel havde forklædt sig og var alt borte.

Den 55 Historie.

Hvorledes Ugelspegel sod Læder til Brunsvig paa Dammen for en som giorde Læder til, og giorde Ild af Bænke og Stoele.

Der Ugelspegel reyste fra Leipzig, da kom han til Brunsvig, til en som giorde Læder til, den kal-

kalder man i Tydskland Gerber, og det var om Vinteren. Da tænkte han: du maa lide hos denne Gerber i Vinter hvad du kand, og sagde sig udi Tieneste med Gerberen. Der han havde været i otte Dage hos Gerberen, da hendte det sig at Gerberen ville gaae til Giest og paa den samme Dag

skulle Ugelspegel syde Læder, da sagde Gerberen til Ugelspegel: lad Steenkarret fuld af Læder. Ugelspegel svarede ja, hvor skal jeg tage Veed dertil? Gerberen sagde: er det Spørsmaal, om det saa var at der var ingen Veed paa Veed-Hammeren, da havde jeg vel saa mange Bænke og Stoele at man kunde syde det Læder med. Ugelspegel sagde ja det er got. Gerberen gik til Giest, imens hængde Ugelspegel Kiædelen over Ilden og stak Læderet derudi, den eene efter den anden, og sod Læderet at det var saa mørt at man kunde plukke det i tu med Fingrene, den Tid Ugelspegel havde sødet Læderet, hug han Bænke og Stoele sønder, alle

De

de som vare i Huset, og stak dem under Kiedelen, og sod Læret end bedre og den Tiid det var giort, da tog han Læret udaf Kiedelen, og lagde det alt paa en Hov, saa gik han ud af Huset, og vandrede bort. Gerberen tænkte intet paa saadant og drak den gandske Dag hen, og gik om Aftenen gaien til Sengs, om Morgenen længdes hannem at vide hvorledes hans Svend havde giort Læder til og fandt Læret vel sødet, og fandt hverken Stoele eller Bænke i Huset, og blev derfore gandske mistrøstig, og gik i Kammeret til Hustruen og sagde: Hustrue, her er ilde tilaaaet, jeg troer at vor nye Svend haver været Ugelspegel, thi han pleyer altid gierne det at giøre som man befaler hannem, og han er alt borte, og haver kast alle vore Stoele og Bænke i Ilden, og haver forsødet Læderet dermed. Da begyndte Qvinden at græde, og sagde: drager hasteligen efter hannem og henter hannem hid igien. Gerberen sagde: ney jeg begierer hannem ikke igien, han bliver kun der han er, indtil jeg sender Bud efter hannem.

Den 56 Historie.

Hvorledes Ugelspegel skuffede Viintapperen til Lybek, og gav hannem en Kande Vand for en Kande Viin.

Ugelspegel saa sig viseligen fore; Den Tiid han kom til Lybek holdt han sig from, at han ingen giorde noget Skalkhed. Thi de have til Lybek en sterk Ret. Paa den samme Tid havde Raadet til Lybek en Viintapper, han var en hovmodig og stolt Mand, lod sig tykke at der var ingen saa viis som han, det torde han vel berømme sig

udaf,

udaf, han ville gierne see den som skulle skuffe hannem noget udaf, eller bedrage hannem sin Viisdom af, derfore vare der mange Borgere hannem gram. Den Tid Ugelspegel hø de denne Viintappers Overdaadighed, da kunde han ikke længer skiule sin Skalkhed, og tænkte: du maa forsøge hvad han kand, og tog to Kander, de vare begge eens, og tog Vand i den ene Kande, og lod den anden være tom,

og skiulte den under Kiortelen som var Vand udi, og den tomme bar han aabenbar, og gik hen til Viinkiælleren med dennem og lod imaale to Potter Viin, og stak den Kande med Vinen under Kiortelen, og tog den Kande med Vandet frem og satte hende udi Kande Fadet, saa at han det ikke saa og sagde Viintapper hvad gielder denne Stob Viin? Han sagde fyrretyve Penninge. Ugelspegel svarede: han er for dyr, jeg haver ikke mere end fire og tyve Penninge, ville I unde mig hannem derfore? Viintapperen blev vred og sagde: Vilt du sætte min Herres

Viin,

Viin, han er alt sæt paa et Kiøb, lyster dig ikke at have den da lad Vinen staae i min Herres Kiæller, Vintapperen blev vred og tog Kanden og meente at det var Viin, da var det Vand, og lod det i Fadet igien ad Spundet, og sagde: hvad est du for en Daare, lader du maale Viin og kand ikke betale den, Ugelspegel tog Kanden og gik bort og sagde: jeg seer vel hvad du est for en Daare, der er ingen saa viis, han bliver jo giekket af Daarer, om han var end Vintapper, og gik dermed bort.

Den 57 Historie.

Hvorledes de ville have hænge Ugelspegel til Lybeck, og han kom derfra med behændig Skalkhed.

Den Tiid Ugelspegel gik udaf Kælleren, tænkte han bag efter paa Ugelspegels Ord, han gik hen og kom til Bødelen, han løb efter Ugelspegel og fik hannem paa Gaden. Bødelen tog

tog fadt paa hannem, og fandt de to Kander hos hannem, den tomme og den fulde, som Vinen var udi, og talede hannem til for en Tyv, og ledte hannem hen i Fængselet, dermed blev deraf nogen givet en Dom, at han havde vel fortient Gallien at han maatte derfor hænge, og somme sagde, det var kun et subtilligt Skalkhed og meente at Viintapperen skulle have seet bedre til; thi han sagde at ingen skulle bedrage ham, men Ugelspegel haver det giort, for hans store Overdaadigheds skyld. Men de som vare Ugelspegel grum, de sagde, det var Tyverie, han maa vel henge derfor. Der blev given Dom over hannem, at han skulle døe i Gallien. Der Retter-Dagen kom, at Ugelspegel skulle udføres og hænges, da gik een den gandske Stad over, og raabte, at hver skulle være oppe til Hest og Fod, thi Raadet af Lybek vare redde, at han ikke skulle blive hengt, nogle ville og see hans Endeligt, efterdi han havde været et eventyrligt Menneske udi sit Levnet, somme meente han kunde med den sorte Konst, og lade sig selv løs, og den meste Deel havde gierne undt hannem, at han maatte komme løs, men sidste Gang der de førde hannem ud, var Ugelspegel gandske stille, og talede ikke et Ord, saa at hver Mand forundrede sig derpaa og meente at han var fortvivlet det varede til han kom til Gallien, da lod han sin Mund op, og bad at det gandske Raad skulle komme til hannem, og bad dem gandske ydmygeligen, at de ville vide hannem en Bøn, han ville ikke bede dem om Liv eller Levnet, ikke heller om Penge eller Gods, eller om noget got at giøre, eller om evig Messe, eller om evig Betænkelse, men om en føye Sag, som I kunde giøre uden Skade, og

at det ærlige Raad af Lybek lættelig giøre kunde foruden Penninge. Raadet stod alle tilsammen og ginge over en Side og raadsloge, og bleve dermed tilfreds, og ville vide hannem den Bøn, som han havde bedet om tilforne, og der vare mange, som længdes efter hvad han ville bede om og de sagde til hannem, hvad du haver bedet om, det skal dig vedertares, saafremt du vilt ikke bede om de Artikler, som du haver for opregnet, ville du det saa have saa ville vi tilstæde dig den Bøn og ikke negte den. Ugelspegel svarede, de Artikle som jeg for har opregnet dem vil jeg ikke bede om men ville I holde mig det, som jeg beder eder om, da giver mig eders Haand derpaa, det giorde de alle sammen og lovede hannem det med Haand og Mund. Da sagde den arme fangne Ugelspegel, I ærlige Herrer af Lybek, som I have lovet mig, da beder jeg eder, og det er min Bøn, at naar jeg er hængt, den Vintapper maa komme hver Morgen, tre Dage først Skienkeren, og siden Kullgreven, og kysse mig ret fastendes tre gange i min Røv. De spyttede alle derved, og sagde det var en usømmelig Bøn. Ugelspegel svarede, jeg troer de Herrer af Lybek holde deres Ord, som de have tilsagt mig, baade med Haand og Mund. De beraadsloge dennem og bleve saa beraade at de ville lade hannem løs. Dermed drog Ugelspegel derfra med stor Glæde.

Den 58 Historie.

Hvorledes Ugelspegel lod sig giøre en stor Taske til Helmsted.

Ugelspegel giorde og et Skalkhed med een som skulle giøre ham en Taske. Der var en Buntmager til Helmsted, til den kom Ugelspegel, og spurde, om han ville giøre ham en smuk stor

Taske

Taske, Mesteren sagde ja, hvor stor skulle hun være? Ugelspegel sagde, giør mig den vel stor, thi det var paa den Tid, at man bar store loyne Tasker, de vare vide og brede, Taskemagern giorde Ugelspegel en stor Taske. Der han kom efter Tasken, og besaae den, sagde Ugelspegel denne Taske er ikke stor nok, det er en liden Taske, giør mig en

Taske som bliver stor nok, Taskemageren giorde ham en Taske af en gandske Hud, og giorde den saa stor, at man maatte vel have lagt en Kalv derudi, som kunde være et Aar gammel, der Ugelspegel kom dertil, behagede ham Tasken ikke endda, og sagde, denne Taske er ikke endnu stor nok, ville Igiøre mig en som er stor nok, da ville jeg faae eder to Gylden paa Haanden. Taskemageren tog de to Gylden, og giorde hannem en anden Taske, og tog dertil tre Oxe-Huder. Der Ugelspegel saae den Taske, da sagde han, Mester denne Taske er stor nok, men den store Taske den jeg meen, er ikke denne Taske, jeg vil ikke heller have denne, hun er endnu for

liden, ville I giøre mig en stor Taske, dersom jeg tog en Penning ud, at der var stedse to igien, og at jeg aldrig kunde naae Bunden i hende, den ville jeg gierne betale eder, og gik dermed bort, og lod hannem der staae med sin Taske, og de to Gylden, og Taskemageren havde vel forskaaret Læder for ti Gylden til Ugelspegels Taske.

Den 59 Historie.

Hvorledes Ugelspegel bedrog en Slagtere til Erfurt for en Steg.

Den gode Ugelspegel kunde ikke forlade sin Skalkhed. Der han kom til Erfurt, blev han strax bektendt med Borgere og Studentere. Han gik hen til Slagterboederne, da sagde en Slagter til ham, at han skulle kiøbe noget, og bære hiem. Ugelspegel sagde til hannem, hvad skal jeg tage med mig? Slagteren svarede: et got stykke Kiød til en Steg, Ugelspegel sagde ja, og tog saa en skion Steg og gik dermed bort. Slagteren løb efter hannem, og sagde: Nej ikke saa, du maa betale mig Stegen. Ugelspegel svarede, udaf Betalingen haver I intet sagt mig, men I sagde, om jeg ikke ville tage noget med mig, og I vilste mig hvilket jeg skulle tage, det vil jeg beviise med eders Naboer, som stode derhos. De andre Slagtere komme dertil, og svarede af Had og Avind, ja det er Sandheden, og de vare hannem alle gramme, fordi at naar nogle komme til andre Slagtere, og ville kiøbe noget, saa raabte han Folkene til sig, derfor sagde de hannem det til, at Ugelspegel skulde beholde Stegen. Imens Slagterne stod og trettedes, da tog Ugelspegel Stegen under Kiortelen og gik dermed bort, og lod dem nappes det beste de kunde.

Den

Den 60 Historie.

Hvorledes Ugelspegel bedrog samme Slagtere til Erfurt om endnu en Steg.

Otte Dage derefter, kom Ugelspegel igien til Slagterboderne, da sagde den samme Slagtere til Ugelspegel med spodske Ord, kom igien og hent dig en anden Steg. Ugelspegel sagde ja, og ville have taget til Stegen, men Slagteren var snart, og tog Stegen igien. Ugelspegel sagde, lader Stegen ligge, jeg vil betale den. Slagteren lagde Stegen paa Benken igien. Ugelspegel sagde til hannem, og er det saa, at jeg siger dig et Ord, og det kommer dig til gode skal da Stegen være min. Slagteren sagde ja, du maatte sige mig saadanne Ord, som kunde være mig nyttelig, og du maatte og sige mig saadanne Ord, at de behagede mig ikke vel, ville du derfor have Stegen bort Ugelspegel svarede, jeg vil ikke røre Stegen, men mine Ord skulle smage dig, og sagde saa: Vel op her Taske og betale Folket, hvorledes behager dig det? smager det dig ikke? Slagteren sagde, Ordene behagede mig vel, men de smagede mig ikke vel. Da sagde Ugelspegel til dem som stode der omkring: Kiære Venner, det høre I vel at Stegen hør mig til. Dermed tog Ugelspegel Stegen, og sagde spotteligen til Slagteren, nu haver jeg atter hent en Steg, og gik dermed hen, og kom ikke igien.

Den 61 Historie.

Hvorledes Ugelspegel var en Snedker-Svend til Dresden og fortiente atter ikke megen Tak.

Ugelspegel drog snarligen ud af Dyringen hen til Dresden, for Behmer-Wald ved El-

en, og gav sig ud for en Snedker-Svend, Snedkeren tog hannem i Tieneste, thi han havde Svenne behov, thi Svennenes Tieneste var da ude. Det hente sig at der var et Bryllup i Staden, og at Mesteren var der tilbeden, da sagde Snedkeren til Ugelspegel, kiære Svend jeg maa i Morgen gaae til Bryllup og jeg kommer ikke hiem den gandske Dag, giør det saa vel og arbeyde flittig, tag de fire

Fiele paa Contoret, og liim dem tilsammen paa det knappeste. Ugelspegel sagde ja, hvilke Fiele høre tilsammen, Mesteren lagde dem paa hverandre som hørde tilsammen, og gik saa med sin Hustrue til Bryllup. Ugelspegel den fromme Svend, som altid giorde sin Flid mere at arbeyde modtvillig, end at giøre det ret var, igiennemhorede det skiønne Bord eller Contor Fiele, som hans Mester havde lagt paa hverandre, ved tre eller fire Ender, og slog dem tilsammen og havde sødet Limen i en stor Kiedel, dermed smurede han dem overalt, og bar dem saa op ad Loftet og stak dem ud af Vinduet, at skulle tørre ved Solen

ten, og giorde tilig hellig Aften. Om Aftenen kom Mesteren hiem, og var vel drukken, og spurde Ugelspegel, hvad han havde arbeydet den gandske Dag, Ugelspegel svarede, Mester jeg haver limet de fire skieve fiæle tilsammen paa det allerknappeste og haver giort tilig hellig Aften. Det behagede Mesteren vel, og sagde til sin Hustrue, det er min rette Svend, den skal du giøre til gode, og gik dermed til Sengs. Men om Morgenen bad Mesteren Ugelspegel, at han skulle bære Bordet ind, som han havde giort reede Ugelspegel kom ned af Loftet med sit Arbeyde. Der Mesteren saae at den Skalk havde fordærvet hannem de Fiæle sagde han, Svend, haver du og lært paa Snedker Embedet. Ugelspegel svarede hvi han saa spurde: jeg spørger dig derfore, at du har fordervet mig de skiønne Fiæle. Ugelspegel svarede kiære Mester, jeg har giort som I befalede mig, og er det nu fordærvet, saa er det eders egen skyld. Mesteren blev vred og sagde, du skalks Giek, pakke dig udaf mit Huus, jeg haver ingen Profit udaf dit Arbeyde. Dermed skildtes Ugelspegel fra hannem, og fortiente ingen Tak, enddog han giorde saa altid, som de bade hannem, dog var det forgieves.

Den 62 Historie.

Hvorledes Ugelspegel var en Brillemagere, og kunde intet faae at arbeyde i alle Lande.

Churfyrsterne vare indbyrdes meget vrede og uenens paa hverandre, thi der var ingen Romersk Keyser eller Konning. Det hende sig at Greven ud af Supplenborg, var af Churfyrsterne udvalt til den Romerske Konge, men der vare andre der meente, at de ville med magt trænge sig ind i riget, da maatte den udkorne Konge ligge med gandske Magt

i sex Maaneder for Frankfurt, og bie, om der nogen kunde drive hannem bort. Som han havde der meget Folk, baade til Hest og Fod, da tænkte Ugelspegel, hvad skal her vorde at giøre, der kommer mange fremmede Herrer, de lade det ikke, at de jo begave mig, og overkommer jeg nogle Penninge, saa staaer jeg vel, og begav sig dermed paa Fortien. Der droge mange Herrer ud af alle Lande did, det hendte sig i Vetteraw ved Frankfurt,

at Biskoppen af Trier med sit Folk mødte Ugelspegel paa Veyen hos Frankfurt. Den Tid han saae at han var saa underlig kiæd, da spurde Biskoppen hannem ad, hvad han var for en Svend. Ugelspegel svarede og sagde naadige Herre, jeg er en Glarøyenmagere, og er kommen udaf Braband, der er intet at fortiene, derfor vandre jeg efter Arbeyde, thi det er intet værd med vor Embede. Bispen sagde, jeg meente at det Embede skulle være hver Dag bedre og bedre, for Folk bliver syge hver Dag mere og mere, at deres Syn meget dummes, og derfore have man

ge-

ge Glarøyen behøv, Ugelspegel svarede Bispen os sagde ja naadige Herre, Eders Naade siger Sandheden, men et fordærver vort Embede, om jeg torde sige det, at eders Naade bliver ikke vred derfor; Nej, sagde Biskoppen vi ere derved vel vant, sig det kun frit ud, Naadige Herre det forderver vort Embede, og er at befrygte at det bliver øde, thi og de andre store Herrer, Paven, Cardinaler, Biskopper, Keysere, Konger, de see i disse Tider stundum igiennem Fingre; men man finder beskreven, at udi forrige Tide pleyede Herrer og Fyrster udi Retten at læse og studere, paa det at ingen skulle skee nogen Uret, dertil havde og mange Glarøyen, og da var det et got Embede, og den Tid studerede Præsterne mere end de giøre nu, thi da ginge Glarøyen vel af, og man kunde vel sælge dennem, men nu er de saa lærde, at de kunde deres Ting og Doent uden ad, saa de vel stundum ikke udi en heel Maaned see i deres Bøger, derfore er vort Haandværk fordærvet, og jeg løber af et Land i et andet, og kand ingensteds faae Arbeyde, den Brøst og Bræk er saavidt kommen, at Bonden pleyer det at giøre allevegne. Bispen forstod den Text vel, og sagde: Ugelspegel, følg os efter til Frankfurt, vi ville give dig en god Skienk, og han dreg hen med dem.

Den 63 Historie.

Hvorledes Ugelspegel til Wintersheim sagde en Kiøbmand Tieneste for en Kok, og at giøre Stuen varm.

Paa den Gade, som man vil gaae til Høe-Torvet, der boede en riig Kiøbmand, han gik paa en Tid uden for Porten at spatsere, og ville gaae i sin Hauge. Ud med Veyen paa en grøn Ager, der fandt

han Ugelspegel liggendes, han hilsede ham, og spurde hvad han var for en Staldbroder, og hvad hans Handel var. Ugelspegel svarede med indbunden Skalkhed og sagde, at han var en Kokke-Dreng, og havde ingen Tieneste. Da sagde Kiøbmanden til hannem, ville du være dannes og from, vil jeg selv taae dig til mig, og give dig ny Klæder, thi jeg har en Qvinde, hun klager altid over Kokken. Ugelspegel lovede hannem at han ville være dannes og tro. Saa tog Kiøbmanden hannem til sig, og spurde ham ad, hvad han heed, Ugelspegel sagde, Herre jeg heder Bartholemæus. Kiøbmanden sagde, det er et langt Navn, man kand ikke snart nævne det, du skalt heede Doll, Ugelspegel sagde ja kiære Junker, det er mig lige meget hvad jeg heder. Belan sagde Kiøbmanden til Ugelspegel, du est min rette svend, kom hid snart, og gak med mig udi min Have, vi ville bære Urter hiem med os, at fylde unge Høns, thi jeg haver bodet Giester paa Søndag næstkommendes, dennem ville jeg gierne pleye vel. Ugelspegel gik med ham i Haven, skar Rosenmarin, som han ville fylle Hønsene med, paa den Franske Maneer, og de andre med Løg, Æg og andre Urter, og ginge med hverandre hiem. Den Tiid Hustruen saae den underlig Giest paa sit Klædebon, spurde hun hendes Huusbonde ad, hvad er det for en Svend, hvad vil I giøre med hannem? er I redder, at Brødet skal mulne? Kiøbmanden sagde Hustrue, vær du kun tilfreds, det skal blive din egen Svend, thi han er en Kok. Hustruen sagde: ja kiære Mand, han skulle vel kaage noget got, vær du kun tilfreds, sagde Huusbonden, du skalt faae det at see i Morgen, hvad han kand, og kallede ad Ugelspegel Doll, han svarede strax Junker, tag en Sæk og gak hen i Kiøbmands Boder-

ne,

ne, vi ville kiøbe et stykke Kiød til Steg, og gik han efter hannem, da kiøbte hans Junker en Steg, og sagde til hannem, Dol lad Stegen komme strax i Morgen til Ilden, og lad den steges smukt kold og langsom, at den ikke brændes, det andet Kiød sæt ved Ilden derhos, Ugelspegel sagde ja og stod tilig op om Morgenen og sætte Maden til Ilden, men Stegen satte han paa Spedet, og lagde hannem i Kiælleren imellem to Fade, som var Embeks Øl udi, at den skulle ligge kold og ikke forbrændes. Der Kiøbmanden havde bedet Byeskriveren og andre gode Venner til Giest kom han og ville see om Giesterne vare komne, og spurde sin nye Svend ad, om Maden var reede. Ugelspegl svarede det er altsammen reede, foruden Stegen, Junkeren sagde, hvor er Stegen? Ugelspegel sagde, han ligger i Kiælleren imellem to Fadde jeg vidste ikke en koldere Sted i Huset, som I og sagde, at jeg skulle legge hannem kold; han er og rede sagde Kiøbmanden, ney sagde Ugelspegel, jeg vidste i ke naar I ville have hannem. I det kom Giæsterne, da sagde han dem af sin nye Svend, og hvorledes Ugelspegel havde lagt Stegen udi Kiælleren, da begyndte de alle at see, og giorde deraf en Skiemt, men Hustruen var ikke tilfreds for Giesternes skyld og sagde til sin Husbonde I skulle lade den Svend gaae, jeg vil ikke længer lide hannem i Huset, hun saa vel at det var en Skalk. Kiøbmanden sagde kiære Hustrue, vær tilfreds jeg haver hannem behov til en Reyse, til den Stad Goslar, og naar som jeg kommer hiem vil jeg lade hannem gaae, men neppelig kunde han tale hende i den Troe, at hun ville være tilfreds. Som de saa aade og drukke og vare glade, og det lakkede mod Aften, sagde Kiøbmanden til sin

Svend,

Svend Doll, pynte og smøre Vognen til, her er en Præst heder Hr. Henrich Hammelsted, han har der hiemme, han vil age med. Da sagde den gode fromme Ugelspegel, ja det skal skee, og spurde ham hvad han skulle smøre med. Kiøbmanden kastede ham en Skilling til, og sagde til hannem, kiøb der Tiære for, og lad Qvinden give dig gammel Fit dertil at mænge udi, han giorde ligesaa, og den Tid alle Folk vare i Senge, smurde Ugelspegel Vognen, baade inden og uden fore, og allermeest som de skulle sidde. Tilig om Morgenen stod Kiøbmanden op med Præsten, og bad Ugelspegel spende Hestene fore, det giorde han snarligen, og de sadde paa Vognen, og agede glade bort. Da begyndte Præsten at sige, hvi Fanden er her saa fitted? Jeg ville have holdet mig, der Vognen saa svingede, da haver jeg besmurt mine Hænder overalt. De bade Ugelspegel, at han skulle holde stille, og sagde til hannem, vi ere oversmurde baade bag og for, og bleve vrede paa den gode Ugelspegel. I det samme kom en Bonde gaaendes med et Læs Halm, som han ville kiøre til Marked med, hannem kiøbte de nogle Knipper Halm udaf, og strøge Vognen dermed, og sadte dennem siden paa Vognen igien. Da sagde Kiøbmanden vredeligen til Ugelspegel, du forgiftige Skalk, og faer du hen til den lyse Gallie, din Fandens Skalk. Det giorde Ugelspegel. Der han kom under Gallien, holdt han strax stille og spendte Hestene fra. Kiøbmanden sagde til hannem, hvad vil du nu giøre, eller hvad meen du dermed din forbandede Skalk? Ugespegel sagde I bad mig at jeg skulle fare under Gallien, og der ere vi under jeg meente vi skulle her bede. I det saa Kiøbmanden ud af Vognen, da holdte de ret under Gallien,

hvad

hvad ville de giøre, de loe ad den Giek, og Kiøbmanden sagde til hannem, lad Hestene for du Skalk, og age flux ret hen og see dig ikke tilbage. Da tog Ugelspegel Naslene ud af Langvognen, og den Tid de havde aget saa langt som en Ager lang, skildtes Vognen ad, saa at Bagrebet af Vognen blev staaendes, og Ugelspegel aag med flux hen sin Vey, de andre raabte og løb efter hannem, indtil saalænge de finge fat paa hannem, Kiøbmanden ville slaget hannem ihiel, men Præsten var der imellem. Den Tid de havde endt deres Reyse, og kom hiem, da spurde Hustruen dennem ad, hvorledes det var dem gaaet, underlig nok, sagde Kiøbmanden, endog vi ere komne igien, og kallede strax ad Ugelspegel og sagde: Compan i denne Nat maae du blive her, æd og drik dig drukken, og i Morgen romme mig Huset smukt reent, jeg vil ikke længer have dig, du est en bedragelig Skalk, i hvorfra du est kommen. Ugelspegel sagde, jeg giør alt hvad de befale mig, dog alligevel kan jeg ingen Tak fortiene, behager eder ikke min Tieneste, saa vil jeg i Morgen efter eders Ord romme ud af Huset hvad der er udi, og siden vandre, Ja, sagde Kiøbmanden, giør ligesaa, om anden Dagen om Morgenen stod Kiøbmanden op, og sagde til Ugelspegel, æd og drik dig mæt, og pakke dig, jeg vil gaae hen i Kirken, men lad mig ikke finde dig her igien. Ugelspegel taugde stille, og saasnart at Kiøbmanden var gaaet ud af Huset, begyndte han at romme op, Stole og Bænke, og hvad han kunde slæbe ud, det bar han ud paa Gaden, Kaaber, Tin, Klæder, saa at Naboerne forundrede sig derpaa, hvad der ville blive udaf, at man bar saa Godset altsammet paa Gaden. Det blev Kiøbmanden sagt, og kom hastig løben

hendes, og sagde til Ugelspegel, du gode fromme Svend, hvad giør du her? Ja Junker sagde Ugelspegel, jeg vil først giøre efter eders Villie, som I befale mig, at jeg skal romme udaf Huset, og giøre det smukt reent, og siden vandre, og sagde, hielp mig med en Haand, thi Dørren er mig for svar, jeg kand ikke allene mægte hende, lad ligge sagde Kiøbmanden og gak for Fanden, det haver kostet mig mere, end at man kaster det udi Skarnet. Ach, sagde Ugelspegel, er det ikke en stor Ting, jeg giør alt hvad de befale mig endog kand jeg ingensted fortiene Tak, jeg troer jeg er fød udi en ulyksalig Stund. Dermed skildtes den gode Ugelspegel fra hannem, og lod Kiøbmanden selv slæbe sit Gods ind igien, som han havde baaret ud, men Naboerne loe der ad, baade for og siden.

Den 64 Historie.

Hvorledes Ugelspegel var en Heste-Kiøbere til Wismar, og bedrog en Kiøbmand der.

Ugelspegel giorde en Heste-Kiøbere skiemptelige Skalkhed ved den Soe til Wismar. Thi der kom altid en Heste-Kiøbere, han kiøbte ingen Heste, men han giorde kun Kiøb, og kiøbte dog intet, og tog dog Hestene ved Rumpen, det giorde han ved de Heste som han ikke kiøbte, og havde det til et Tegn, om Hestene skulle leve længe eller ey, og det var hans Tegn, havde Hestene en lang Rumpe, saa drog han paa Rumpen, sadde de lange Haar ikke haart ved Rumpen, saa kiøbte han hannem ikke; thi det var hans Troe, at han skulle ikke længe leve, men sadde Haarene fast i Rumpen, den kiøbte han, og havde en

god

god Troe til hannem, at han skulle længe leve, og var af haard Natur, og dette vidste vel den meenige Mand til Wismar at rette sig efter, det vidste og Ugelspegel, og tænkte, den maadu og giøre en Skalkhed det gaaer i hvor de kand, at den Fortvilelse maatte komme fra Folket. Ugelspegel kunde og behielpe sig noget med den sorte Kunst, og overkom en Hest, og giorde ham en Rumpe med Blaar, og med Hatpix som han ville den have, og drog med Hesten til Market, og lovede Hesten meget dyr, paa det de skulle ikke kiøbe hannem den af, til saalænge der kom en Kiøbmand, som tog Hesten gierne ved Rumpen, den lovede han Hesten for got Kiøb Kiøbmanden saae vel at Hesten var skiøn og god for de Penninge, og gik bag hannem, og ville have draget hart paa Rumpen, og Ugelspegel havde det saa giort, at saasnart som han drog paa Rumpen af Hesten, saa skulle han beholde Rumpen i Haanden, og det skeede ligesaa. Den Tiid han havde draget Rumpen af Hesten, blev Kiøbmanden bedrøvet, og Ugelspegel raabte af Skalkhed, kiære Borgere, seer her, hvorledes han haver fordærvet og vanskabt min Hest. Borgerne komme dertil, og saae at Kiøbmanden havde Heste-Rumpen i Haanden, og at Hesten havde ingen Rumpe, Kiøbmanden frygtede sig saare, men Borgerne vare imellem, og forligte dem, at Kiøbmanden gav Ugelspegel 10 Gylden, og beholdt sin Hest dertil. Og Ugelspegel drog med sin Hest tilbage igien, og satte atter Rumpen ved hannem, og Kiøbmanden drog efter denne Dag ingen Hest ved Rumpen.

Den

Den 65 Historie.

Hvorledes den fromme Ugelspegel bedrog en Svarrere til Lyneborg, som svarrede Piber, og giorde hannem et stort Skalkhed.

Til Lyneborg boede en Svarrer, som svarede Piber, han havde været en Landløber, han sad engang til Øls, Ugelspegel kom der til det Laug, og havde der mange Sælskab, denne Svarrer bad Ugelspegel til Giæst paa den Maade at han ville giekke hannem, og sagde til hannem kom i Morgen til Middag, og faae dig Mad med mig, om du kand, Ugelspegel sagde ja, og forstod det Ord ikke saasnart, og kom om anden Dagen og ville gaae til Pibemageren til Giest. Der han kom for Dørren, da var der lugt baade oven og neden, og alle Vinduerne vare lukte, Ugelspegel gik for Huset bort og igien, indtil det var hart ad Middag, men Huset var stedse tillukt, da tænkte han vel at han var bedragen, og gik derfra og taugde stille indtil den anden Dag. Da kom Ugelspegel til Pibemageren paa Torvet, og sagde til ham, see du fromme Mand, pleyer I at gaae selv ud, og lukke Dørrene baade oven og neden naar I byde Giester, Pibemageren sagde, hørde du ikke hvorledes jeg bad dig? Jeg sagde kom i Morgen til Middag, og æd med mig om du kand, saa fandt du Dørren tillukt, da kunde du ikke komme derind, Ugelspegel sagde, hav tak derfore, det vidste jeg ikke tilforn, jeg lærer hver Dag. Pibemageren loe, og sagde, jeg vil ikke skufse dig længer gak kun hiem mine Dørre staae vidt aabne, du finder hiemme baade stegt og sødet hos Ilden, gak derfor hen, jeg vil strax komme efter, du skalt være allene, jeg vil ingen Giester have flere uden dig, Ugelspegel tænkte, det er got, og gik

strax

strax til Pibemageerens Huus, og fandt det ligesom han havde sagt hannem, Pigen vendte Stegen og Hustruen stod derhos og pyntede til Ugelspegel kom udi Huset, og sagde til Qvinden, at hun skulle snart komme med Pigen, thi hendes Husbonde var skienkt en stor Fisk den skulle hun hielpe hannem hiem, han ville vende Stegen saa længe, Qvinden sagde: Ja kiære Ugelspegel jeg vil gaae med Pigen og komme snart igien, han sagde gaaer strax. Hustruen og Pigen gingde til Torvet, Pibemageren mødte dem paa Veyen og sagde hvi løbe I saa, de sagde: Ugelspegel kom i Huset og bad os at vi skulle komme til eder, og sagde, at eder var skienkt en stor Fisk den skulle vi bære hiem. Pibemageren sagde, kunde du ikke blive udi Huset, han har det ikke giort til forgiæves; mens havde Ugelspegel lugt Huset til baade oven og neden. Der Pibemageren og hans Hustrue med Pigen komme til Huset, da funde de Dørrene tillukte, da sagde Pibemageren til sin Hustrue, nu seer du vel hvad for en Fisk du skulle hente, og de bankede paa Dørren, Ugelspegel gik for Dørren og sagde: lader være eders banken, jeg lader ingen ind. Verten haver befalet og tilsagt mig at jeg skal alene spære her inde, og at han vil ingen Giester have fleer end mig, derfor gaaer kun bort, og kommer igien naar Maaltider giort. Pibemageren sagde, det er Sandheden, jeg sagde saa, men jeg meente det ikke. Lader ham kun æde, sagde Pibemageren, jeg skal giøre ham et Skalkhed igien, og gik med Hustruen og Pigen i sin Naboes Huus, og biede saa længe til Ugelspegel blev ledig, Ugelspegel havde pyntet Kosten til, saa satte han den paa Bordet og aad sig vel mæt, og satte Maden siden til Ilden igien, og den Tid hannem tykte got at være,

lod han Dørren op og lod hende staae aaben. Da kom Pibemageren, og sagde til Ugelspegel det pleyer fromme Folk ikke at giøre, som du har giort, kiære Ugelspegel. Da sagde den gode Ugelspegel: skulle jeg det giøre selv anden, det jeg skulle giøre allene, jeg var beden til Giest og I ville ingen flere have end mig allene, og havde jeg havt flere Giester med mig, da havde de ikke behaget Verten, og gik med samme Ord udaf Huset. Pibemageren saae efter hannem, og sagde, nu vil jeg betale dig igien, i hvor skalkagtig du est. Ugelspegel sagde: hvo der kan best han skal være Mester. Pibemageren gik strax hen til Rakkeren og sagde til hannem: i det Herberge ligger en fremmet Mand, han hedder Ugelspegel, hannem er hans Hest død fra, den skulle han føre ud, og viste ham Huset. Rakkeren saae at det var Pibemageren, og sagde ja han ville det giøre, og kiørte med Rakker-Kisten for Vertens Huus, som Pibemageren havde hannem vist, og spurde efter Ugelspegel. Ugelspegel kom til Dørren, og spurde ham ad hvad han ville? Rakkeren sagde: Pibemageren var hos mig, og sagde mig at hans Hest var her død, den skulle jeg føre ud, og om han heed Ugelspegel? Og om det var Sandheden? Ugelspegel vendte sig om og strøg Borgen ned, og flængede Artzen vit og sagde: see her, siig Pibemageren, at haver Ugelspegel ikke siddet i denne Gade, saa vred jeg ikke i hvilken Gade han haver siddet. Rakkeren blev vred og kiørte med Rakker-Kisten hen til Pibemagerens Huus, og lod Kisten der staae, og forklagede hannem, saa at Pibemageren maatte give Rakkeren 6 Gylden.

Ugelspegel sadlede sin Hest og reed ud af Staden.

Den

Den 66 Historie.

Hvorledes den fromme Uaelsvegel blev bespottet af en gammel Bonde-Qvinde, den Tid han tabte sin Taske.

I gammel Tid da boede til Gerdon udi det Land Lynebora, et par gamle Folk som havde levet tilsammen i Egteskab hen ved halvfierdesindstyve Aar, og havde store Børn, og de vare alle gifte. Der var paa samme Tid en lystig Præst i Sognet, som var altid gierne var der som man slampampede, det giorde han altid hos sit Sognefolk, paa det ringeste engang om Aaret maatte en Bonde have hannem til Giæst med sin Pige en Dag eller to, og give hannem nok paa det allerjubiligste. Men de gamle Folk havde i mange Aar ingen Kirkevielse, Børn at dobe, eller giori Giæstebud, at Præsten kunde have en Collatz deraf, det fortrod hannem, og tænkte i sit Sind, hvorledes han kunde giore hannem en Collatz, og sende hannem Bud, og spurde ham ad, hvor længe han havde levet med sin Hustru i Egteskabs-Stat. Da sagde Bonden til Præsten: kiære Herre, det er længe siden, jeg haver det moyen glemt, Præsten svarede, det er en farlig Egtestat for eders Siæl, om I have været hos hverandre i halvtrediesindstyve Aar, saa er alt eders Egteskab ude, ligesom en Munk udi et Kloster, det kan du sige din Hustrue, og kom til mig i Morgen igien og sig mig Svar, at jeg kand sige eder Raad til eders Siæls Salighed; som jeg er alle mine Kirke-Børn skyldig. Det giorde Bonden, og overtænkte det med sin Hustrue, og kunde dog ikke sige Præsten hvor længe de havde været sammen i Egteskab, og komme baade til Præsten med et sorrigfuldt Hierte, og bade

hannem om et got Raad for deres Uværdigheds skyld. Præsten sagde til dem, efterdi I vide ikke Tallet, og for eders sorgfulde Siæls skyld, saa vil jeg og forkynde eder nu paa Søndag næstkommendes, og give eder tilsammen paa nye, om I ikke ere i Egteskab, at I jo maa komme deri, derfor slagter en god feed Stud, Lam og Svin, og beder eders Børn og andre gode Venner til Kosten, og beder dem alle venlig, saa vil jeg og være hos eder. Ach kiære Hr. Sogne-Præst, giorer saa der skal ikke blive spart en Skok Høns, skulle vi have været saa længe hos hverandre, og nu først sidde ud af den Egtestat, det var ikke got. Han gik dermed hiem i sit Huus, og yntede til, mens bad Præsten (til den Kost) nogle Pælater og Præster, som han var kiendt med, iblant dem var Provsten af Ebsbye, som altid havde to smukke Heste, og gad vel seet at man fik Mad, hos hannem havde Ugelspegel været nogen Stund, da sagde Provsten til hannem: sid paa min Hest og ried med mig, du skalt være velkommen, det giorde Ugelspegel, og den Tid de komme at ville æde og drikke, og være glade, da sad den gamle Qvinde, som skulle være Bruden, øverst ved Borde, som Bruden pleyer at sidde. Hun blev træt af at sidde, og sagde, lader mig gaae ud, hun gik ud bag i Gaarden til det Vand Gerdon, og satte sine Fødder i Vandet. I det samme ville Provsten ride med Ugelspegel hiem til Ebsbye, Ugelspegel hoverede for Bruden med den unge Hest, med smukke springe, og giorde det saa tit, saa at hans Teske og Belte falt fra hannem, som man pleyede at bære paa den Tid. Der den gode Qvinde det saae, stod hun op og tog Tasken, og gik dermed til Vandet, og satte sig oven paa Tasken, og satte Fod-

der-

derne udi Vandet igien. Den Tid Ugelspeael var reden en Ager lang Vey derfra, da savnede han først sin Taske, og reed strax tilbage igien til Gerdon, og spurde den gode gamle Bonde-Qvinde ad, om hun havde ikke forrummet en gammel rustig Taske eller Belte. Den gode gamle Qvinde sagde; ja Ven, i mit Bryllup fandt jeg en gammel rustig Taske, den haver jeg endnu, og sidder paa hende er det den? o ho, det er længe, sagde Ugelspegel, den Tid du varst Brud, det maa vel være en rustig Taske, jeg begier ikke den gamle Taske. I hvor skalkagtig og listig Ugelspegel var, saa blev han dog giekket af den gamle Bonde-Qvinde, og maatte saa miste sin Taske. Den samme Taske have endnu de Qvinder af Gerdon, jeg troer de gamle Enker have hende endnu i deres Forvaring, hvem der ligger Magt oppaa, han maa spørge derefter.

Den 67 Historie.

Hvorledes Ugelspegel bedrog en Bonde om et stykke grønt Londisk Klæde for Oltzen, og sagde at det var blaat.

Altid ville Ugelspegel æde stægt og sødet, derfore maatte han see til, hvor han kunde det faae. Paa en Tid kom han til det Market til Oltzen, og saae allevegne hvad der var at æte hos andre, da saae han at en Bonde kiøbte et grønt stykke Londisk Klæde, og ville dermed biem, da tænkte Ugelspegel paa det tidste, hvorledes han ville skuffe Bonden det stykke Klæde af, og spurde efter den Landsbye, som Bonden havde hiemme. Da tog han med sig en Skottisk-Præst og en ledig Person, og gik med dem ud af Staden paa Veyen, som Bonden skulle komme

me frem, og tænkte derpaa, hvad han ville giøre, naar Bonden kommer med det grønne Klæde, som skulle være blaat og hver skulle gaae en Ager langt fra hverandre mod Staden. Der Bonden kom nu af Staden med Klædet, at han ville gaae hiem dermed, den talede Ugelspegel til, og spurde hannem ad, hvor han havde kiøbt det skiønne blaae Klæde? Bonden svarede, det er grønt og ikke blaat, derom vil jeg sette ti Gylden til væd, og det første Menneske som kommer der kand kiende grønt og blaat, han skal vel sige mig det. Da gav Ugelspegel den første et Tegn, at han kom, til den sagde Bonde, kiere Ven, vi to ere blevne ueens med hverandre om denne Farve paa det Klæde, sig Sandheden om det er grønt eller blaat, og hvad du siger hertil, da maa det blive derved. Han begyndte at sige, det er ret et skiønt stykke blaat Klæde. Bonden sagde nej, I er begge to Skalke, I har det tilforn overlagt med hverandre. Da sagde Ugelspegel nu vel, paa det du skalt see, at jeg har med ret at fare saa vil jeg give det til, og sætte det indtil den gode og fromme Præst som kommer hid, og hvad han siger det nøyes jeg med. Dermed var Bonden tilfreds. Der Præsten kom nær til dem, sagde Ugelspegel til hannem: Herre siger Sandheden, hvad Farve haver dette Klæde? Præsten sagde, det seer I vel. Bonden sagde: ja Herre det er Sandheden men det er det, at disse to ville tale mig i den Troe, som jeg veed at det er Løgn. Præsten sagde hvad haver jeg med eders Brede at skaffe, hvad passer jeg derpaa, om det er hvidt eller sort. Kiere Herre, sagde Bonden, skiller os ad, det beder jeg eder om. Om I ville have det af mig, sagde Præsten, saa kand jeg intet andet kiende, end det

er

er blaat Klæde. Ugelspegel sagde: hører du det, Klædet hør mig til. Bonden sagde: sandelig Herre, var I ikke en vied Præst, da ville jeg siae at I lyve alle tre, og vare Skalke dertil, men eftersi I er en god from Præst, saa maa jeg tie stille og troe det, endog det er Løgn. Og den gode Bonde maatte det alt troe, og lade Ugelspegel beholde Klædet.

Den 68 Historie.

Hvorledes Ugelspegel til Hannover skred udi en Badstue, og meente at det var Huus at giøre sig reen udi.

Ved Lieutporten til Hannover udi Badstuen, ville Badstue Manden ikke, at man skulle kolde, det Badstue, men et Huus at rense sig udi. Det fik Ugelspegel at vide, den Tid han kom til Hannover, da gik han i Badstuen og lørde sig af. Den Tid han kom i Badstuen, sagde han: Guds Fred Herre og alt eders Folk, og alle de som jeg finder udi dette renselses-huus. Det behagede badstuemanden

vel

vel og bad ham være velkommen, og sagde Hr. Giest, I siae ret, det er et Renselse-Huus, og er et Huus at giøre sig reen udi, og ikke en Badstue, naar man bliver støvig af Solen, udi Jorden, udi Aske, og udi Sanden. Da sagde Uglspegel, det er et Huus at rense sig udi det er aabenbar, at naar vi gaaer ureen ind, saa gaae vi rene ud igien, i det skeed Uglspegel en stor Lort midt i Badstuen ved Vandtruet, at det lugtede all Badstuen over. Da sagde Badstuemanden, nu seer jeg vel at dine Ord og Gierninger ere ikke eens, dine Ord behagede mig vel, men dine Gierninger ere ikke tugtig, dine Ord vare gode, men dine Gierninger lugter ilde, pleyer man det at giøre udi et Renselse-Huus? Uglspegel sagde: er det ikke et Renselse-Huus jeg havde det mere behov inden til end uden til, jeg havde ellers ikke gaaet herind, Badstuemanden sagde, saadan Renselse pleyer man at giøre paa Skidehuset, men dette er et Renselse Huus at svede udi, og du giør deraf et Skidehuus Uglspegel sagde: er det ikke Skarn som er komet af Menneskens Liv skal man rense sig, saa maa man saa vel rense sig inden i som uden til. Badstuemanden blev vred og sagde: saadan Renselse pleyer man at giøre paa Skidehuset, og Rakkeren pleyer at føre det ud i Rakkerkulen, og saadant pleyer ikke at toe af, og med saadan Ord bad Badstuemanden Uglspegel at gaae ud af Badstuen Uglspegel sagde: Hr. Vert, lader mig bade for mine Penninge, I ville have mange Penninge, saa vil jeg og vel bade. Badstuemanden sagde: gak kun ud af min Badstue, jeg vil ikke have dine Penge, og vilt du ikke gaae, da skal jeg snart vise dig Dørren. Da tænkte Uglspegel, her er ikke got at sigte mod Ragekniv, og gik saa ud af Dørren, og sagde, jeg haver vel

haa

badet for en Lort, og gik saa i Stuen, og forde sig udi sine Klæder, der som Badstuemanden fik sin Mad med sit Folk, der lukte han hannem inde, og ville forfarde hannem, ligesom han ville lade ham sange: I den Stund mente Ugelspegel, at han havde ikke nok renset sig i Badstuen, og lod et Follebord op, og skeed en stor Lort derpaa, og lukte det sieen tilsammen igien. I det samme lod Badstuemanden Dørren op, og de bleve forligte igien, da sagde Ugelspegel til hannem: kiære Mester, i denne Stue er jeg blevet meget reen, tænker paa mig naar det bliver Middag. Adieu far vel, og med disse Ord skildtes de ad.

Den 69 Historie.

Hvorledes Ugelspegel kiøbte Melk til Bremen af nogle Bonder Qvinder.

Selsom og latterlig Ting bedrev Ugelspegel til Bremen. Paa en Tid kom Ugelspeget til Bremen paa Torvet, og saae at Bonder-Qinderne bare megen Melk paa Torvet, han tog vare derpaa

engang at der kom paa en Markets Dag megen Melk, da fik han et stort Kor, og satte det paa Torvet, og lod dem alle slaae Melken i Karret, og skrev hver Qvinde besynderlig ved sit Navn, og alle udi et Register, den ene saa meget, den anden saa meget, og saa fremdeles, og sagde til Qvinderne, at de skulle bie saalænge, til han havde faaet Melken altsammen, saa ville han betale hver sit. Qvinderne sadde paa Torvet alle udi en Ring. Ugelspegel kiøbte saa megen Melk, at der ingen Qvinde kom med mere Melk, thi Karret var alt fuld af Melk, da kom Ugelspegel med en Skiemt, og sagde, jeg har ingen Penge paa denne Tid, og hvilken som kand ikke tøve i fiorten Dage, den maa tage sin Melk igien af Karret, og gik dermed sin Vey. Da giorde Bonder-Qvinderne et stort Rumor, den ene sagde, jeg haver havt saa meget, den anden sagde saa meget, den tredie ligesaa meget, at Qvinderne sloge hinanden med Botter, Flasker og Øøle, at de fløye om Ørene paa dem, de sloge og hverandre med Melk under Øyne, og tystede Klæderne fulde med Melk paa hverandre, ogsaa paa Jorden, at de saae ud ligesom det havde regnet Melk. Borgerne som det saae, loe ad saadant et Skalkhed, at Bonder-Qvinderne ginge saa til Torvet, og Ugelspegel blev meget priset for sin Skalkhed.

Den 70 Historie.

Hvorledes Ugelspegel sagde til tolv Blinde, at han havde givet dem tolv Gylden, og det var dog intet.

Den Tid Ugelspegel havde vandret det ene Land ned, det andet op, kom han paa en Tid igien til Hanover, og bedrev meget underlige Ting. En Tiid reed han ud for Porten at spatzere, der mødte han

nem,

nem 12 blinde Mennesker. Den Tid Ugelspegel kom til dem, sagde han, hveden er I komne I Blinde. De Blinde stod og hørde vel, at han sad paa en Hest, de meente at det havde været en ærlig Mand de toge deres Hetter og Hatte af og sagde: kiære Junker vi have været i Staden, og der var en rig Mand død, der finge vi Siæle Gave, og gav os Mad, og det var den Tid meget kolt. Da sagde Ugelspegel til de Blinde det er saare kolt, jeg frygter at I fryser ihiel, der have I 12 Gylden, gaaer dermed hen i Staden igien, og drager til Herberg til Hans Felis, og fortærer de 12 Gylden paa mine vegne, til saa længe at Vinteren er borte, at I kunde vandre igien for Kuld. De Blinde stode neyede og takkede hannem flittige, og hver meente at den havde faaet Pengene, og den anden meente at den tredie havde faaet Pengene, og altsaa fremdeles, at den sidste meente den første havde Penningene, dermed ginge de i Herberget, som Ugelspegel viste dem hen, og sagde, der reed en from Mand frem for os, han gav os 12 Gylden i Guds Navn, at vi skulle fortære dem for hans skyld, til saa længe at Sommeren kommer, thi det er nu saare kolt. Verten var gierrig paa Penge, og tog dem til sig, og tænkte intet derpaa, at han skulle spørge dennem ad, eller see hvilken af de Blinde der havde Pengene, og sagde, ja kiære Brødre, jeg vil fare vel med eder. Han slaatede og hug til, og kogede saa for de Blinde, og lod dennem tære, indtil saa længe hannem tykte at de havde fortæret de 12 Gylden, da sagde han: kiere Brødre vi ville en Gang regne, de 12 Gylden er snart fortærede. De Blinde sagde ja, og hver spurde den anden, hvilken de 12 Gylden havde, at han kunde betale Verten. Den

ene

eene havde ikke de 12 Gylden, den anden havde dem og ikke, den tredie ikke heller, den fierde desligeste, den sidste med den første havde dem ikke heller, de Blinde satte og kloede dem i Hovedet, thi de vare skuffede, desligeste Verten sad og tænkte, lader jeg dem gaae, saa faaer jeg intet for Kosten, beholder du dem, saa æder og fortærer de mere, og de have dog intet, saa faaer jeg dobbelt Skade, han satte dennem hen i Svine-Stien, og lukte tæt til for dem, og lagde for dem Brød og Straae, Halm og Høe. Ugelspegel tænkte, det er nu vel paa Tiden, at de fattige blinde Mennesker have fortæret de Penge, og forklædde sig og reed udi Staden til den samme Vert til Herbergs. Den Tid han kom ridendes i Gaarden, og vilde binde sin Hest i Stalden, da saae han at de Blinde laae i Svine-Stien, da gik han ind i Huset, og sagde til Verten: Hr. Vert, hvad Sind have I, at I lade de arme Blinde ligge i Stien? Forbarmer eder over dem, og giver dem Mad, thi det gør dem ont baade paa deres Liv og Levnet. Verten sagde: jeg ville de vare som alle Vand komme tilsammen, havde jeg ikkun min Kost betalt, og sagde hannem altsammen, hvor han var bedragen af de Blinde. Ugelspegel sagde: kiære Hr. Vert, kunde I ikke faae Borgen for dem? Verten tænkte, o havde jeg nu kun en, og sagde, min Ven kunde jeg faae visse Borgen for mig, den ville jeg gierne have, og lade de fattige Blinde løbe. Ugelspegel sagde: nu vel jeg vil gaae om i den gandske Stad, og see til, at jeg kand flye eder en Borgen for dem, dermed gik Ugelspegel til Sogne-Præsten og sagde til hannem: kiære Hr. Sogne-Præst, ville I giøre som en god Ven, min Vert er i denne Nat besat med den onde Aand, og han lader eder

bede

bede, at I ville med Manelse løse ham derfra. Præsten sagde ja, men han maa bie en Dag eller to, man maa ikke være for hastig. Ugelspegel sagde, jeg vil gaae hen og hente hans Hustrue, at i sige hende det selv. Præsten sagde ja, lad hende komme hid. Da gik Ugelspegel hen til sin Vert, og sagde til hannem, jeg har faaet en Borgen til eder, som er eders Sogne-Præst, han vil siae god for dennem, og vil betale eder hvad I skulle have, og lader eders Hustrue gaae med mig til hannem, saa vil han sige eder den Betaling til. Verten blev villig og glad, og sendte Hustruen med ham til Præsten. Da begyndte Ugelspegel og sagde, Hr. Sogne-Præst, her er Qvinden siger hende det nu selv, som I sagde og lovede mig. Præsten sagde, ja kiære Qvinde, værer tilfreds en Dag eller to, saa vil jeg hielpe ham. Qvinden sagde ja, og gik med Ugelspegel hiem igien, og sagde hendes Huusbonde det, da blev Verten glad, og lod de Blinde gaae, og sagde dennem qvit. Ugelspegel sneg sig derfra. Paa den tredie Dag derefter gik Qvinden hen og krævede Præsten de 12 Gylden, som de Blinde havde fortæret. Præsten sagde: kiære Qvinde haver eders Huusbonde befalet eder det. Qvinden sagde ja, Præsten sagde, det er den onde Aands Indskud og Art, at I ville have Penninge. Qvinden sagde det er ikke den onde Aand, betaler ham kun Kosten. Præsten sagde, mig er sagt, at eders Huusbonde er besat af med den onde Aand, henter mig hannem, jeg vil raade hannem Bod, med Guds Hielp. Qvinden sagde: det pleyer Skalke og Løgnere at giøre, naar de skulle betale. Er min Huusbonde besat med den onde Aand, det skal du vel faae at finde, og løb udaf Huset, og sagde hendes Huusbonde det som Præsten havde sagt. Verten var strax rede,

bag-

baade med Hellebørd og Spyd, og løb hen til Præstens Gaard. Præsten blev det vaer, og raabte ad sine Naboer, og giorde Kaars for sig, og sagde, kommer og hielper mig, mine kiære Naboer, see dette Menneske er besat med den onde Aand. Verten sagde, tænk til at betale mig. Præsten stod og giorde Kors for sig. Verten ville have slaget Præsten, men Naboerne komme der imellem, og kunde neppelig skille dem ad, og mens Præsten levede, varede de med Verten, og Præsten skulle oprette hannem sin Skade, og Præsten sagde, at han var hannem sin Skade, og at han var ham intet skyldig men at han var besat med den onde Aand, han ville snarlig hielpe hannem derfra. Det varede imens de begge levede.

Hvorledes Ugelspegel til Bremen bedrippede Stegen for sine Giester udaf Røven.

Den Tid Ugelspegel havde udret sit Skalhed til Bremen, blev han vel bekiendt i Staden, at

Bor-

Borgerne maatte vel lide hannem, for Skiempts skyld. Ugelspegel var længe udi Staden, til saa længe der blev en stor Forsamling af Borgere og Indbyggere, som skeede af Kiøbmænd, thi de havde en Collatz tilsammen, at hver besynderlig skulle give en Steg, Øst og Brød, og hvilken som ikke kom, uden han havde stor Forfald, da skulle han betale Verten altsammen Lavet; Udi saadant et Lav kom Ugelspegel ogsaa, og de toge hannem i Lavet for en skiemtens Mand, at han skulle holde Collatz med dem. Den Tid Lavet var giort omkring, kom det og til Ugelspegel, da lod han sine Laugsbrødre i sit Herberge, og han kiøbte en Steg og satte den ved Ilden. Den Tid Middag kom, at de ville faae Mad, da komme hans Rutte-Brødre tilsamen paa Torvet, og sagde indbyrdes ved dem selv, hvorledes de ville ære Ugelspegel og gaae til hannem, og den eene spurde den anden ad, om der var nogen der vidste, om han havde reed noget til Mad, at de komme ikke til forgieves, og bleve saa til sinds, at de ville alle der hen, det er bedre at vi blive alle bespottede end en allene. Der Rutte-Brødrene komme for Dørren, som den gode eenfoldige Ugelspegel laae til Herberg, da tog Ugelspegel et stykke Smør og stak det bag ind i Røven, og vendte Røven til Ilden over Stegen og drippede Stegen med Smørret som var udi Røven. Den Tid Giæsterne komme for Dørren, stode de og ville see om han havde kaagt noget, da saae de at han stod hos Ilden og bedrippede Stegen med Røven, da sagde de, Fanden maa være din Giest, jeg æder ikke den Steg, og Ugelspegel krævede dem Urterne, som de gierne ville give hannem, paa det at de skulle ikke æde af Stegen.

Den

Hvorledes Ugelspegel saaede Skalke udi en Stad i det Land Saxen.

Ikke længe derefter kom Ugelspegel til et Vand som kaldes Veser udi en Stad, der blev han saa længe, at han viste all Leylighed, thi han havde der 12 Herberge, og hvad han laade i et Huus, det fandt han igien i et andet, hørde ogsaa det han ikke vidste, og de bleve keede af hannem, desligest han var keed af dennem, og fandt nogle smaa Stene hos Vandet, og oik paa Gaden for Raadhuset op og ned, og saaede sin Sæd paa baade Sider, da komme der fremmede Folk til hannem, og spurde, hvad han saaede, Ugelspegel sagde, jeg saaer Skalke. Kiøbmændene sagde, dem torde du ikke saae her, her ere nok tilforn. Uaelspegel sagde, det er sandt, men de boe der udi Husene, de skulle løbe der ud. De sagde, hvorfore saaer du ikke og fromme Folk? Ugelspegel sagde, fromme Folk ville ikke groe her, thi Bonden kund ikke bære dem. Saadanne Ord kom for Raadet, Ugelspegel blev tilsagt, og lode hannem sige, at han skulle sanke sin Sæd igien, og han skulle pakke sig ud af Staden, det giorde han ogsaa, og kom 10 Mile derfra udi en anden Stad, udi den Mening, at han ville med sin Sæd til Ditmarsken, men Rygtet var kommen for udi Staden, derfor maatte han love, at han ville strax drage igiennem Staden foruden Øll og Mad med sin Sæd. Den Tid det kunde ikke andet være, da laante han sig en Baad, og ville have ladet løfte Sækken med Krammen udi Baaden, den Tid han blev løft fra Jorden, brast Sækken mit i tu,

saa

saa at Sækken med Sæden blev der liggendes Ugelspegel løb bort, og skal endnu komme igien.

Den 73 Historie.

Hvorledes Ugelspegel gav sig i Tieneste for en Badsker-Svend, og gik for Mesteren ind ad Vinduet ind i Stuen.

En Tid kom Ugelspegel til Hamborg paa Humles Torvet, stod og saae sig om, da kom der en Bartskiærer til hannem, og spurde ham ad, hvad est du for en Embeds-Svend; Ugelspegel sagde, jeg er en Badsker-Svend, med saa Ord at sige, Mesteren pleyede ham, og samme Bartskiær boede paa Humle-Torvet, lige tvert over fra som de stode og det Huus havde høye Vinduer ud til Gaden. Mesteren sagde til Ugelspegel seer du det Huus der tvert over, som de høye Vinduer ere, der gak ind, jeg vil snart komme efter, Ugelspegel sagde ja, og gik til Huset, og krøb igiennem Vinduet, og sagde, Guds Fred være med eder og dette her Embede. Hustruen sad i Stuen

og spandt, og blev saare vred, og sagde, see, forde Finden dig her ind, kandst du ikke gaae ind ad Dorren er ikke Dorren viid nok? Ugelspegel sagde, kiære Qvinstrue, bliver ikke vred, eders Husbonde befoel mig det at giøre, og haver ieyd mig for en Svend. Hustruen sagde det er mig en troe Svend, som kand giøre sin Mester Skade. Ugelspegel sagde, kiære Hustrue skal ikke en Svend giøre det som Mesteren befaler hannem i det kom Mesteren og hørde ogsaa den Handel, som Ugelspegel havde beskrevet. Da sagde Mesteren, hvi kelunge Svend kandst du ikke gaae ind ad Dørren og lade mine Vinduer blive heele, hvad Aarsag haver du dertil, at du haver saa krøbet mig ind udi Vinduet? Ugelspegel sagde, kiere Mester I bade mig jo der som de høye Vinduer var der skulle jeg gaae ind, I ville strax komme efter, saa haver jeg giort efter eders Befalning, og I er kommen efter mig som I sagde, at jeg skulle gaae forhen. Mesteren taugde stille, thi han havde hannem behov og tænkte, naar som jeg haver ham ikke mere behov, saa vil jeg vel rømme det med hannem, og regne hannem det af sin Løn. Mesteren bad Ugelspegel, at han skulle slibe Ragekniverne. Ugelspegel sagde ja gierne: Mesteren sagde, slib dem slet ud og jebne Ryggen ved Eggen. Ugelspegel sagde ja, og begyndte at slibe Ryggen af Ragekniverne ligesom Eggen. Mesteren kom og ville see til hvad han ville giøre deraf, da saae han paa Kniverne som han havde slibet, at Ryggen var ligesom Eggen, og den Kniv som han havde paa Slibe-Steenen, den ville han og have slibet saa. Da sagde Mesteren, hvad giør du nu? Det bliver ond Tingest. Ugelspegel sagde, hvi skulle det blive ond Tingest, dennem skader intet, thi jeg

hu-

haver giort, som I befalet mig. Mesteren blev vred og sagde, du est en ond og Fandens Skalk, lad af og slib ikke mere, og gak dig som du est komen hid. Ugelspegel sagde ja, og gik i Stuen, og sprang udaf Vinduet, som han var kommen ind ad. Da blev Badskeren end vredere, og løb efter ham med Bødelen, og ville have fanget hannem, at han skulle have betalt hannem Vinduet, som han havde bradt sønder. Men Ugelspegel var behændig og blev før rede end Mesteren, kom i et Skib, og foer slet derfra.

Den 74 Historie.

Hvorledes en Qvinde bød Ugelspegel til Giest, og hendes Næse-Lort drøb udaf Næsen.

Det hendte sig paa en Tid, at der skulle blive en Herre-Dag, og Ugelspegel ville ride der hen, da blev hans Hest halt, derfor gik han til Fods men det var saare hedt og hannem hungrede. Nu var der en liden Landsbye paa Veyen, men der var intet Giæstehuus udi, og det var om Middagen, da gik han i Landsbyen som han var kiendt, og han kom i et Huus, der sad Hustruen og giorde Ost, og havde en stor klumme Ost imellem baade sine Hænder, saa hun havde ingen Magt med Hænderne, og hende hængde en stor Næse-Lort udaf Næsen. Ugelspegel hilsede hende, og bad hende en god Dag, og saae den Næse-Lort vel, det fornam hun, og hun torde ikke heller stryge Næsen paa Ermene, og hun kunde ikke heller snuve sig. Da sagde hun til hannem, kiære Ugelspegel, sidder og hviler eder, jeg vil give eder got frisk Smør. Da vendte Ugelspegel sig om, og gik udaf Dørren. Hustruen kallede efter hannem, og bad hanem vie og æde noget. Ugel-

spegel sagde, kiere Hustrue, derefter som det falder, og gik hen udi et andet Huus, og tænkte, det Smør gider du ikke ædt, den der havde nogen Dey til, han torde ingen Æg slaae derudi, de blevve vel fede nok udaf Næse-Lorten.

Den 75 Historie.

Hvorledes Ugelspegel aad en Hvedemeels Grød allene op, og kastede derfore en Næse-Lort derudi.

Ugelspegel giorde en Bonde-Qvinde stor Skalkhed. Efter han var bleven hungrig og tandt Qvinden allene, og hun sad hos Ilden og rede en Hvedemeels Grød, den lugtede Ugelspegel saa saare vel, at han fik Lyst til at æde, og bad Qvinden at hun ville give hannem den Hvedemeels Grød. Qvinden sagde, ja kiære Ugelspegel gierne, skulle jeg det end selv ombære, saa vil jeg give eder den, at I skulle æde den allene. Ugelspegel sagde, min kiære Qvinde, det kand vel skee efter eders Ord. Qvinden gav ham Meel-Grøden altsammen, og satte Fadet paa Bordet med Hvedemeels-Grøden, og gav ham Brød der til med. Ugelspegel var hungrig og begyndte at æde. Da kom Qvinden og ville æde med, som Bonder pleyer at giøre, da tænkte Ugelspegel, vil hun og komme, da bliver her ikke meget igien, og hostede en stor Klump ud, og kastede den i Fadet i Hvedemeels-Grøden. Da blev Qvinden vred, og sagde, tvi dig an, den Hvedemels Grød æd din Skalk allene. Ugelspegel sagde, kiære Qvinde, eders første Ord de lyde saa, at I ville det selv ombære, og at jeg skulle selv æde den Hvedemeels-Grød allene, kommer nu og æder med mig, I have vel ædt den Hvedemeels-Grød med to eller tre Skeer ful-

fulde. Qvinden sagde, det dig aldrig skee Lykke, under du mig ikke at æde af min egen Kost, hvor ville du unde mig af din Kost. Ugelspegel sagde, Qvinde jeg giorde efter eders egne Ord, og aad Hvedemeels-Grøden altsammen op, og strøg Munden og gik derfra.

Den 76 Historie.

Hvorledes Ugelspegel skeed i et Huus, og blæste Røaen igiennem en Veg udi en Vraa, der som de ikke maatte lide hannem.

Ugelspegel vandrede saare meget, og kom hen til Nyrnberg, der var han i fiorten Dage. Der boede en from Mand i et Herberg, og han var rig, og han gad ikke vel lid Spillemænd, i hvor de vare eller hveden de komme, da gik han derfra. Nu havde den samme Mand den Vane, at han en Gang om Aaret bød sine Naboer til Giest, og hvilken Naboe som havde en Giest hos sig eller de vare fremmede, den bød han og ind, thi de vare ham alle velkommen, som hans egne Naboer. Da kom Tiden at den rige Mand ville have sine Giester, og det hendte sig saa, at Ugelspegel laae til den samme hans næste Naboe til Herberg. Den rige Mand bad sine næste Naboer til Giest, som hans Sædvane var, og alle deres Giester som de havde, og de fremmede Folk, foruden Ugelspegel, den bad han ikke, thi han saae hannem an for en Koglere, derfore ville han ikke bede hannem, den Tiid Naboerne komme til den rige Mand til Giest, og komme udi hans Huus med de fromme Folk, som vare til Herberg med deres Huusvert, da gik og Verten, der som Ugelspegel laae til Her-

berg hos, med hans Giester, og Verten sagde til Ugelspegel, hvilken lunde den rige Mand saae hannem an for en Koglere, derfore haver han ikke bedet dig til Giest. Ugelspegel var dermed tilfreds, og tænkte, er jeg en Koglere, saa vil jeg bevise ham Koglerie, og det fortrød hannem, at den rige Mand havde ikke bedet hannem til Giest. Nu lakkede det hart mod St. Mortens Dag, at Giestebudet skeede. Verten sad med sine Giester udi en kostelig Sal, som var nest op til den Veg som Ugelspegel laae til Herbergs. Den Tid de nu sadde og vare glade, kom Ugelspegel og borede et Hull igiennem Veggen som gik ind udi Salen, som Giæsterne sadde, og tog en stor Puster, og skred en stor Lort, og blæste Røgen med Pusteren igiennem Hullet, som han havde boret, det lugtede saa ilde, at der kunde ingen blive udi Salen den eene saae paa den anden, den ene meente at den anden lugtede saa ilde, den anden meente at den tredie lugtede ilde, og han lod ikke af at blæse med Pusteren, til saalænge de maatte alle staae op og kunde ikke blive for Stank. De ledte under alle Bænke, og feyede i alle Vraaer, men det hialp intet, ingen vidste heller hveden det var kommet. Da kom Ugelspegels Vert hiem, og var bleven saa svag af den Lugt, at han spyede ud alt det i hannem var, og sagde hvor ilde det haver lugtet i Salen af Folkeskarn. Ugelspegel begyndte at lee, og sagde, hvi at den rige Mand ville ikke have bedet hannem til Giest, og unde mig af sin Kost jeg er hannem dog gunsteligere, jeg under ham gierne af min Kost, havde jeg været der, da havde det ikke lugtet der saa ilde, og regnede saa med Verten, og reed bort, thi han frygtede, at de skulle faae det at vide. Men Verten fornam vel at han

vide

vidste af den Stank og kunde dog ikke ret faae det at vide, hvorledes han havde det tilreed, og det forundrede hannem saare. Den Tiid Ugelspegel var udaf Staden, da fandt Verten den store Puster, som var vel beskidt fandt og Hullet, som han havde boret igiennem hans Naboes Veg, strax gik han hen og hentede sin Naboe, og sagde ham det, hvorledes Ugelspegel havde det giort, og hvad han sagde. Den rige Mand sagde kiære Naboe, udaf Spillemænd og Giekke bliver ingen forbedret. Derfor vil jeg ingen saadanne mere have i mit Huus: Dette Skalkhed er mig skeet for eders Huus skyld, det kand jeg intet for, jeg saae eders Giest an for en Skalk, det haver nu ladet paakiende, men det er bedre, at det er skeet af eders Huus, end af mit Huus. maa vel skee, han havde giort mig skadeligere Tilfald Ugelspegels Vert sagde, kiære Naboe I have vel bort, og det er ogsaa, for en Skalk skal man sætte to Lys, og det maatte jeg vel giøre, thi jeg maa have allehaande Giester. Dermed ginge de fra hverandre. Det Ugelspegel havde været, der kom han ikke igien.

Den 77 Historie.

Hvorledes Ugelspegel forfærdede en Vert til Eisleben, med en dod Uld, som han havde lovet at fange.

Til Eisleben boede en Vert, han var spodsk, og holdte sig for en stor Vert. Da kom Ugelspegel til hannem til Herberg, og det var Vinter, men der var ingen Snee. Da komme der tre Kiøbmænd udaf Søren Land, silde om Aftenen til Herbergs de ville hen til Nornberg, og Verten var hastig til at tale, og bad dem hastelig være vel-

kommen og sagde, hvor Fanden have I været saa længe ude og komme saa silde til Herbergs Da sagde Kiøbmændene, Hr. Vert, I tør ikke saa storme paa os, os er vederfaret noget underligt paa Veyen, at en Ulv haver os giort meget ont, han kom imod os, saa at vi maatte slaaes med hannem, der forhindrede os saa længe. Den Tiid Verten det hørde, var han meget spodsk paa dennem, og sagde:

Det var en stor Skam, at en Ulv skulde forhindre dem var han allene i Marken, og han mødte to Ulve paa Veyen, da ville han forjage dem, og I vare tre, og have ladet en Ulv forfærde eder, og det varede saa den Aften ud, at Verten foragtede Kiøbmændene saa, indtil de ginge til Sengs. Ugelspegel sad hos dem, og hørde den store Spot. Den Tid de ginge til Sengs, da bleve Kiøbmændene og Ugelspegel lagde i et Herberge, da sagde Kiøbmændene til hverandre, hvad de kunde giøre, at de kunde betale Verten igien Da sagde Ugelspegel, kiære Venner, jeg mærker vel, at vor Vert er en stor

Pokke-

Folkere, ville I høre mig, jea vil betale hannem, at han skal intet mere sige eder om Ulven. Det behagede Kiøbmændene vel, og lovede hannem, at de ville give hannem Penninge. Da sagde Ugelspegel at de skulle ride hen om deres Kiøbmandskab, og komme saa tilbage igien her til Herberes, saa vil jeg være her paa den samme Tid, saa ville vi betale Verten som det og skeede. Kiøbmændene de vare rede og betalede deres Tæring. Ugelspegel ogsaa, og reede saa ud af Herberget, og Verten raabte efter Kiøbmændene spotteligen, I Kiøbmænd seer til, at der kommer ikke en Ulv til eder. De sagde, haver Tak at I haver varet os ad, er det saa at Ulvene æde os, saa komme vi ikke igien. Da reed Ugelspegel i Skoven og ledte efter Ulve, og fik en, den slog han ihiel, og lod hannem fryse haard, imod den Tid som Kiøbmændene ville til Eisleben igien til det Herberg, da tog Ugelspegel den døde Ulv i en Sæk, og reed til Eisleben, og fandt de tre Kiøbmænd for sig som deres Forord var tilforn. Om Aftenen under Aftens-Maaltid, var han atter i færd med Kiøbmændene om Ulven. De sagde, det er os saa vederfaret, hendte det sig saa, at hannem komme to Ulve imod, at han skulle værge sig først for een, og siden derefter for den anden. Verten talede store Ord, hvor han ville slaae to Ulve i stykker, og det varede saa den ganoske Aften, indtil de ville gaae til Engs. Ugelspegel taugde stille, til saa længe, at han kom i Kammeret til Kiøbmændene. Da sagde Ugelspegel til Kiøbmændene, mine kiære Venner, værer stille og vaager, hvad jeg vil, det ville I og, lader ikkun Lyset brænde. Den Tid Verten var i Senge med sine Folk, da sneg Ugelspegel sig hemmelig ned af Kammeret, og havde

den døde Ulv med sig, som var haardt frossen, og satte hannem paa Fyrsteden, og stødte hannem ret over Ende, at han stod ret, og spilede Munden vel viid op, og stak to Børneskoe i hans Mund, og gik siden i Kammeret til Kiøbmændene. Da raabte de ad Verten, og Verten hørte det snart, th han var ikke endda kommen i Søvn. Verten spurde, hvad der ville, om dem atter ville bide en Ulv. Da sagde de, kiære Vert sender os Svenden, at han kand hente os Øll, at vi kand læske vor Tørst, Verten var vred og sagde, det er de Saxers Art, at de drikke Nat og Dag, og kaldede ad Pigen, at hun skulle staae op, og bære dennem drikke i Kammeret: Pigen stod op, og gik til Ilden, og ville have tændt et Lys, da saa hun Ulven ret op i Munden, hun blev forfærdet, og lod Lyset falde, og løb hen udi Gaarden og vidste ikke andet end Ulven havde ædt Børnene op. Uglespegel og Kiøbmændene raabte fremdeles efter Øll. Verten meente at Pigen var falden udi Søvn igien, og kallede ad Svenden han stod op, og ville tænde et Lys, og saae at Ulven stod der, da meente han, at han havde ædt Pigen, og løb hen i Kiælderen Uglespegel og Kiøbmændene hørde dette Væsen. Uglespegel sagde, værer ved et frit Mod, der bliver got af denne Leeg. Uglespegel og Kiøbmændene spurde tredie Gang, hvi Pigen eller Svenden ere saa længe at de fage at drikke, at han ville komme selv med et Lys, de kunde ikke komme udaf Kammeret, Verten vidste ikke andet, end at Svenden var og falden i Søvn igien, og stod selv op, og var vred og sagde, haver Fanden skabt de Saxer med deres Drik, og tændte et Lys hos Ilden, og saae at Ulven stod paa Arnen, og havde toe Skoe i Munden, da begyndte han

at

at raabe og skrige: Mordio, mordio, redder kiære Venner, og løb hen til Kiøbmændene, som vare udi Kammeret, og sagde, kiære Venner kommer og hielper mig, her staaer et græsseligt Dyr paa Forstedet, han haver ædt baade mine Børn, Pigen og Svenden, Kiøbmændene vare strax rede, og Ugelspegel med, og ginge med hannem til Ilden. Da kom Svenden gaaendes udaf Kiælderen, og Pigen udaf Gaarden, og Qvinden bar Børnene udaf Kammeret, saa at de levede alle. Ugelspegel gik dertil, og stødte Ulven om med sin Fod, der laae han, og rørde sig ikke en Snap. Ugelspegel sagde, det er en død Ulv, og I giøre deraf et stort Skrig. Hvad er I for en reeder Mand, bider eder en død Ulv i eders eget Huus, og jager eder og eders Tiuende udi Vraaerne, og det er ikke længe siden, da ville I have slaget to levende Ulve i Marken. Kiøbmændene de loe, og betalede hvad Ugelspegel og de havde fortæret, og reede saa bort.

Den 78 Historie.

Hvorledes Ugelspegel skred paa et Bord for en Vert udi Cøln.

Derefter kom Ugelspegel til Cøln udi et Herberg, og skiulte sig en Dag eller to, at han ville ikke lade sig see, udi de Dage mærkte han at Verten var en Skalk. Da tænkte han, dersom Verten er en Skalk der have Giesterne ikke got, du skalt søge dig et andet Herberge. Om Aftenen mærkte Verten paa Ugelspegel, at han havde et andet Herberg, og viste de andre deres Senge, men ikke Ugelspegel. Da sagde Ugelspegel, hvor nu Vert? jeg betaler min Kost saa dyre, som de I har viist Senge, og skal jeg ligge paa

ned

den haarde Benk. Verten sagde, see her, der haver du et par Lagen, og slog en stor Fiært, og paa den samme sted end een, og sagde, see her, der haver du en Hoveddyne og til den tredie, lod han end een komme frem, og sagde, see her, der haver du en heel Seng, behielp dig till Morgen, og leg mig dem smukt tilsammen igien at jeg kand finde dem hos hverandre igien. Ugelspegel taugde stille og tænkte, see, det merk vel, du maa betale en Skalk med den anden Skalk, og laae saa den Nat paa Bænken. Verten han havde et smukt Bord med Hentsle, det lod Ugelspegel op, og skeed en stor Lort paa Bordet, og lukte Bordet til igien. Om Morgenen gik han for Vertens Kammer og sagde: Hr. Vert, haver Tak for Herberge, og slog en stor Skid, og sagde til hannem, hører, det er af Fiælene af Sengen, Hoveddynen, Lagene, og Senge-Klædet med Sengen, det haver jeg lagt tilsammen paa en Hob. Verten sagde, Hr. Giest det er got, jeg vil see til naar jeg staaer op. Ugelspegel sagde, det giorer. og seer eder vel om. I skulle det vel finde, og gik dermed udaf Huset. Men Verten skulle om Middagen have fuldt med Giester, som skulle faae Mad paa det skionne Follebord. Den Tid de skulle lade Bordet op, da modte hannem en ond Luat, og fandt Lorten deraudi, og sagde, han gav Løn for Gierningen, og haver givet en Lort for en Fiært. Da bad Verten at de skulle hente hannem igien, han ville prøbere hannem bedre. Ugelspegel kom igien, saa at Verten og Ugelspegel bleve forligt om det Skalkhed, og viiste hannem siden en god Seng.

Den

Hvorledes Ugelspegel beta ede Verten med Klangen af Penninge.

Ugelspegel laae længe til Herberg til Coln. Det hendte sig at Maden kom sildig til Ilden om Dagen, saa at det var høy Middag, det fortrød Ugelspegel saare at han skulle faste saa længe. Den Fortræd saae Verten vel paa Ugelspegel, og sagde til hannem, hvo som ikke vil bie til Maden er rede, han maa æde hvad han vil. Ugelspegel gik og aad en Simle op, og gik hen til Fyrstedet. Men der Klokken slog 12 blev Bordet bred og Maden sat paa Bordet. Verten satte sig til Bords med Giesterne, og Ugelspegel blev udi Stegerset. Verten sagde, hvor nu, vilt du ikke gaae til Bords? Nej sagde Ugelspegel, jeg gider ikke ædt, jeg er bleven mæt af Rogen som er gaaet af Stegen. Verten taugde stille og fik sig Mad med Giæsterne, og efter Maaltid betalede hver sit, somme vandrede og somme bleve, men Ugelspegel sad ved Ilden. Da kom Verten med Penninge Brevet og var saare vred, og sagde til Ugelspegel, giv hid to Colnisk hvide Penninge for Maaltidet. Ugelspegel sagde, Hr. Vert er I saadan en Mand at I tage Penninge af een som haver ikke ædt med eder. Verten sagde vredelig, tag mig hid Pengene, haver du intet ædt saa est du dog bleven mæt af Rogen, thi han havde siddet hos Stegen, det var saa meget, som han havde siddet ved Bordet, og havde faaet sig Mad, det ville han regne hannem for et Maaltid. Ugelspegel tog frem en Colnisk hvid Penge, og kastede hannem paa Benken, og sagde Hr. Vert, hører I vel den-

denne Klang? Verten sagde, denne Klang høer jeg vel. Men Ugespegel var behændig med Penningen og lagde hannem i Pungen igien, og sagde saa megen Hielp, som denne Klang giøreder af denne Penning, saa meget hialp mig den Røg af Stegen i min Bug, spottede saa Verten, og drog sin Vey fra ham og igien udi det Land Saxen.

Den 80 Historie.

Hvorledes Ugelspegel skikkede sig førend han drog fra Rostok.

Ilvorlig reiste Ugelspegel fra Rostok. Der han havde giort det Skalkhed, da kom han i en Landsbye til Herbergs, derudi var ikke meget at æde, og Verten havde mange Børn, der var Ugelspegel ikke gierne. Da bandt han sin Hest i Stalden, gik i Huset og kom til Fyrstedet, og fandt en kold Arnsted, og en tom Boelig. Da forstod han vel, at der var en Armod paa færde, og sagde: Herr Vert, I have onde Naboer. Verten sagde: ja Hr. Giest, de stiæle bort fra mig hvad jeg har i mit Huus. Ugelspegel loe og tænkte, her er Verten ligesom Giesten. Han havde vel Lyst at blive der, men Børnene maatte han ikke lide, thi han saae at de ginge bag Stue-Dørren og skeed, det ene Barn efter det andet. Da sagde Ugelspegel til Verten, hvi ere eders Børn saa ureenlige, har de ingen besynderlig Stæd, at de kunde giøre deres behov uden bag Stue-Dørren. Verten sagde, Hr. Giest, hvi er I saa vred derfor, jeg passer der intet op paa thi jeg feyer det ud hver Morgen. Ugelspegel taugde stille, siden derefter at Ugelspegel havde behov at giøre sit Ærinde, da skeed Ugelspegel en stor Lort

ved

ved Fyrstedet. Da kom Verten, som han sad i sit Arbeyde, og sagde, det dig Fanden tage, skider du ved Ilden, er ikke Gaarden stor nok. Ugelspegel sagde, Hr. Vert, er I vred derfor? Det ligger mig ikke heller Magt derpaa, thi jeg feyer det hver Dag bort og sætte sig paa sin Hest og reed udaf Porten. Verten raabte efter hannem, holt, holt, og fey den Lort bort, som du haver sat paa Fyrsteden. Ugelspegel saade, hvo der bliver sidst, den maa feye hannem, saa bliver det Skarn og eders Skarn udfeyet tilsamen, og reed dermed bort.

Den 81 Historie.

Hvorledes Ugelspegel kræmgade en Hund, og gav Vertinden Skindet igien i Betaling for han aad med hannem.

Det begav sig paa en Tid, at Ugelspegel kom hart ved, dersom han havde hiemme, og fandt Vertinden alleene i sit Huus, og hun havde en Hund, som hun havde meget kiær, og han maatte altid ligge paa hendes Skiod, naar som hun var sedig, og hun havde vendt Hunden til, at naar som hun drak Øll, da maatte hun give hannem Øll udi et Fad, at han og drak. Som Ugelspegel sad nu ved Ilden og drak udaf Kanden, da stod Hunden op, og holdt sig venlig til Ugelspegel, det saae Vertinden, og sagde, ach kiære Ugelspegel, giver hannem noget at drikke udi et Fad, det er hans Mening. Ugelspegel sagde til hende: ja gierne. Vertinden gik og giorde hvad hun havde at giøre, og Ugelspegel drak og gav Hunden og udi et Fad et stykke Kiod derudi, saa at Hunden gad ikke mere, og lagde sig ved Ilden og strakte

sig

sig saa lang som han var. Da sagde Ugelspegel til Vertinden, vi ville giøre Regenskab, og sagde, kiere Vertinde, om en Giest æder af eders Kost, og drikker eders Øll, og har ingen Penge, ville I og borge den Giest? Vertinden beraadde de sig ikke længe derpaa, og havde ikke troet, at han meente Hunden dermed men hun tænkte, at han var selv den samme Giest og sagde til hannem. Hr. Giest, man borger ikke her, man maa give Pendinge eller Pandt. Ugelspegel sagde jeg er vel tilfreds for min skyld, en anden sørge for sig, da gik Vertinden bort. Og da Ugelspegel kunde komme dertil, tog han Hunden under sin Kiortel, og gik hen i Stalden, og krængde Huden af hannem, og gik saa ind i Huset igien til Ilden og havde Hundeskindet under Kiortelen. Da bad Ugelspegel, at Vertinden skulle komme, og sagde, lader os regne, Vertinden regnede, og Ugelspegel betalede halv Lauget. Vertinden sagde, hvo skal betale den anden halve Deel, thi I haver det drukket altsammen: Han sagde nev, jeg havde en Giest den drak og med, og den samme havde ingen Penninge, men han havde et Pandt, han skal betale helten. Vertinden sagde, hvad er det for en Giest, hvad har han for et Pandt Ugelspegel sagde, det er Kiortelen han havde, og tog Hundeskindet frem, som han havde under Kiortelen, og sagde, see her Vertinde det er Kiortelen af Giesten, som drak med mig. Da blev Vertinden forfærdet, og saae vel at Skindet var af hendes Hund, og blev vred og sagde det dig skee aldrig Lykke, hvorfore haver du krænget Huden af min Hund? Ugelspegel sagde, Hustrue det er eders egen skyld, jeg lader eder bande, I sagde til mig selv, at jeg skulle skienke i for Hunden, og jeg saae, at Giesten

hav,

havde ingen Penninge, og I ville intet borge hannem: I ville have Penninge eller Pandt, saa havde han ingen Penninge, og Ollet maa betales, derfore maatte han legge Kiortelen til Pant, tager den for Ollet han haver drukket. Vertinden blev end vredere; og bad hannem gaae ud af Huset og komme der aldrig mere igien i hendes Huus. Ugelspegel sagde, jeg vil ikke gaae af eders Huus, men jeg vil ride derud, sadlede sin Hest, og reed udaf Døren.

Den 82 Historie.

Hvorledes Ugelspegel talede den samme Qvinde udi Troen, at Ugelspegel laae paa en Steyle eller Hiul.

Ikke langt fra Strasfurt ligger en Landsbye, der kom Ugelspegel til Herberge, og saae i det samme Huus, hvor der laae et Hiul, der legger Ugelspegel sig paa, og bad Vertinden en god Dag, og spurde

hende, om hun havde intet hørt tale noget om Ugelspegel, hun sagde, hvad skulle jeg høre sige om den Skalk, jeg gider ikke hørt ham nævne, Ugelspegel sagde: hvad har han giort eder, at I er ham saa vred? Dog hvor han er kommem, da er han ikke kommen de den foruden Skalkged. Hun sagde, det haver jeg vel fornummet, han kom her og tog Skindet af min Hund og gav mig det igien for Øllet han havde drukket, Ugelspegel sagde, Qvinde det er ikke vel giort. Vertinden sagde: det skal og gaae hannem falskeligen igiennem. Ugelspegel sagde: Qvinde det er alt giort, han ligger paa et Hiul. Vertinden sagde: Gud være lovet, Ugelspegel sagde: det er jeg, Ade jeg far derhen.

Den 83 Historie.

Hvorledes Ugelspegel satte en Vertinde med hendes bare Rov udi heed Aske.

Efter onde og vrede Ord giver man en ond Løn.

Der Ugelspegel reyste fra Rom, kom han i en Landsbye, der var et stort Herberg, og Vertin-

en var ikke hiemme. Da sagde Ugelspegel til Vertinden, om hun kiendte Ugelspegel. Vertinden sagde ney, jeg kiender hannem ikke, men jeg haver vel hørt sagt om hannem, at han er en udvalt Skalk. Da sagde Ugelspegel, kiære Qvinde, hvorfor siger I at han er en stor Skalk? Og I kiender hannem ikke. Qvinden sagde, hvad skader det, at jeg kiender ham ikke, der ligger ikke Maat opaa, men Folkene sige at han er en svar Skalk. Ugelspegel sagde kiære Qvinde, haver han giort der noget ont; Og er han en Skalk, haver I det hørt sagt om hannem. Qvinden sagde, jeg siger som jeg har hørt Folket sige om hannem, de som gaae til mig ind og ud. Ugelspegel taugde stille, om Morgenen der det blev Dag, da skrabede han den hede Aske fra hannanden, og gik saa til Sengen, og tog Vertinden ud af Sovmen paa sig, og bar hende i Stegerset, og satte hende med den bare Rov udi den heede Aske, saa at hun brændte Røven paa sig, og sagde, nu Vertinde, nu maae I sige af Ugelspegel, at han er en Skalk, det fornemmer I vel, og I haver nu seet hannem, derved maae I kiende hannem: Qvinden begyndte at raabe jammerligen, og Ugelspegel gik ud af Huset, og loe af dette Skalkhed.

Den 85 Historie.

Hvorledes Ugelspegel skeed i Sengen for en Vertinde, og talede Vertinden i den Troe, at en Præst havde giort det.

Ugelspegel vandrede en Gang med en Præst til Frankfurt an der Oder, og komme baade udi et Herberg sildig om Aftenen. Da tog Vertinden devlig imod dem, og gav dem Fiske og Vildbrad. Der de skulle sidde til Bords, da satte Vert-

inden Præsten øverst til Bords, og de beste Styk
ker som vare i Fadet dem lagde hun for Præsten o
sagde æder dem for min skyld. Ugelspegel sad ne
derst ved Bordet, og saa paa Verten og Vertin
den, men ingen lagde noget for hannem, eller ba
hannem æde og det skulle gielde alt lige meget. De
Maaltid var giort, og det var Tiid at man skulle gaa
til Sengs, da blev Ugelspegel og Præsten begge lag
de udi et Kammer, saa at hver fik en skiøn Seng a
sove udi. Om Morgenen tillig stod Præsten op o
signede sig, og betalede derefter Verten, og vandre
de fremdeles. Men Ugelspegel blev liggendes t
Klokken slog Ni, og skeed i Sengen som Præste
laae i. Da spurde Vertinden Svenden ad, om
Præsten eller den anden Giest vare opstandene, elle
om de have regnet og betalet. Svenden sagde j
Præsten stod tilig op i Morges betalede og vandred
fremdeles, men den anden Giest haver jeg ikke seet
denne Morgen. Hustruen blev sorgefuld, og meen
te at han var bleven syg, gik i Kammeret og spur
de Ugelspegel om han ville ikke staae op, han sag
de ja Vertinde, jeg var ikke vel tilpas, i de
samme ville Vertinden tage Lagene af Sengen
som Præsten laae udi, og kastede Sengen op
da laae der en stort Lort i Sengen. Eja tvi tvi
sagde hun, hvad ligger her. Ja kiære Hustru
det forundrer mig ikke, sagde Ugelspegel; th
det Gode som kom i Aftes paa Bordet, det blev
lagt for Præsten, det maatte intet andet være
end Herre, æder, og mig forundrer at det e
bleven derved, saa meget som den Præst aad
at han ikke skeed Kammeret aldt fuldt. Da han
dede Vertinden den uskyldige Præst, og sagde
naar han kommer igien, saa skal han gaae en
an

undet Sted. Men Ugelspegel den fromme Svend
en ville hun vel laane Herberg.

Den 85 Historie.

Hvorledes en Hollænder aad et stegt Æble fra Ugelspegel som bekom hannem ikke vel.

Ugelspegel betalede en Hollænder ret og redeligen: Til Antorff udi et Herberg, der vare Hollandske Kiøbmænd, og Ugelspegel var noget vyg, saa at han gad ikke æde Kiød, og de kogede hannem bløde Æg. Den Tid Giæsterne sadde ved Borde, kom Ugelspegel til Bordet, og bar de bløde Æg med sig, og den ene Hollænder saae hannem an for en Bonde gider du ikke ædt Vertens Kost, man maae syde Æg til dig, og tog saa begge Ægene og fyldte dem i Halsen paa sig, og bagde Skallerne igien for Ugelspegel, og sagde, see, lik du Fadet, Blommerne ere ude, de andre Giæster loe derad, og Ugelspegel med dem. Men om Aftenen da kiøbte Ugelspegel et smukt Æble, det huede han inden i, og stoppede det fuldt med Myggkarn og Fluer og pyntede det Æble subtiligt og kallede det Æble, og bestak det uden til med Sukker og Ingefær. Om Aftenen som de sadde ved Bordet igien, da bar Ugelspegel det Æble ind paa en Tallerken, og vendte sig fra Bordet, ligesom han ville hentiemere. Den Tiid han havde nu vendt Ryggen itil dem, da greb Hollænderen til og tog det stegte Æble af Tallerkenet, og slugte det strax saa heelt i sig, strax derefter begyndte den Hollænder at spye, og spyede det ud altsammen, og alt hvad han havde udi Livet, saa at han havde saare ont, at Giæsterne og Vertinden meente, at han havde forgivet hannem med Æblet. Ugel-

spegel sagde, det er ingen Forgift, det renser kun
hans Mave, thi en begierlig Mave bekommer in
gen Kost vel, men havde han sagt mig det at ha
ville have sluget det Eble saa begiærlig i sig, d
ville jeg have varet ham ad: Udi de bløde E
varingen Mog, men udi de steegte Eble vare d
det maatte han spye ud igien. I det kom Hollær
deren til sig selv igien, og saae at hannem skad
intet og sagde til Ugelspegel, æd, steeg og kaa
hvad du vilt, saa æder jeg ikke meer med dig, o
du endskiønt havde Kramsfugle.

Den 86 Historie.

Hvorledes Ugelspegel giorde at en Qvind slog alle sine Potter i tu.

Der Ugelspegel havde udrettet dette Skalkhed
da reyste han atter igien til Bremen til Bi
skoppen, han skiæmtede gierne med hannem, o
holdt meget af hannem, og altid begyndte ha
eventyrlig Skiemt, saa at Biskoppen loe derad, o
gav hannem frie Foeder til hans Hest. Da giord
de Ugelspegel sig ligesom han havde været keed a
Skalkhed, og ville gaae i Kirken, da spottede Bi
skoppen hannem meget, men Ugelspegel passed
intet derpaa, gik hen og giorde sin Bøn, indti
saa længe at Biskoppen kom hannem der til paa
det sidste. Da havde Ugelspegel hemeligen forlig
sig med en Qvinde, som var en Pottemagers Hu
strue, hun sad paa Torvet og havde Potter fall, d
Potter betalede Ugelspegel ollesammen, og forlig
te sig med hende, hvoeledes hun skulle bære sig ad
med dem, naar han vinkede eller og gav hende e
Tegn. Da kom Ugelspegel igien til Biskoppen, og
lod som han havde været i Kirken. Biskoppen be-
gynd-

gyndte atter at tale hannem med Spot. Paa det sidste sagde Ugelspegel til Biskoppen, naadige Herre kommer med mig paa Torvet, der staaer en Potte-magers Hustrue med Potter, jeg vil vædde med eder, og jeg vil ikke tale med hende, ey heller nikke ad hende, jeg vil komme hende dertil med tiendes Ord, at hun skal staae op og tage en Kiep og slaae alle Potterne selv sønder. Det lystede mig at see, sagde Biskoppen, og vædde med hannem om 30 Gylden, at Qvinden skulle det ikke giøre. De sloge til om Væddet, og Biskoppen gik med Ugelspegel paa Torvet, og Ugelspegel viste hannem Qvinden, og ginge paa Raadhuset, og Ugelspegel blev hos Biskoppen, og giorde altid saadant Giekkerie med Ord og Gierninger, hvorledes han ville komme den Qvinde dertil, at hun skulle det giøre. Paa det sidste gav han Qvinden det Tegn, som deres Accord var, da stod hun op og slog alle Leerpotterne i tu. Der Biskoppen kom hiem igien i sin Gaard, da tog han hannem til en Afside, og sagde til hannem at ville han lære hannem, hvorledes han giorde det, at hun slog de Potter i tu, saa ville han give hannem 30 Gylden til de, som de havde væddet om. Ugelspegel sagde, Ja, naadige Herre og sagde til hannem, hvorledes han havde betalet Potterne tilforn, og det saa bestillet med Qvinden, og havde det ikke giortmed den sorte Konst, og sagde hannem altingest. Da loe Biskoppen og gav ham 30 Gylden, og han maatte love hannem, at han skulle ingen sige det, han ville forbedre det med en feed Stud. Ugelspegel sagde ja, han ville gierne tie stille, han stod op og var færdig, og drog derfra. Den Tid Ugelspegel var borte, da sad Biskoppen med sine Ridere og Hofmænd til Bords

og sagde til dem, hvorledes han kunde en Konst, og ville komme Qvinden dertil, at hun skulle slaae alle heudes Potter i tu. Ridderne og Hofmændene begiærede det ikke at see, at hun skulle slaae Potterne i tu, men at e maatte vide Konsten. Biskoppen sagde vil hver af eder give mi en Stud til mit Kiøkken, saa vil jeg lære eder alle den Konst, og det var om Høsten som Studene vare fedest, og hver tænkte, du skalt give et par Stude. Du haver dog ikke meer Umag for dem, paa det du maatte lære den Konst, Ridderne og Hofmændene lovede at give Biskoppen hver en feed Stud, dermed fik Biskoppen 19 feede Stude, og hver Stud var 12 Gylden værd. Men de 30 Gylden, som han gav Ugelspegel, de vare vel tre dobbelt betalt. Og i det kom Ugelspegel ridendes, som Studerne endda stode tilsammen, og sagde: Udaf dette Bytte hører mig Helten til. Biskoppen sagde til Ugelspegel, holt du det du haver lovet mig, jeg vil og holde hvad jeg haver lovet dig, og lad din Herre blive ved Brødet, og gav Ugelspegel en feed Stud den tog Ugelspegel og takkede Biskoppen. Derefter tog Biskoppen de samme sine Tienere, og sagde at de skulle alle høre til han ville sige dem den Konst, og sagde dennem altingest hvorledes Ugelspegel havde tilforn forligt sig med Qvinden, og havde betalet Potterne. Den Tiid Biskoppen havde det sagt, da sad alle Tienerne ligesom de havde været med Listighed bedragne, og ingen torde sige noget for den anden, den eene kloaede sig i Hovedet, den anden bag i Nakken, men Kiøbet havde de alt angert, thi de græmmede dem alle for deres Stude. Paa det sidste maatte de være tilfreds, og trøstede dem dermed, at han var en naadig

Her

Herre, om de endskiont maatte give hannem de Stude saa bleve de dog alligevel derved, og det var skeet udi et Skiempt. Det fortrød dem ikke saa saare, at de vare saa store Giekke, at de gave saa deres Stude ud for den Konst, men det var saadan en Fantasie. Ugelspegel forde en Stud derfra, og drog sin Vey.

Den 87 Historie.

Hvorledes en Bonde satte Ugelspegel paa en Kære, som var fuld af Blommer, og drog til Einbek til Marked.

Den Stormægtige og Hoybaarne-Fyrste af Brunsvig, holdt paa den Tiid en Tornering, Dyst-Renden eller Stikken, med mange fremmede Fyrster og Herrer, Riddere og Hofmænd, udi den Stad Einbek, og med deres Undersaatter. Nu var det om Sommeren, at Blomerne og anden Frugt var moed. Der var til Oldenborg hos Einbek, en from og enfoldig Mand, han havde en Have med Blomme-Træer udi, der lod han plukke sig en Kærre fuld af Blommer, og ville fare til Einbek der med, thi der var meget Folk, meente at han ville bedre blive af med dem der, end en anden Stæd. Den Tid han kom for Staden, da laae Ugelspegel under et grønt Træ i Skyggen, og havde fordrukket sig paa en Herre-Gaard, at han gad hverken æt eller drukket, og var ligere at see et dødt Menneske end et levendes. Den Tiid den fromme Mand kiørte frem for hannem da talede Ugelspegel den Mand til gandske krankelig, som han vel kunde, og sagde: Ach min gode Ven, see her haver jeg ligget syg i tre Dage, og om det er saa, at jeg skal ligge end en Nat her, saa maae jeg døe af Hunger og Tørst, derfore

giør dit beste, og for mig udi Staden for Guds skyld. Den gode fromme Mand sagde, ach min gode Ven, jeg ville det gierne giøre, men jeg haver Kæren fuld med Blommer og sætter jeg dig paa hende, saa fordærver du mig dem tilsammen. Ugelspegel, sagde, tag mig med dig, jeg vil hielpe mig fore paa Kærren. Den gode Mand var gammel, og giorde hannem ont paa Liv og Levnet, førend han fik den Skalk paa Kærren, og han giorde sig paa det allersvareste, og for hans Sygdoms skyld, kiørte den gode Mand des sagtere. Den Tiid Ugelspegel havde kiørt nogen Stund, da tog han Halmen af Blommerne, og stilgede hemmelig baglænds op paa Kærren, og skeed den arme Mand paa Blommerne, og lagde Halmen paa Blommerne igien. Den Tiid Bonden kom for Staden, da raabte Ugelspegel Holt, holt, og hieip mig af Kærren igien, jeg vil blive her uden for Porten. Den gode Mand hialp den arrige fortvivlede Skalk af Kærren igien, og kiørte saa siden sin Vey det snareste som han kunde kiøre til Torvet: Nu var der een udi Staden, som var altid den første, naar der kom noget paa Torvet, og dog sielden kiøbte noget, den kom der og til, og tog Halmen halv udaf, saa at han blev beskidt paa Hænderne. I det kom Manden igien af sit Herberg, og Ugelspegel havde forklæd sig og kom gaaendes en anden Vey, og sagde til Bonden, hvad haver du fort til Torvet? Bonden sagde Blommer. Ugelspegel sagde, du haver fort som en Skalk, Blommerne ere jo beskidte, man skulle forviise dig Landet med Blommerne. Den gode Mand saae efter hannem, og saae, at han var den liig, og sagde, uden for Staden iaae et armt svgt

Men-

Menneske, han saae hannem liig den der gaaer hen, enddog han haver forklæd sig, den førde jeg for Guds skyld til Porten, den samme Skalk har giort mig den Skade. Derfor maatte den fromme Mand føre sine Blommer til Rakkerkulen, og torde ingensteds meer sælge dennem.

Den 88 Historie.

Hvorledes Ugelspegel var en Heste-Kiøbere.

Paa en Tiid havde Ugelspegel en stædig Hest, da kom der en og ville kiøbe hannem den af; han besaae hannem, og behagede ham vel, og spurde hannem ad, om han havde intet ont Lyde paa sig at han skulle det ikke dølge, saa ville han betale hannem vel. Ugelspegel sagde, jeg veed ingen Brek paa hannem, uden at han vil ikke gaae paa Træe. Kiøbmanden sagde, jeg vil ikke ride hannem over noget Træ, vilt du ikkun lade mig beholde hannem for en muelig Penning, saa vil jeg beholde hannem. Ugelspegel sagde, jeg giver dig hannem ikke for en Penning, men for 15 Gylden vil jeg unde dig hannem. De bleve eens om Kiøbet, og han betalede ham Hesten. Den Tiid han ville ride Hesten udaf Staden, da kunde han ikke komme ham over Broen, thi Broen var giort af Træ, enddog meente han, som havde kiøbt Hesten, at han gik ikke paa de Træ som stode over ende, og talede Ugelspegel til i Rætte for sig, at han var bedragen, og Ugelspegel skulle give hannem sine Penninge igien, og at han skulle tage sin Hest igien, men det var Ugelspegel ikke til Maade.

Den

Den 89 Historie.

Hvorledes Ugelspegel kiøbte en Hest af en Hestekiøbere, og betalte hannem ikkun Helten.

Henne ved Hildesheim kom Ugelspegel til en Hestekiøbere, han bød ham en Hest for 25 Gylden. Ugelspegel kiøbslog med hannem, saa at han ville give hannem 24 Gylden, og sagde: jeg vil strax give dig 12 Gylden rede Penninge, de andre 12 vil jeg blive dig skyldig. Hestekiøberen sagde, tag hannem hen, slog hannem Hesten til. Ugelspegel tælde ham 12 Gylden til, og reed saa hen med Hesten. Det varede vel tre Maaneder, da kom Hestekiøberen til hannem, og krævede hannem de andre 12 Gylden. Ugelspegel sagde: Jeg skulle blive dig dennem skyldig. De ginge med hverandre for Retten: Ugelspegel forsvarede sig, og ville ikke gaae fra den Tingning, som han havde giort med hannem, og sagde, jeg har kiøbt denne Hest for 24 Gylden, og gav ham strax 12 Gylden rede Penge paa Haanden, de andre 12 skal jeg blive hannem skyldig, men gav jeg hannem dem nu, saa blev det ikke ved mine Ord, og jeg har dog allevegne holdt mine Ord, og giorde hvad som de havde befalet mig, jeg haabes at det bliver derved. Dermed blev Retten forhalet, og Ugelspegel skal endnu give hannem Pengene.

Den 90 Historie.

Hvorledes Ugelspegel blev en Hyrde udi det Hertugdom til Brunsvig.

Alt det som Ugelspegel begyndte, saa kunde han og ikke blive riig, ikke heller bekomme noget

Gods

Gods og tænkte, hvorledes skal du skilde dig, at du kandst overkomme noget, alle Embedsmænd bliver rige af Fyrsterne, foruden jeg, og gik dermed hen til Fyrsten, og bad at han maatte være hans Fæe Hyrde i nogle Aar, han torde ingen Løn give hannem, Fyrsten forligte sig med hannem udi 10 Aar. Den Tiid Ugelspegel blev nu en vældig Hyrde, skrev han til en Stad udi Landet, at han hørde sige, at de havde god Græs-Gang, at han ville komme med hans Herres Fæ og feede det derpaa. De bleve forfærdede og frygtede saare, som og havde skeed, at han havde ladet æde Græsset op, saa at deres Fæe havde maatte lide Nød, og sendte hannem 25 Gylden, at han ville forskaane dennem derfor, med mange gode og venlige Ord de sendte hannem. Ugelspegel tænkte, det vil blive got, og skrev siden til en anden Stad, som hannem var beleylig, de sendte hannem og Penninge, og saa altid fremdeles, indtil saa længe han bar en foeret Rævskinds Kiortel, og overkom meget Gods. Fyrsten spurde hannem hvor det gik til, Ugelspegel sagde, naadige Herre, det haver et Sind, der er intet Embede saa lidet, at man jo haver nogen Fordeel deraf. En anden sagde, der er intet Embede saa lidet, det er jo et hængende værd.

Den 91 Historie.

Hvorledes Ugelspegel kiøbte et par Skoe, for uden Penninge.

Ugelspegel gik paa en Tiid til Erfurt igiennem Skoemogergaden, da talede en Skoemagers Hustrue hannem til, og bad hannem at han skulle kiøbe hende et got par Skoe af. Han forsøgte et par Skoe paa sig, det var hannem vel tilpas, og drog den

den anden Skoe og paa, og gik langs ad Gaden, Qvinden løb efter ham og skreg, holder den Tyv. Naboerne ville holdt ham, da sagde han: hey lader mig gaae, vi løbbe Vedde-Løb om eitspar Skoe, dermed kom han derfra, og gav Svenden Skoene udi sit Herberg.

Den 92 Historie.

Hvorledes Ugelspegel fortingede sig til en Bonde.

Engang ville Bonden med sin Svend Ugelspegel kiøre i Skoven, at hente et Læs Veed, Svenden sad paa Hesten, og Mesteren sad bag Hesten paa Træet, da saae Mesteren en Hare, løbendes tvert over Veyen, og sagde, Svend, vend om igien, det er ulykkelig, naar en Hare løber over Veyen for en, vi ville fare hiem igien, og giøre noget andet i Dag. Den anden Dag fore de ud igien, der de kom hart ved Skoven, da sagde Ugelspegel, Mester, der løb en Ulv for os over Veyen Mesteren sagde, far ikkun hen, det er idel Lykke, naar en Ulv løber over en Vey, de kiørte hen og spendte Hesten fra paa Engen, og lode saa Kærren staae og ginge saa i Skoven at hugge Veed, da sendte Mesteren Ugelspegel hen efter Hesten og Kærren, at de ville kiøre hiem, da den gode Svend kom udaf Skoven paa Engen, da saae han at Hesten var feldt, og at Ulven stod med Hovedet i Hesten og aad, Ugelspegel var hemmelig glad løb hen og raabte Mesteren, og saade: kommer Mester thi at Lykken staaer inden i Hesten. Mesteren sagde, hvad siger du? Uaelspegel sagde, gaaer snart eller I forsommer Lykken, da gik han hen, og saae, at der stod en Ulv midt i hans Hest og aad, Svenden sagde, Mester, have I ladet os fare efter Haren,

den

den havde ikke ædt os Hesten, og sagde: Mester I er ikke i den rette Troe, jeg vil have Forlov.

Den 93 Historie.

Hvorledes Ugelspegel var til Paris udi den Høye Skoele.

Paa en Tiid drog Ugelspegel til Paris, det var samme Tiid en Disputatz blandt nogle Doctores som man examinerede ad Licentiaturum, Ugelspegel gik og dermed ind, og stod for den som sad øverst paa Stoelen, og saae paa hannem. Doctoren tilspurde hannem og sagde: Unger Svend, hvi seer du saa paa mig, vilt du spørge mig om noget Ugelspegel betænkte sig snart, og sagde, ja Herre jeg haver et stort Spørsmaal at sige, og sagde: Hvilket er bedre, at et Menneske giør det han veed, eller at han først lærer det han ikke veed? Eller giøre Doctores Bøger, eller giøre Bøgerne Doctores? Da begyndte Doctorne at see paa hverandre, og havde adskillige Meeninger der, om den største Part meente, det var bedre, at et

Men-

Menneske giorde det han vidste, end at han ville lære det han ikke vidste. Da sagde Ugelspegel, da ere I alle store Giekke og Narre, at I altid ville lære, det I ikke vide, og det I vide, det giør ingen af eder, og sagde? disputerer om Borgerne, som der staaer oven fore, og vendte sig om og gik sin Vey.

Den 94 Historie.

Hvorledes Ugelspegel var en Byesvend, og havde stor Lyst til at kræve Penninge, eller tage Pandt ind af Bønderne.

En Tiid vår Ugespegel udsendt til en Landsbye at kræve Penninge udaf en Bonde, som gav dem ikke gierne ud, og han var til med fattig, Ugelspegel drog hen, og havde sit Spyd paa Nakken, da kom Fanden til ham som en Bonde, men Ugelspegel tænkte det vel, at det var Fanden selv, de ginge og talede med hverandre. Bonden sagde, vilt du kræve eller opbære Penge, lader os giøre Stalbroderskab, thi jeg

gaaer

gaaer og efter en forborgen Skat, den vil jeg ind kræve og deele den helten med dig. Ugelspegel tænkte, du haver længe siden hørt, at den onde veed mangen forborgen Skat at finde de bleve saa eens med hverandre og ginge igiennem en Landsbye, der hørde de et Barn skrige og græde, da kom Moderen til Barnet og sagde vredelig: skrig og græd det dig Fanden tage. Da sagde Ugelspegel hør der gives dig et Barn, hvorfor tager du det ikke? Fanden sagde, ja kiere, det er ikke Moderens Alvor at hun er saa vred. Siden gik de hen over Marken og kom frem for en stor Svinehiord, der var en stor feed Soe løben ud af Hiorden, den løb Hyrden efter, at han fik hende tilbage igien, og sagde: Huber, det dig Fanden tage. Ugelspegel ville gierne haft Bytte, og sagde, hører du ikke, der give de dig en Soe, hvorfor tager du hende ikke, jeg vil ikke mere være i Stalbroderskab med dig. Fanden sagde: ach kiere hvad skal jeg giøre med en Soe, det var ikke hans Alvor, og naar jeg tog hende, saa maatte den fattige Hyrde betale hende, jeg bier efter det som bedre er. Ugelspegel tænkte alt paa Skat, og de ginge saa med hverandre til Gaarden, dersom Ugelspegel skulle kræve Penninge ind, da stod Bonden paa Loen og tærskede Korn, saa snart som han saae Ugelspegel med Spydet, da sagde han, ind i alle Diævle Navn det dig Fanden tage. Da sagde Fanden til Ugelspegel hører du hvad Bonden siger, det er hans rette Alvor, du maa med mig. Ugelspegel sagde: jeg vil gaae for Retten med dig? thi jeg haver sagt, at jeg vil ikke mere være i Stalbroderskab med dig og det giør jeg endnu, derfor giør mig intet imod Retten, jeg er en Byesvend, og jeg indbyder dig for min Foged, men Fanden

kom intet, strax derefter sagde Ugelspegel sig af med sit Embede.

Den 95 Historie.

Hvorledes Ugelspegel havde et Boelskab og holt hende for sin Egte-Hustrue, og gav sig siden udi Tieneste for en Degn paa Landsbyen

Paa en Tid blev Ugelspegel rettelig betalt udaf en Bonde-Præst, han havde en Degn behov, og tog Ugelspegel i Tieneste og levede hannem. Den Tiid han havde været nogen Stund hos hannem, da sage han vel at Præsten var en lækker Mand af Qvindefolk, en Gang sagde han: Herre jeg ville gierne vide hvor mange Qvinder I haver forsøgt i denne Landsbye, siger mig det lønligen, jeg vil have det hos mig selv, Præsten sagde: jeg vil det aabenbare for dig, thi jeg troer dig vel, du est min troe Svend, og nu paa Mandag er det en hellig Dag, saa bliver der et stort Offer, og naar jeg staaer ved Alteret og tøver efter Offeret, saa stat du derhos og giv dem Plads at kysse, og naar jeg siger Brembs, da giv agt oppaa, den samme haver jeg forsøgt. Nu gik Fogdens Hustrue og en anden Indbyggers Hustrue om Alteret. Præsten sagde Brembs. Det forundrede Ugelspegel sig over og taugde stille, i det kom Ugelspegels Hustrue om Alteret, da sagde han Brembs. Ugelspegel sagde: det er min Hustrue. Præsten sagde det er din Hustrue eller ey, saa er hun Brembs, jeg vil ikke giøre dig Uskiel. Strax derefter tog Ugelspegel Forlov og drog bort, og lod Præsten blive derinde med sine Horer.

Den

Hvorledes Ugelspegel til Mariendal tælle-de Munkene den Tid de skulle gaae til Nat-Sang.

Ved den Tid at Ugelspegel havde løbet Landet, omkring var gammel og gad ikke mere, kom hannem en Gallie Ruelsepaa, og tænkte, hvorledes han ville give sig udi et Kloster med sin Armod, og at fordrive sin Tid der, og ville tiene Gud i alle sine Dage, paa det naar som Gud ville kalde ham, han da ikke skulle blive fortabt, og kom saa til Abbeden af Mariendal, og bad hannem at han ville tage hannem til en Broder i Klosteret, han ville give sig i Klosteret med alt det han havde. Den samme Abbed maatte vel lide Giekke, og sagde, du est endnu stærk nok, jeg vil gierne tage dig i Klosteret som du haver bedet, men du maae giøre noget og have et Embede, du seer vel at jeg og mine Brødre have alle at giøre, og hver haver sin Bestilling. Da sagde den gode og fromme Ugelspegel: ja Hr. Abbed jeg vil gierne have et Embede. Vel an i Guds Navn, du arbeyder ikke gierne, du skalt være vor Portner, saa bliver du i denne Roelighed og haver slet ingen Bekymring, uden allene at hente Mad af Kiælderen og at lade Porten op. Ugelspegel sagde: værdige Herre: det lønne eder Gud fore at I haver forsørget mig saa vel, thi jeg er en fattig gammel Mand, jeg vil og giøre alt hvad I bede mig. Abbeden sagde: der haver du Nøgelen, du skalt ikke lade hver Mand

ind, uden hver tredie og fierde neppeligen thi at lader du for mange ind, æde de snart Klosteret arm. Ugelspegel sagde, ja værdige Herre, jeg vil det saa giøre, og alle de som komme der, hvad heller de havde hiemme i Klosteret eller ey, saa lod han ikkun hver fierde ind, og ikke mere. Der kom Klagemaal for Abbeden, han sagde til Ugelspegel, du est en udvalt Skalk, vilt du ikke lade dem gaae herind, som haver her hiemme; Herre, sagde Ugelspegel, hver fierde som I haver befalet, haver jeg ladet ind, og ikke flere, og haver fuldkommet eders Ord. Abbeden sagde, du har giort som en Skalk, og han ville gierne have været hannem qvit, og sæt en anden Portner i hans Sted; thi han fornam vel, at han ville ikke forlade sin gamle Vane, og gav hannem en anden Befaling, og sagde, du skalt tælle Munkene naar de gaae til Nat-Sang, og naar du seer igiennem Fingre med nogen, da skalt du strax vandre. Ugelspegel sagde, det er mig vel snart at giøre, og efterdi det kand ikke andet være, saa maa jeg giøre det beste jeg kand. Om Natten brød han nogle Træer udaf Trappen. Prioren var en god from gammel Mand, og var altid den første til Nat-Sangen, kom stiltiendes til Trappen, og som han meente at han ville trine paa Trappen, traadde han igiennem og faldt det ene Been i tu, da raabte han ynkeligen, at alle de andre Munke løbe dertil, og ville see hvad hannem skadde, dermed faldt den ene efter den anden. Da sagde Ugelspegel til Abbeden: Værdige Herre, haver jeg bestyrt min Befalning vel, og fik hannem den Stok, som han havde skrevet Munkene paa, Abbeden sagde, du haver giort som en Forrædere, og gak mig af mit Kloster. Da kom han til den

Stad

Stad Møllen, der blev han syg, og døde saa strax derefter.

Den 97 Historie.

Hvorledes Ugelspegel blev syg til Møllen og skeed Apotekeren udi hans Buddike, som han havde Urter udi.

Elendig og saare syg blev Ugelspegel der han kom til Møllen, og drog til Herbergs til en Apotekers for Lægedoms skyld, hvorfore Apotekeren blev lystig, og gav Ugelspegel en saare skarp Purgantz der det lakkede imod Morgenen, og Purgantzen begyndte at virke, stod Ugelspegel op og ville være Purgantzen qvit, da var Huset allevegne tillukt, hannem var angest og bange kom dog omsider ind i Apoteket, og skeed i de store Buddiker, som Urterne havde været udi, og sagde, her kommer Lægedommen ud, her maa den ind igien, saa taber Apotekeren intet, jeg kand dog ingen

Penninge give hannem. Den Tid Apotekeren fik det at vide, da bandede han Uaelspegel, og ville ikke længer have hannem i Huset, og lod hannem fare ind i Hospitalet, som kaldes Hellig Giestes, da saade han til Folket som hannem førde, jeg haver staaet flux derefter, og altid bedet Gud, at den Hellig Aand skulle komme i mig, saa vederfares mig Viderspillet, at jeg kommer i den Hellig Aand, og han bliver ude af mig, og jeg kommer i hannem. Folkene loe ad hannem og ginge alle spotteligen fra hannem, thi som et Menneske er udi sit Levnet, saa er og hans Endeligt, det blev hans Moder sagt hun kom strax til hannem, og meente hun skulle faae Penninge af hannem, thi hun var en fattig gammel Qvinde, hun græd og sagde: Min kiære Søn hvor est du syg? Uaelspegel sagde, her imellem Kisten og Veggen. Ak kiere Søn tal dog et sødt Ord med mig. Uaelspegel sagde, kiere Moder Honning er en sød Urt. Moderen sagde: Ach min kiere Søn, giv mig noget af din søde Lærdom, at jeg maa komme dig ihu. Uaelspegel sagde, ja kiere Moder, naar som du vilt giøre dit Ærinde eller skide, saa vend Roven fra Vevret, saa kommer ikke Lugten i Næsen paa dig. Moderen sagde, kiære Søn giv mig noget af dit Gods. Uaelspegel sagde, kiære Moder, den som intet haver den skal man give, og hvem som haver noget, den skal man tage noget fra, mit Gods er skiult at det ingen veed, finder du noget som mit er, det maa du tage, dog jeg giver dig af mit Gods alt det der er ret og kroget. Enddog at Uaelspegel var saare syg, og Folkene meente at han skulle doe, dog spurde de hannem ad, om

han

han ikke ville lade sig skrifte og forlige sig med Gud, det giorde Ugelspegel, thi han fornam vel at han stod ikke op af den Sygdom.

Den 98 Historie.

Hvorledes Ugelspegel angrede sine Synder, og hannem fortrød tre slags Skalkhed som han havde ikke giort.

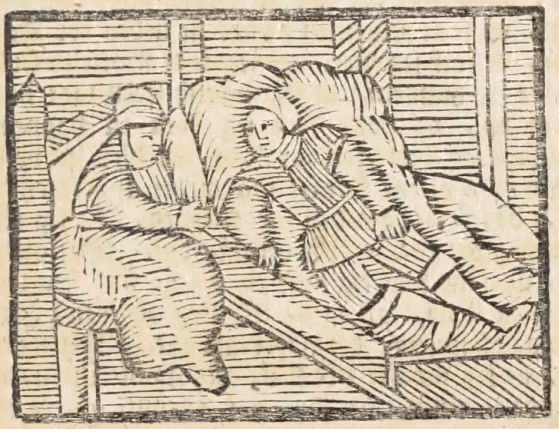

Ugelspegel skulle angre og fortryde sine Synder i sin Sygdom, at han maatte faae Guds Venskab, og han kunde døe des sødere, sagde en gammel Nunne til hannem: Ugelspegel sagde til hende, det skeer neppeligen at jeg døer sødeligen, thi Døden er haard at gaae paa, hvi skal jeg skrifte lonlig. Det som jeg haver giort i min Livs Tiid det veed man vel i alle Land, hvem som jeg haver giort noget Got, den ville det ikke efter min Anger og Ruelse fortie. Mig angrer

tre Ting og giør mig ont, at jeg haver det ikke giort. Nunnen sagde, min Herre Gud, det lader eder fortryde, er det noget Got at I ikke haver giort da fortryder det ilde at være. Ugelspegel sagde, kiære Qvinde, mig angrer endnu tre Stykker, som jeg ikke havde giort, og jeg haver ikke kundet komme der til med. Nunnen sagde, er det tre slags Ting, ere de onde eller gode? Ugelspegel sagde, det er tre slags Ting: Det første er i mine unge Dage, naar som jeg saae en Mand gaae paa Gaden, og saae Kiortelen hænge sit neden for Kappen, den gik jeg efter, og meente at Kiortelen skulle falde fra hannem, at jeg maatte siden tage hannem op, og naar som jeg kom til hannem, og saae at Kiortelen var lang, da blev jeg vred, og havde gierne skaaret saa meget af Kiortelen, som den hængde neden for Kappen, da jeg ikke kunde giøre det, giorde det mig ont. Det andet er, at naar som jeg saae en stange sine Tænder med en Kniv, at jeg da ikke slog Kniven i Halsen paa hannem, det giorer mig ont. Det tredie er, at jeg maatte ikke flikke alle gamle Qvinders Røve sammen, det giør mig og ont, thi de ere ingen nyttige paa Jorden, uden at beskide den. Nunnen sagde: Eja bevare os Gud, hvad siger I nu? Jeg høier vel om I var tilpas og I havde den Magt, da syede I vel min Røv og til, thi jeg en Qvinde ved tredsindstyve Aar. Ugelspegel sagde, det fortryder mig at det ikke er giort. Nunnen sagde, saa bevare jer Fanden, og gik fra hannem. Da sagde Ugelspegel der er ingen Nunne saa gudelig, bliver hun vred, da er hun værre end en Dievel.

Din

Den 99 Historie.

Hvorledes Ugelspegel giorde sit Testamente, og Præsten beskeed sine Hænder der udi.

Mærker I aandeliae og verdsliae Personer, at I ikke giore eders Hænder skidne udaf Testamenter, som det skeede i Ugelspegels Testamente. En Præst bleo hent til Ugelspegel, at han skulle skrifte hannem. Den Tiid Præsten kom

til hannem, tænkte han ved sig selv, han haver været et eventyrligt Menneske, dermed haver han sanket mange Penninge tilsammen, det kand ikke feyle mig, han maa have en svar Sum Penninge, du skalt ikke lade af at bede ham udi hans sidste Tiid, kand vel skee, han tør end agte dig noget. Den Tid Præsten begyndte at skrifte Ugelspegel, og kom saa til Ords, og alt iblant sagde Præsten til

hannem: Ugelspegel min kiere Søn, betænker eders Siels Salighed paa eders sidste Tid, thi I haver været en eventyrlig Svend, og haver bedrevet mange Synder, det fortryder I ilde at være, og haver I nogle Penninge, dem skulle I give hen til Guds Ære, og fattige Præster som jeg er, det vil jeg raade eder, thi I have faaet dem underligen, og naar som I saadant vil giøre, da aabenbarer det, og giver mig saadanne Penninge, jeg vil bestyre det saa at det skal komme til Guds Ære, og vil I give mig noget, saa vil jeg tænke paa eder alle mine Dage, og læse for eder Vigilier og Siæle-Messer. Ugelspegel sagde, ja kiære Herre, jeg vil ikke forglemme eder, kommer igien Eftermiddag, jeg vil selv faae eder et stykke Guld i Haanden, det skal I være vis paa. Præsten var glad, og kom Eftermiddagen løbendes igien, og mens han var borte da havde Ugelspegel en Kande den lod han helten fuld af Folke-Skarn, og strødde nogle Penninge oven over, saa at Penningene kunde skiule Skarnet. Den Tid Præsten kom igien, sagde han, min kiere Søn Ugelspegel her er jeg nu, om I ville give mig noget, som I haver lovet mig, det ville jeg gierne annamme af eder. Ugelspegel sagde, ja kiære Herre, om I ville tage tugtelig, og ikke være for gierrig, saa ville jeg lade eder tage et Tag i denne Kande, at I skulle tænke paa mig. Præsten sagde, jeg vil det giøre efter eders Villie, og tage det i det allerneppeste jeg kand. Da lod han Kanden op, og sagde, griber herudi kiere Herre, Kanden er fuld af Penninge, og tager der udi en

Haand-

Haandfuld, men tager ey for dybt udi hende. Præsten sagde, ja kiere Ugelspegel, og det var ey hans rette Alvor, saa at Gierrighed bedrog hannem at han ville tage en god Haandfuld, da fornam han at der var vaat og blot under Penningene, da drog han Haanden til sig igien, da vare Fingrene beskidt af Skarnet. Da sagde Præsten: O hvilken en forbandet Skalk est du, bedraet du mig i din sidste Tiid, dersom du ligger paa din Sotte-Seng, da tor de andre ikke klage, de du har bedraget i dine unge Dage. Ugelspegel sagde: kiære Herre, jeg varede eder ad, at I skulle ey gribe for dybt ned, Eders Gierrighed har bedraget Eder, og I har giort imod min Befaling, det er ikke min Skyld. Præsten sagde, du est en udvalt Skalk over alle Skalke, kunde du løse dig fra Gallien med Ord til Lybek, saa kand du vel forsvare dig for mig, og aik dermed bort: og lod Ugelspegel saa ligge. Ugelspegel kaldte efter hannem, at han skulle bie og tage Penningene med sig, Præsten ville ikke bie, men gik hiem til sit Huus.

Den

Hvorledes Ugelspegel skiftede sit Gods udi tre Dele, en Part sine Frender, den anden Deel Raadet af Mollen og den tredie Deel Præsten.

Den Tiid Ugelspegel var saa saare syg, da giorde han sit Testament, og skiftede sit Gods i tre Parter. En Part til sine Frender, den anden Part Raadet af Mollen, og den tredie Part Sogne-Præsten der, dog med saadan Vilkaar, at naar Gud vilde kalde hannem, og at han maatte følge Døden, saa skulle man jorde hans Legeme i vied Jord, og at begrave sin Siæl med Vigilies og Siæle-Messer, efter christelig Skik og Ordning, og fire Uger derefter skulle de tilsammen annamme den skiønne Kiste, som han havde bevaret med kostelige Nøgler, at lade op med, og at de skulle forliges venligen og vel med hverandre. De toge de tre Parter kierligen til dem, og Ugelspegel døde. Den Tiid der var altingest i Lave, og Testamentet var fuldkomen, og fire Uger vare fremfarne, da kom Raadet. Sogne-Præsten og Ugelspegels Slægtinge, og lode Kisten op, og skiftede hans forladne Skat, da blev der intet andet fundet i Kisten end een Steen. Da begyndte den ene at see paa den anden, og bleve vrede. Sogne-Præsten og Raadet meente, at de som havde Kisten i Forvaring, havde hemmelig taget Skatten ud, og havde lukket Kisten til igien, hans Slægtinge meente, at Præsten havde hemmeligen taget Skatten ud og baaret hannem bort. Dermed skildtes de uven-

uvenligeñ ad, saa Sogne-Præsten og Raadet ville lade grave Ugelspegel op igien, den Tid de begyndte at grave, da var han skor raaden, at der kunde ingen være nær hos hannem, da lukte de Graven til igien. Dermed blev han liggendes i Graven, og hannem blev sat til en Ihukommelse en Steen oven over hans Grav, som man maa endnu see til Møllen.

Den 101 Historie.

Hvorledes Ugelspegel i døde, og hvorledes Sviin kastede Liig-Boren omkring, som han laae paa.

Efter at Ugelspegel havde givet sin Aand op, da kom der Folk i Hospitalet, at klæde hannem, og lagde hannem paa en Liig-Bør, da komme Præsterne og ville siunge Vigilies over hannem, der de begyndte, da kom Hospitals-Soen med sine Grise, og løb under Liig-Borren, og de begyndte at skubbe sig, at Ugelspegel tumlede af Boren, da komme Qvinderne og Præsten, og ville jaget Soen med herdes Grise udaf Doren. Soen blev vred, og ville ikke lade sig drive nd, men løb med de unge Grise saa græsselig udi Hospitalet, og de springe omkring, og løbe over Præsterne, over Nunnerne, og over de Syge, over de Stærke, og over Kisten, som Ugelspegel laae udi, at der blev et stor Raab af unge og gamle Nunner, og ville ikke siunge Vigilies og ginge ud, de andre jagede Svinene ud, Nunnerne komme igien og lagde Liget uret paa Baaren, at Bugen kom til Jorden. Den Tid Præsterne ginge bort, sagde de; ville de jorde

hane

hannem det maatte de giøre, de ville ikke komme igien, dermed toa Nunnerne hannem, og bar ham paa Kirke-Gaarden, og lagde hannem i Graven. Da kom Præsterne igien og sagde: Hvorledes skulle de jorde hannem, han maa ikke liage som de andre christne Mennesker i Graven, i det bleve de var, at Kisten var omvendt, og laae paa Bugen, da begyndte de at lee og sagde: han beviser selv at han er forvendt, det ville vi ogsaa giøre.

Den 102 Historie.

Hvorledes Ugelspegel blev jordet af Nunnerne.

Hos Ugelspegels Begravelse gik det underlig til, den Tiid de stode alle paa Kirke-Gaarden om Liigkisten der som Ugelspegel laae udi, da lagde de Rebet paa baade Enderne af Kisten og ville have ladet synke hende ned i Graven, da brast det

det æne Reeb i tu, som var ved Beenene, saa at Kisten faldt over ende, saa at Ugelspegel kom paa Beenene at staae i Kisten. Da sagde de alle, lader hannem staae, thi han haver været underlig i sit Levnet' underlig vil han og være i sin Død. Dermed kastede de Graven til, og lod hannem saa staae, og lod hugge paa den eene Side en Ugle og et Spegel, som Uglen havde imellem sine Kløver, og er skreven paa Stenen.

Ugel-

Ugelspegels Begravelses Overskrift;

Ingen denne Steen oplofte eller maa, Ugelspegel helder her over enbe, da er begraben saa.

Aar Christi, M. CCC. L.

D 1/4 N